

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2021

25 - 31 Ocak Günleri

i

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başdanışmanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
ERDOĞAN'IN, FAİZE VE MERKEZ BANKASI YÖNETİMİNE MÜDAHALE SİNYALİ VEREN AÇIKLAMALARI, KURLARI HAREKETLENDİRDİ!	9
BANKALARIN SORUNLU-RİSKLİ ALACAKLARININ TOPLAMI 90 MİLYAR DOLARA YAKLAŞTI!	9
CARİ AÇIK, 38 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ!	10
TÜİK VARSAYIŞI VAR!	11
İŞSİZLİK SİGORTASI FONU'NUN HIZLA ERİYOR!	11
MİLLET KRAL DEĞİL, KURAL İSTİYOR	12
YURTTAŞ SÜREKLİ YOKSULLAŞIYOR	17
2021 KAMU MALİ KRİZİNİN YILI OLACAK	17
AKP TİPİ BAŞARI FORMÜLÜ!	19
'ARALIK ATEŞİ'	20
BÜTÇE DELİK DEŞİK	21
BÜTÇEDEKİ KARANLIK!	22
2020'DE 40,5 MİLYAR TL KARANLIKTA KALDI	23
HALKA AKŞAM PAZARI, DİYANET'E 64,7 MİLYON TL	23
İŞ DE YOK İŞSİZLİK MAAŞI DA	24
İŞVERENLER, İŞSİZLERDENDE ÜCRETSİZ İZNE ÇIKARTILANLARDAN DA DAHA FAZLA PARA ALDI	26
KREDİ BORÇLULARI BİR YILDA 2.5 MİLYON KİŞİ ARTTI	27
MERKEZ BANKALARI 207 KEZ FAİZ İNDİRDİ	27
YAZLIK SARAYIN MALİYETİ 640 MİLYON TL!	28
AHLAT KÖŞKÜ AÇILDI AMA HÂLÂ PARA YUTMAYA DEVAM EDİYOR	28
YEDEK ÖDENEK FREN TUTMUYOR	29
SAĞLIKLI BESLENME ARTIK LÜKS	30
ZİRAAT BANKASI TOPRAK ZENGİNİ OLDU	32
BORCUNUN ÖDEYEMİYEN ÇİFTÇİNİN TARLASI BANKANIN OLDU	33
YOKLUK KUYRUĞU	33
DEVLETİN KARADELİKLERİ DE BORCU DA BÜYÜYOR	34
KAMU İŞLETMELERİ BATIYOR: 13,7 MİLYAR TL ZARAR	35
CEZAEVLERİ AKP'NİN ESERİ!	36
İKTİDAR CEZAEVLERİ YAPIMINA 2.2 MİLYAR LİRA HARCAYACAK	37
SÜT FİYATLARI NEDEN ZAMLANDI?	37
SAADET ZİNCİRİ KOPMADI	39
ÇORBA ÇEŞMESİ'NDEN AKP'LI YÖNETİCİYE 3 MİLYON 309 BİN TL AKTI	40
EN ÇOK ZARAR EDEN ŞİRKETLER AKP'LİLERE KAZANÇ KAPISI	40
GSS MAĞDURLARI HASTANE KAPISINDAN DÖNÜYOR	41
ÜCRETSİZ İZİN KÖLELİĞİNE SON!	42
80 BİN MEZUNA 310 KADRO	43
ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ KADROSUNA REKTÖR YARDIMCISI'NIN KIZI. ŞAŞIRDIK MI? HAYIR!	44
MHP'LI VEKİLİN OĞLUNA TORPİL	45
TOPLU ULAŞIM YASAĞI 65 YAŞ ÜSTÜ ÇALIŞANLARI AÇLIĞA TERK ETTİ!	45
İKİ BİN AŞM'DE AİLE HEKİMİ YOK!	46
AŞIDA DOĞRU POLİTİKALAR UYGULANMIYOR, ŞEFFAKLIK BURADA DA YOK!	46
AŞIDA ZENGİNE UMUT OLDU	50
AŞI VE ADALET	51
STAJYER HEMŞİRELER AŞILAMADA KAPSAM DIŞI BIRAKILDI	52
AKTİF VAKALARDA TUHAFLIK; KARANTİNALARI BİTMEYEN NASIL 'İYİLEŞTİLER?'	53
AKP EĞİTİM SEN'Lİ ÖĞRETMENLERİ PARTİYE NASIL SAHTE ÜYE YAPTI?	54
UZAKTAN EĞİTİME ERİŞİM VE KARŞILAŞILAN ALTYAPI SORUNLARI	54
MEB'DEN 'ÖZEL' AYRIMCILIK	56
'ASRIN PROJESİ'NE 1 MİLYAR TL DAHA	56
ÖĞRENCİLERİN TERCİHİ GÖRMEZDEN GELİNİYOR	57
GERİCİLİĞİN SPOR YAPILANMASI	58
WUSHU FEDERASYONU AİLE ARASINDA TURNUVA DÜZENLEMİŞ	59

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ŞAMPİYONLUKLARI DA SAHTEYİMİŞ	59
AKP'DEN SURİYELİ OYLARI İÇİN HAMLE	59
NÜKLEER SANTRAL HER ZAMAN BİR RİSKTİR	60
ÇEVRE DAVALARINDAN HARÇ ALINMASIN	60
BELEDİYELER VALİLİK KARARINA UYMAK ZORUNDA DEĞİL	61
'TARAFI CUMHURBAŞKANI' İTİRAFI	62
ERDOĞAN'A HÜRMET MUHALEFETE HAKARET	63
SARAY'DAN HABERE BÜYÜK BARİKAT	63
SEÇİM VE SİYASİ PARTİLER YASASI'NDA UYUM BAHANESİYLE DEĞİŞİKLİK	64
EMEK SÖMÜRÜSÜ...	64
SİLAHLI ŞİDDET 5 YILDA YÜZDE 69 ARTTI	66
DİPLOMASİDEN UZAK DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE YALNIZLAŞAN TÜRKİYE	70

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyاسilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğru olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemığe sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

YÖNETİLEMEYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Sanayi Üretimi

- **Kasım Ayı:** Sanayi sektörünün toplam üretimi geçen yıl kasım ayında 2019 yılının aynı ayına göre yüzde 11 oranında artı. Üretim artışı ara mallarında yüzde 13,1, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 22,2, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 7,5 enerjide yüzde 2,4 ve sermaye (yatırım) mallarında da yüzde 12,4 olarak gerçekleşti.
- Kasımda bir önceki yılın aynı ayına göre madencilik sektörünün üretiminde yüzde 4,6, imalat sanayi sektöründe yüzde 11,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründe yüzde 7,5 artış yaşandı.
- Sanayi üretiminde bir önceki aya göre ise (Ekim 2020) yüzde 1,3 oranında artış kaydedildi.
- Sanayi sektöründe çalışanların sayısının azaldığı, faiz artışıyla iç talebin daraltılmaya çalışıldığı ve ihracatın azaldığı kasım ayında üretimde yaşanan bu artış, (doğruysa) üretimin daha çok stoklara yönelik yapıldığı izlenimini veriyor.
- **Ocak-Kasım Dönemi:** Türkiye'nin sanayi üretimi Ocak-Kasım 2020 döneminde ise 2019 yılının aynı dönemine göre yüzde 0,8 oranında artış kaydetti. 2019 yılının aynı döneminde ise üretim yüzde 1,4 oranında gerilemişti.
- Bu dönemde aramalı üretiminde yüzde 3,1 oranında artış yaşanırken, dayanıklı tüketim malı üretiminde yüzde 2,3, dayanıksız tüketim malı üretiminde yüzde 0,4, enerji üretiminde yüzde 2,3 ve sermaye malı üretiminde ise yüzde 0,9 oranında azalma yaşandı.
- Alt sektörler itibarıyla madencilik sektörünün üretimi yüzde 2,1, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi yüzde 0,2 azalırken, imalat sanayi sektörünün üretiminde yüzde 1 oranında artış kaydedildi.
- **Koronavirus salgının yükselişiyle birlikte uygulanmaya başlanan kısıtlamalar, özellikle Avrupa ülkelerindeki kapanmalar ve parasal sıkılaşma (faiz artışı) politikasıyla iç talebin baskılanması yüzünden üretimin geçen yıl aralık ayından başlayarak ivme kaybettiği ve 2021 yılının ilk çeyreğinde sanayi üretiminin önemli bir şekilde daralacağı tahmin ediliyor.**

-İstihdam-İşsizlik

- **TÜİK'e Göre İşgücü, İstihdam Ve İşsizlik Azaldı:** TÜİK'in Ekim 2020 (Eylül-Ekim-Kasım 2020 aylarının ortalaması ortalaması) işgücü verilerine göre çalışabilir çağdaki nüfusun (15 ve yukarı yaştaki nüfus) 1 milyon 179 bin kişi artarak 62 milyon 935 bine çıktığı son bir yılda, işgücü (yani çalışanlar ve iş arayanlar) 1 milyon 288 bin kişi azalarak 32 milyon 740 binden, 31 milyon 452 bin kişiye geriledi. Geçen yıl yüzde 53 olan işgücüne katılım oranı bu yıl yüzde 50'ye kadar geriledi. İşli olanların sayı ise 896 bin kişi azalarak 27 milyon 447 bin kişiye indi. İstihdam oranı yüzde 43,6'ya kadar indi.
- Artan nüfusuna iş bulabilmek için her yıl 1 milyona yakın iş yaratması gereken Türkiye'de işgücünde yaşanan azalmanın 896 bini istihdamdaki daralmadan, 391 bini ise resmi işsiz sayısındaki azalmadan kaynaklandı. **Son bir yılda hem çalışan sayısı hem de işsiz sayısı (işsizler iş aramadığı için) azaldı.** Dolayısıyla Ekim 2019'da 4 milyon 396 bin olan resmi işsiz sayısı bu yıl 4 milyon 5 bine gerilerken, resmi işsizlik oranı da yüzde 13,4'ten yüzde 12,7'ye indi.
- **İşsizlik Değil İş Arayanlar Azalıyor:** Nüfus artarken ve istihdam azalırken işsiz sayısının, dolayısıyla işsizlik oranının azalması, TÜİK'in iş bulamayacağı veya diğer nedenlerle iş aramayan ancak iş bulsa hemen çalışabilecek durumda olan 4 milyon 348 bin kişiyi işsiz saymamasından kaynaklanıyor. "Umutsuzlar" diye nitelendirilen ve işsiz olduğu halde **son dört hafta** içerisinde iş aramadıkları için işsiz kabul edilmeyenlerin sayısında son bir yılda 2 milyon 173 bin kişilik artış yaşandı. **(Daha önce üç ay olan bu süre AKP döneminde, 2014 yılında, işsizliği kağıt üzerinde azaltmak için dört haftaya indirilmişti)** TÜİK, ayrıca, sayıları 82 bini bulan mevsimlik çalışan ancak bu mevsimde işsiz olanları da işsiz kabul etmiyor.
- **Gerçek İşsizlik** TÜİK'in işsiz kabul etmediği bu işsizler de dahil edildiğinde Türkiye'deki gerçek işsiz sayısı geçen yıla göre 1 milyon 748 bin kişi artarak 8 milyon 435 bine, gerçek işsizlik oranı da yüzde 19'dan yüzde 23,5'e çıkıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- **En Geniş Anlamda İşsizlik** Bu arada istihdamda gözüken ancak, ya kendi mesleğinde çalışmadığı için mesleğiyle ilgili ya da kısa süreli çalıştığı için daha uzun süre çalışabileceği bir iş arayan 2 milyon 78 bin kişilik **eksik istihdam** da dikkate alındığında Türkiye'deki **geniş anlamda işsiz sayısı 10 milyon 513 bine, işsizlik oranı da yüzde 28,5'e** kadar yükseliyor. Eksik istihdamdakilerin sayısı da son bir yılda 979 bin kişi arttı. Geniş anlamda işsiz sayısında ise son bir yılda 2 milyon 763 bin kişilik artış yaşandı.
- **Genç İşsizlik** Türkiye ekonomisinin yeni istihdam yaratamaması, daha önce yaratılan istihdamın da kaybedilmesinden en fazla genç nüfus etkileniyor. Genç nüfus arasındaki işsizlik oranı ekimde yüzde 24,9 oldu. 15-24 yaş arasındaki gençlerin yüzde 27,6'sı (3 milyon 249 bin genç) ne bir işte çalışıyor ne de eğitime devam ediyor.
- **Eğitimde ve İstihdamda Olmayan Gençlerin Sayısı 15-29 yaş grubu için de 5 milyon 586 bin kişiye çıkıyor.** Buna göre 15-29 yaş grubundaki her 100 gençten 32,2'si ne bir işte çalışıyor ne de eğitime devam ediyor.
- **İstihdam Hangi Sektörlerde Ne Kadar AZALDI** İstihdamda son bir yılda yaşanan 896 bin kişilik daralmanın 684 bini hizmetler sektöründen kaynaklandı. Sanayi sektöründe çalışanların sayısı 82 bin, tarım sektöründe çalışanların sayısı ise 242 bin kişi azalırken, sadece inşaat sektöründe çalışanlarda 110 bin kişilik artış kaydedildi.
- Bu arada resmi olarak işsiz kabul edilenlerin yüzde 27,5'ini oluşturan 1 milyon 102 bin kişi bir yıl ve daha uzun süredir iş arıyor. Umutsuzların büyük bölümünün de yine uzun süre iş arayıp umudunu kestikten sonra iş aramayı bırakanlardan olduğu tahmin ediliyor.
- **Kayıtdışı Çalışanlar Daha Çok Mağdur:** Salgınla mücadele kapsamında alınan işten çıkarma yasağı ve yarım çalışma ödeneği verilmesine ilişkin önlemler, kayıtlı istihdamı kâğıt üzerinde de olsa korurken, bu önlemlerden en fazla kayıt dışı çalışanların etkilendiği gözleniyor.
- **Ekim ayı itibariyle son bir yılda kayıtlı istihdam 486 bin kişi artarken, kayıt dışı istihdamda 1 milyon 382 bin kişilik azalış yaşandı.** Türkiye'de kayıt dışı istihdam tarım sektörünün yanı sıra, sokak satıcılığı yapanlar, gündelik ev işlerine gidenler, pazarcılar, merdiven altı işletmelerde çalışanlar gibi kesimler arasında yaygın bulunuyor. Dolayısıyla salgın koşullarının en fazla toplumun en korumasız kesimi olan bu kişileri etkilediği işgücü verilerinden de açıkça gözüktüyor. Bu nedenle sadece kayıtlı işlerde çalışıp da işsiz kalanlara değil, kayıtdışı çalışırken işini kaybeden ve işsiz kalanlara da acilen destek verilmesi gerekiyor.

-İşsizlik Sigortası 207 Bin Kişile İşsizlik Ödeneği Verdi

- Resmi işsiz sayısının bile 4 milyonun üzerinde bulunduğu Türkiye'de, birikimi iktidar tarafından hoyratça kullanılan İşsizlik Sigortası Fonundan geçen yıl aralık ayında işsizlik ödeneği alan işsizlerin sayısı 207 bin 263 kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik sigortasından geçen yıl aralıkta 596 bin kişiye işsizlik ödeneği verilmişti.
- İşsizlik sigortası 2020 yılında işsizlere toplam 6,2 milyar lira ödedi.
- Fondan, Aralık 2020'de toplam 1 milyon 238 bin kişiye, 1,9 milyar lira kısa çalışma ödemesi yapıldı. 2020 yılının tümünde yapılan kısa çalışma ödemesi 25,4 milyar lira oldu.
- Geçen yıl işsizlik sigortası fonundan 2 milyon 291 bin kişiye de toplam 7,2 milyar lira nakdi ücret desteği (işten çıkarma yasağı kapsamında) ödendi.
- Fondan işverenlere de teşvik ve destek ödemesi altında geçen yıl 18,1 milyar lira aktarıldı.
- Salgın nedeniyle kamunun yapması gereken harcamaların neredeyse tamamının İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarından yapılması nedeniyle 2019 yılı sonunda 131,5 milyar lira olan Fonun toplam varlığı yıl içerisindeki 38,2 milyar liralık gelire rağmen 28,3 milyar lira azalarak 2020 sonunda 103,2 milyar lirana indi. **İşsizlik Sigortası'nın toplam birikimi 9 Ocak 2021 itibariyle ise 100 milyar liranın da altına inerek 99 milyar 995 milyon liraya geriledi.**

-Ödemeler Dengesi- Cari Açık Büyüyor

- Türkiye geçen yıl kasım ayında 4,1 milyar dolarlık cari işlemler açığı verirken, Ocak-Kasım 2020 dönemindeki toplam açık 35,2 milyar dolara kadar yükseldi. 2019 yılının aynı döneminde 9,6 milyar dolar fazla verilmişti.
- Kasım sonu itibariyle son bir yıllık cari işlemler açığı ise 38 milyar dolara yükseldi. Yıllık cari işlemler açığının 2020 sonunda 40 milyar doları bulmuş olabileceği tahmin ediliyor.
- Ocak-Kasım 2020 döneminde Türkiye'nin toplam döviz gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,2 oranında azalarak 187,2 milyar dolara inerken, döviz harcamaları ise önceki yıllara aynı düzeyde kaldı ve 222,4 milyar dolar oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- 2020 yılında Türkiye, cari işlemler açığının finansmanı için dışarıdan finansman bulamadı. Aksine 457 milyon dolarlık bir net sermaye çıkışıyla karşı karşıya kaldı. Dolayısıyla Türkiye bu dönemde 35,7 milyar dolarlık bir finansman açığıyla karşı karşıya kaldı.
- Bu nedenle de uluslararası rezervlerde net olarak 38,6 milyar dolarlık azalma yaşandı. Rezervdeki net azalmanın cari işlemler açığı ve sermaye çıkışından fazla olması ise net hata ve noksan kaleminden yaşanan 2,9 milyar dolarlık çıkıştan kaynaklandı. Eğer döviz gelir ve gider hesaplamalarında bir hata yoksa, mali sistem dışına kayıt dışı döviz çıkışını gösteriyor.
- 2020 yılında Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye bir önceki yıla göre 2 milyar dolar azalarak 6,1 milyar dolara indi. Bu rakamın da 3,9 milyar dolarlık büyük kısmını gayrimenkul alımları oluşturuyor. **Doğrudan yabancı sermaye Türkiye'ye çoğunlukla üretim için değil, gayrimenkul alımı için geliyor.**

-Türkiye Gelecek 12 Ayda 184 Milyar Dolar Dış Borç Ödeyecek

- Türkiye'nin kısa vadeli diğer bir ifadeyle orijinal vadesi bir yıldan daha kısa olan dış borçları geçen yıl kasım ayında bir önceki aya göre 2,7 milyar dolar artarak 134,6 milyar dolara yükseldi. Kısa vadeli dış borçlarda geçen yılın ilk 11 aylık dönemindeki toplam artış ise 11,7 milyar doları buldu. Orta ve uzun vadeli borçlanmakta zorlanan Türkiye'nin kısa vadeli borçlanmaya ağırlık verdiği gözleniyor.
- Bu arada orijinal vadesi ne olursa olsun, vadesine bir yılda daha az kalmış dış borçlar da 184,3 milyar dolar olarak hesaplandı.
- Bu borç ödemesinin 41,7 milyar dolarını kamu kesimi, 21,3 milyar dolarını Merkez Bankası, 121 milyar dolarını ise özel sektör yapmak zorunda bulunuyor.
- **Yıllık cari işlemler açığının da 40 milyar doları bulduğu dikkate alındığında Türkiye'nin gelecek 12 aylık dönemde 225 milyar dolara yakın bir dış finansmana ihtiyaç duyacağı gözleniyor.**

-Merkez Bankası Rezervi Azaldı

- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); 2021 yılının ilk haftasında (1-8 Ocak arasında) 644 milyon dolar azalarak 92 milyar 562 milyon dolara geriledi.
- Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi **geçen hafta 1 milyar 289 milyon dolar azalarak 48 milyar 676 milyon dolara** inerken, **altın varlıkları ise 645 milyon dolar artarak 43 milyar 886 milyon dolara** yükseldi.
- **Net Rezerv:** Merkez Bankasının yine swap borçları hariç ancak IMF ile 2002 yılında imzalanan Niyet Mektubu ile belirlenmiş kurallara göre oluşturulan bilançosundan hesaplanan net rezerv ise geçen hafta **712 milyon dolar daha azalarak 12 milyar 831 milyon dolar oldu.** (Bu hesaplamada Hazinesin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı Merkez Bankasının borcu olarak kabul edilmediği için döviz varlıklarından döviz borçlarının düşülmesiyle hesaplanan net rezerv, diğer analitik bilanço'ya göre daha yüksek gözüküyor) **Bu hesaplamaya swap borçları dahil edilerek yapılan hesaplamada ise Merkez Bankasının net rezervi (eksi) -50,6 milyar dolara düşüyor.**
- Bu arada Merkez Bankası 4 Ocak 2021 tarihinden itibaren yurt içinde bankalardan swap yoluyla aldığı döviz ve altın borçlarının tutarını da açıklamaya başladı. 4 Ocak itibarıyla 44 milyar 39 milyon dolar olan bu tutar, 8 Ocak 2021 tarihi itibarıyla de 43 milyar 601 milyar dolar oldu. Katar Merkez Bankası(15 milyar dolar) ve Çin Merkez Bankalarıyla (1 milyar dolar) yapılan swaplarla birlikte Bankanın Ocak ayının ilk haftasında 60 milyar dolarlık bir swap borcu olduğu tahmin ediliyor.
- Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkeler ile bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor. Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz ve altın, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da ("*dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv*" olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.
- **Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı:** Merkez Bankasının brüt rezervin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı yüzde 68,8'e geriledi. Brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 50,2'ye indi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

-Dış Borç İçin Ödenen Faiz 182 Milyar Doları Buldu

- Türkiye geçen yıl ocak-kasım döneminde toplam 11,8 milyar dolar dış borç faizi ödedi. Ödemenin 4,8 milyar dolarlık kısmını kamu sektörü, 7 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- AKP'nin iktidarda olduğu dönemde ödenen toplam dış borç faizi ise 182,4 milyar dolara ulaştı. Bu ödemenin 85,4 milyar dolarını kamu kuruluşları, 97 milyar dolarını ise özel sektör yaptı.

-Faiz Arttı Sıcak Para Büyüyor

- **Yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttukları portföyleri (sıcak para) 8 Ocak 2021 itibariyle 71,2 milyar dolara yükseldi. Sıcak para yeniden saadetine kavuştu.**
- Yabancı yatırımcılar 2021 yılının ilk haftasında Borsa İstanbul'daki hisse senetlerini net olarak 286 milyon dolar, Devlet iç borçlanma kağıtları portföylerini (repo dahil) net 491 milyon dolar artırdılar. Şirket borçlanma senetlerini ise 2,5 milyar dolar azalttılar.
- Türkiye'deki hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini geçen hafta net olarak toplamda 775 milyon dolar artıran yabancı yatırımcılar, ekonomi yönetiminin değiştiği ve Merkez Bankasının faiz artırmaya başladığı 6 Kasım'dan bu yana Türkiye'den net 4,9 milyar dolarlık menkul kıymet satın aldılar.
- Yabancı yatırımcıların 8 Ocak itibariyle Türkiye'deki portföylerinin 30,7 milyar dolarlık kısmı hisse senetlerinden, 9,4 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarından ve 31,1 milyar dolarlık kısmı da bankalardaki döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor.
- Net 775 milyon dolarlık menkul kıymet aldıkları geçen hafta yabancıların toplam portföyünde ise hisse senedi fiyatlarında yaşanan artış ve TL'nin değerlenmesi yüzünden toplamda 2 milyar 686 milyon dolarlık büyüme yaşandı. Büyümenin 1 milyar 697 milyon dolarlık kısmı hisse senedi, 559 milyon doları borçlanma kağıtları portföylerinden, 430 milyon doları da mevduat artışından kaynaklandı.

-2020 Bütçesinde Rekor Açık

- **Rekor Bütçe Açığı:** Başlangıçta 139 milyar lira olarak öngörülen 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe açığı, 172,7 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu Türkiye tarihinde verilen en yüksek bütçe açığına işaret ediyor. Bütçe açığı 2019 yılındaki 124,7 milyar liraya göre yüzde 38,5 oranında arttı. 2020 yılı yıllık ortalama enflasyonun yüzde 12,28 olduğu dikkate alındığında bütçe açığındaki reel büyüme yüzde 23,3 olarak gerçekleşti.
- *(Recep Tayyip Erdoğan, bu durumu "Yıl sonu bütçe açığımız 173 milyar lirayı bile bulmayarak, program hedefi olan 239 milyar liranın altında kaldı" diye sevinçle açıkladı. Oysa 2020 yılı bütçe açığı hedefi başlangıçta 139 milyar lira olarak belirlenmişti. Tayyip Erdoğan'ın söylediği 239 milyar lira ise geçen yıl Ekim ayında kendi ekonomi yönetiminin (Berat Albayrak dönemi) yaptığı tahmindir.)*
- 2020 yılında rekor bir bütçe açığı verilmesinde bütçe harcamalarının önceki yıla göre yüzde 20,2 oranında artmasına karşılık, bütçe gelirlerindeki artışın yüzde 17,6'da kalması belirleyici oldu.
- 2020 yılında bütçe gelirleri 1 trilyon 29 milyar lirada kalırken. Bütçe harcamaları ise 1 trilyon 2020 milyar liraya yükseldi.
- **Faiz Harcamaları:** Merkezi yönetim bütçe açığı, mali disiplinin yok edilmesiyle birlikte 2017 yılından bu yana hızla artıyor. Bütçe açığı arttığı için de Hazine daha fazla borçlanıyor ve daha fazla borçlandıkça da borçlanmasına daha yüksek oranlarda faiz ödüyor. Bu nedenle bütçenin ana harcama kalemleri içerisinde son yıllarda yine en yüksek artış faiz ödemelerinde gözleniyor.
- **2017 yılında 56,7 milyar lirayken 2018 yılında 74 milyar liraya 2019 yılında 100 milyar liraya yükselen faiz ödemeleri 2020 yılında ise yüzde 34 oranında artarak 134 milyar lira olarak gerçekleşti.** Bu tutar devlet bütçesinden şimdiye kadar bir yıl içerisinde yapılan en yüksek faiz ödemesini oluşturuyor. 2020 yılında bütçeden 102,6 milyar liralık iç borç, 31,3 milyar liralık da dış borç faizi ödendi.
- 2017 yılında yüzde 10,7 olan, 2018 yılında yüzde 11,9'a, 2019 yılında da yüzde 14,8'e yükselen faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı geçen yıl yüzde 16,1'e kadar yükseldi. Faiz ödemelerinin bütçe harcamaları içerisindeki payı da yüzde 8'lerden yüzde 11'lere kadar çıktı.
- **Faiz Dışı Açık:** Ancak 2020 yılındaki bütçe açığının tek nedeni faiz ödemeleri değildi. Hiç faiz ödemesi yapılmaya bile bütçe 38,8 milyar lira açık (faiz dışı açık) verecekti. 2018 yılına kadar faiz dışı fazla veren Merkezi Yönetim Bütçesi, 2019 yılında 24,8 milyar lira faiz dışı açık vermişti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- **Borç Sarmalı:** Bütçenin faiz dışı açık vermesi Devletin yeniden borç sarmalına girdiğini ve faiz dışı açığın yüzde 56 gibi oldukça yüksek bir oranda artması borç sarmalının giderek içinden çıkılmaz hale gelmekte olduğunu gösteriyor.
- **Faiz dışı açık verildiği için Devlet, hem mevcut borçlarının anaparasını ödemek için borçlanıyor, borcunun faizini ödemek için borçlanıyor hem de faiz dışındaki açığını finanse edebilmek için borçlanıyor.** Bu durum 2021 yılında da devam edecek. TBMM'den geçen 2021 yılı bütçesiyle bu 245 milyar liralık bükçe açığı ve 43,9 milyar liralık da faiz dışı açık verilmesi hedefleniyordu.
- Nitekim Hazine ve Maliye Bakanlığının 2020 yılı nakit gerçekleştirmeleriyle ilgili raporuna göre geçen yıl Hazine 242,8 milyar liralık iç ve dış borç anapara ödemesine karşılık net olarak 483,6 milyar lira yeni borçlanmaya gitti. Dolayısıyla net olarak 240,7 milyar lira borçlandı.

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat

31 Aralık 2020 – 12 Ocak 2021 Günleri Arasında Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, 12,3 milyar lira artarak 3 trilyon 467 milyar liraya yükseldi.

- **Dolarizasyon:** TL cinsinden mevduatların 430 milyon lira azalarak 1 trilyon 545 milyar liraya gerilediği bu dönemde yabancı para mevduatların TL karşılığı ise döviz kurundaki artış yüzünden 12,8 milyar lira artarak 1 trilyon 921 milyar lira oldu.
- Yabancı para mevduatlar, dolar cinsinden bakıldığında ise uzun bir aradan sonra, geçen yılın sonuna göre 711 milyon dolar azalarak **257,8 milyar dolara indi.**
- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı ise yüzde 55,4 oldu. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarısından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.**
- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle **vatandaşların mevduatı** 2020 sonuna göre 6,7 milyar lira artarak 2 trilyon 93 milyar liraya yükseldi. 31 Aralık 2020 -12 Ocak 2021 günleri arasında vatandaşların TL mevduatları 568 milyon lira azalıp 842 milyar liraya gerilerken, döviz mevduatları ise 558 milyon dolar azalarak **167,9 milyar dolara geriledi.**
- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 59,8 oldu.**
- **TL'ye güvenmeyen vatandaşlar** Merkez Bankasının **faiz artırımlarına rağmen** ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih etmeye devam ediyor. Vatandaşlar ekonomi politikalarına ve iktidara güvenmediği için faiz artırımıyla döviz kurunda yaşanan düşüşü döviz alım fırsatı olarak değerlendiriyor.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 31 Aralık 2020 - 12 Ocak 2021 günleri arasında 15,4 milyar liralık azalma ile 3 trilyon 560 milyar liraya indi.
- Bu dönemde TL kredilerde 17 milyar liralık, döviz kredilerinde 11,3 milyar dolarlık azalış oldu. TL cinsinden krediler 2 trilyon 336 milyar liraya geriledi. Bankaların kullandığı döviz cinsinden krediler 164,3 milyar dolara (1 trilyon 224 milyar liraya) indi.
- 2020 yılı sonunda yüzde 103,5 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 102,7'ye geriledi.

Batık Krediler

- Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 31 Aralık 2020 -12 Ocak 2021 günleri arasında 1 milyar lira artarak 152 milyar liraya çıktı. (*Bu tutara söz konusu krediler için işletilmiş olan faizler dahil bulunmuyor*) Tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,3 oldu.

-KOBİ'lerin Banka Borcu 840 Milyar Lira

- Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 8 Ocak itibarıyla 840 milyar lira olarak gerçekleşti.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 31 Aralık -8 Ocak haftasında 10 milyar lira azaldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- KOBİ kredilerinin 16 milyar dolarlık (117 milyar liralık) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor..
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 59,2 milyar liraya çıktı.

-Vatandaşın Bankaya Borcu

- **Vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu** 31 Aralık 2020-12 Ocak arasında 2,4 milyar lira azalarak 832,3 milyar liraya indi. Bu borcun 689,3 milyar lirası tüketici kredilerinden, 143,1 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri değişmezken kredi kartı borçları ise 2,2 milyar lira azaldı.
- **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunu geçen yıl yüzde 41 oranında büyümesine yol açmıştı.**
- **Ancak son aylarda yaşanan faiz artışları vatandaşların kredi kullanımını önceki aylara göre az da olsa sınırlamış gözüküyor.**

-Faiz Oranları

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- 8 Ocak itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre değişmeyip yüzde 17,62' de kalırken kredi faizleri,1,08 puan artarak uzun bir aradan sonra ilk kez yüzde 20 sınırını aşmış yüzde 20,48 oldu.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi de **15 Ocak itibarıyla** yine yüzde 17,0 oldu.
- **Türkiye yüzde 17,00 olan Merkez Bankası politika faiziyle dünyada en yüksek faiz uygulayan ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Sadece Venezuela, Arjantin Zimerkez bankası ve, Yemen, Liberya, Surinam, Kongo, İran, Haiti gibi ülkeler Türkiye'den daha yüksek faiz uyguluyor. Bir çok ülkede faiz negatif, birçok ülkede de sıfır seviyesinde bulunuyor.**
- Merkez Bankasının bankaları fonlama maliyeti 16 Temmuz'dan bu yana 9,66 puan arttı. *(TCMB ortalama fonlama faizi 16 Temmuz yüzde 7,34 olmuştu.)*

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili 15 Ocak günü yüzde 14,76 faiz oranıyla **(gösterge faiz)** işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,67'e, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,43'e yükseldi.
- Devlet tahvili faizleri, 2020 sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,20 puan azalırken, beş yıl vadelide 0,50 puan, on yıl vadelide ise 0,49 puan arttı.
- **Türkiye 10 yıl vadeli tahvil faizlerinin yüksekliği açısından da ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Sadece Arjantin, Venezuela, Zaamerkez bankası, Uganda, Mısır, Ukrayna'nın faiz oranları Türkiye'nin üzerinde bulunuyor. Bir çok ülkede negatif olan tahvil faizleri Türkiye'den düşük olan ülkeler arasında ise Kenya, Pakistan, Namerkez bankası, Nijerya gibi ülkeler yer alıyor,.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS *(Kredi temerrüt sigortası)* ise 15 Ocak itibarıyla, bir önceki hafta sonuna göre yüzde 2,9 oranında artarak 304,48'den 315,35'e çıktı.
- **Türkiye bu oranla en yüksek riske sahip ülke konumunu sürdürüyor. Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 159,8 düzeyinde bulunuyor. Risk primi en düşük ülke ise 7,09'la Danimarka. Risk priminin yüksek seyretmesi Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerinin yüksekliğini gösteriyor.**
- Türkiye'nin risk primi son bir haftada yüzde 3,21 artarken, son bir ayda yüzde 15,97, son altı ayda yüzde 38,93 oranında azaldı. Bu azalışlara rağmen risk primi hala bir yıl öncesinin yüzde 27,5 oranında üzerinde bulunuyor.
- Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

-SGK'nın Finansman Açığı 72 Milyar Liraya Çıktı

- Merkezi Yönetim Bütçe gerçekleştirmelerine göre geçen yıl bütçeden sosyal güvenlik sistemine 245,9 milyar lira aktarıldı. Bu tutarın 173 milyar liralık kısmı faturalı ödemeler, sosyal güvenliği olmayanların genel sağlık sigortası primi, devlet katkısı, işveren sigorta primi yüzde 5 indirim karşılığı, ek ödeme ve ek karşılık gibi isimlerle aktarılırken, 72 milyar liralık kısmı ise doğrudan SGK'nın finansman açığı için verilen paradan oluştu.
- SGK'nın başlangıçta 50 milyar lira olacağı öngörülen ancak 72 milyar lirayı bulan 2020 yılı finansman açığı finansman açığı 2019 yılındaki 40 milyar liraya göre yüzde 80,2 oranında büyüdü.
- SGK'nın kendi verilerine göre de kurumun, geçen yıl ocak-ekim dönemindeki toplam geliri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,9 oranında artarak 377 milyar liraya çıkarken, giderler ise yüzde 20,6 oranında artarak 448,1 milyar lira oldu.
- Bu arada Ekim 2020 ayı itibarıyla aktif sigortalı sayısı 23 milyon 651 bin kişi olurken, aylık ve gelir alanların sayısı da 13 milyon 230 bin kişiye yükseldi.
- Genel sağlık sigortası devlet tarafından ödenen vatandaş sayısı ise 7 milyon 758 bin kişi olarak açıklandı.

ERDOĞAN'IN, FAİZE VE MERKEZ BANKASI YÖNETİMİNE MÜDAHALE SİNYALİ VEREN AÇIKLAMALARI, KURLARI HAREKETLENDİRDİ!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, DEİK toplantısında yeniden faize ve Merkez Bankası yönetimine müdahale sinyali veren açıklamaları, kurları tekrar yukarı hareketlendirdi. Ocak 2021 Merkez Bankası Beklenti Anketi'nde herhangi bir iyimserlik gözlenmiyor, ekonomi yönetimine güvensizlik devam ediyor. Yılsonu enflasyon beklentisi yine çift hanede olurken, yılsonu dolar/TL beklentisi 8 TL'nin üzerinde ve TL'nin yüzde 10 düzeyinde değer kaybedeceği öngörülüyor!

Ocak ayı Merkez Bankası anketinde **büyüme** konusunda oldukça iyimser bir beklenti söz konusu. Buna göre 2020 yılının yüzde 3,9 oranında bir büyümeyle kapanacağı, bu yıl ise büyüme hızının yüzde 4,2 olacağı öngörülüyor.

Oysa beklenti anketi sonuçları, iktidarın '**yönetim değişikliği**' ve '**ekonomide yeni dönem**' söylemini inandırıcı bulmadığını, Kasım ve Aralık aylarındaki yüksek faiz artışlarına rağmen TL'ye güvenin oluşmadığını gösteriyor. TL'nin değer kaybının süreceği ve kurlardaki yükselişin devam edeceği beklentisini ortaya koyan sonuçlar, iktidarın ekonomide ve kurumsal olarak güveni sağlayabilmesinin uzun zaman alacağını işaretlerini sergiliyor.

Nitekim Dış Ekonomik İlişkiler Konseyi (DEİK) toplantısında konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın '**faiz sebep, enflasyon netice**' görüşünü yineleyerek, faizlerin düşürülmesinden yana olduğunu ifade etmesi, Merkez Bankası yönetimine ve faizlere siyasi müdahale algısına yol açtı. Konuşmanın hemen ardından döviz kurları yeniden yükselişe geçti. Yeni ekonomi yönetimine manevra alanı sağlanacağı, müdahaleci olunmayacağı beklentilerine karşılık, Cumhurbaşkanı Erdoğan tavrında bir değişikliğin gözlenmemesi reform vaatlerinin de inandırıcılığının sorgulanmasına neden oluyor. TL'ye güven sağlamak, TL'yi cazip kılmak için artırılan faizlere rağmen bireylerin döviz hesapları artmaya devam ediyor. Merkez Bankası'nın 8 Ocak verilerine göre yurt içi yerleşik gerçek kişilerin döviz hesapları bir haftada 595 milyon dolar daha arttı. Dolayısıyla faizleri iktidarın istediği şekilde düşüren, istenen para-kur ve faiz politikalarını uygulayan önceki Merkez Bankası Başkanı Murat Uysal'ın o zaman neden görevden alındığını sormak gerekiyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, DEİK toplantısında "Arkadaşlar beni dinlerler, dinlemezler... Ben yüksek faize karşıyım. ..." ifadeleri, Naci Ağbal'a 'Güle güle!' nin işareti olarak görülebilir. Aynı zamanda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaklaşık 130 milyar dolarlık Merkez Bankası döviz rezervi kayıplarından, **her zaman olduğu gibi**, kendisini **aklama-kandırılma** versiyonunun **yeni ama 'denenmiş eski' bir modelidir!** Merkez Bankası Başkanı **görevden alınsa ya da alınmasa da** bu kez tutmayacak! Kim gelirse gelsin sonuç değişmeyecek, **Çözüm**, muhalefet olarak bu gerçeği halkımıza aktarabilmek! Sorun ne Çetinkaya ne Uysal **ne Ağbal!**

BANKALARIN SORUNLU-RİSKLİ ALACAKLARININ TOPLAMI 90 MİLYAR DOLARA YAKLAŞTI!

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) verilerine göre ötelenen, yapılandırılan kredi borçlarına, sorunlu krediler eklendiğinde sorunlu-riskli alacaklarının 90 milyar doları (yaklaşık 670 milyar TL) bulduğu görülüyor. Yine BDDK'nın haftalık bankacılık verileriyle bankaların tüketici kredilerinden kaynaklı alacak tutarı 816 milyar TL.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ticari, tüketici, kredi kartı borcu olanlar da dâhil tüm kesimler bankalardan erteleme, öteleme, yapılandırma talep ediyor!

Uygulanan yanlış ve öngörüsüz ekonomi politikaları ile, ekonomide günü kurtarmak, 2-3 aylık bir canlanma yaratıp büyümeyi yakalamak için borca-krediye dayalı batık bir ekonomi yaratıldı.

Sürekli şekilde bu politikaların yanlışlığını, ülkeyi ekonomik krize, işletmeleri, şirketleri, bankaları batağa sürükleyeceğini ifade etmemize karşılık bu uyarılarımız dikkate alınmadı.

TOBB da dahil iş dünyası, odalar, iş insanı örgütleri bu politikalara, kamu bankalarından dağıtılan hazine ve KGF kefaletli kredilerle varlıklarını idame ettirme yaklaşımına alkış tuttular. İktidara yanlışlarını söylemeye, gidilen yolun ülkeyi uçuruma sürükleyeceği konusunda uyarılmaya cesaret edemediler ve suskun kaldılar.

Gelinen noktada ekonomik politikaların sorumlusunun iktidar olduğunu, faturanın ülkeyi ve ekonomiyi yönetenlere kesilmesi gerektiğini söylemekten korkarak, yüksek faizden yakınıyorlar, bankaları suçlamayı daha kolay buluyorlar. İki ay öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın '**ekonomi şahlandı, yukarı doğru pik yaptı**' sözlerini alkışlayan da aynı kuruluşlardı.

Merkez Bankası'nın faiz artırma ve parasal sıkılaştırma politikasını, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'acı ilacı içeceğiz, gerekirse acı reçeteyi uygulayacağız, sabredeceğiz' sözlerini alkışlayanlar da aynı kişi ve kuruluşlar! TOBB yönetimi, "**Bankalar kredi versin ama verdiği krediye düşük faiz alsın. Kredisinin peşine de düşmesin, batıkları da üstlensin**" yaklaşımıyla bankaları itham ederek, ekonomideki yanlışları, iktidarın yanlışlarını ve hâlâ gerçekleri dile getirmekten kaçınıyor!

Devlette, ekonomide çöküş, kurumların tahribi ve çökmesine göz yumarak sorumluları, sorumluluklarını yerine getirmeye çağırırmaktan korkarak başlar. Yıllardır organize ettikleri **Türkiye Ekonomi Şurası**'nı tek sesli ve farklı görüşlerin çözümlerine kapalı halde, iktidar haricindeki tüm kesimleri dışlayarak düzenleyeceklerine gerçeklerin konuşulduğu bir yapıyla gerçekleştirselerdi, **şimdi bu çağrılarını yapmalarına gerek kalmayabilirdi!**

CARI AÇIK, 38 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ!

Kasım ayına ilişkin Ödemeler Dengesi Bilançosundaki veriler 12 aylık cari açığın 38 milyar dolar düzeyine yükseldiğini gösterdi. Beklentiler, 3,7 milyar dolar olmasına karşılık bir aylık cari açık ise kasım ayında 4,1 milyar dolar oldu. Yabancı kaynak girişlerinin faiz artışlarına rağmen beklendiği şekilde artmaması, kısa vadeli sıcak para girişlerinde gözlenen artışların kalıcı olmaması döviz açığına ilişkin endişeleri artırıyor!

Merkez Bankası'nın verilerine göre cari işlemler açığı 2020 Kasım ayında 4 milyar 630 milyon dolara çıktı. Beklentiler aylık cari açık tutarının 3,7 milyar dolar seviyesinde olacağı şeklindeydi. Kasım ayında gerçekleşen artışla birlikte 12 aylık cari açık ise 37 milyar 974 milyon dolara yükseldi.

Cari açığın yükselmesinde dış ticaret açığının 2019 yılının aynı ayına göre 2 milyar 900 milyon dolar artarak 3 milyar 844 milyon dolara yükselmesi ve hizmetler (turizm) kaynaklı net girişlerin 1 milyar 451 milyon dolar azalarak 555 milyon dolara gerilemesi etkili oldu.

Kasım ayında doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler 299 milyon dolar düzeyinde gerçekleşirken, portföy yatırımları 1 milyar 298 milyon dolar oldu. Yabancılar hisse senedi piyasasında 1 milyar 276 milyon dolar ve devlet iç borçlanma senetleri piyasasında da (DİBS) 607 milyon dolar tutarında net alım yaptı. Merkez Bankası resmi rezervleri de kasım ayında 145 milyon dolar daha azaldı.

Aralık ayı rakamlarının da açıklanmasıyla 2020 yılı cari açık tutarının 40 milyar dolar veya üzerine çıkması söz konusu olacak. Bu ise büyümenin olmadığı bir dönemde cari açık verilmesinin negatif yansıması! Daha önce de dile getirdiğim gibi 2020 yılında 50 milyar dolara varan dış ticaret açığında ithalattaki artış ve ithalat içinde de 26,6 milyar dolara ulaşan altın ithalatı önemli bir unsur.

Turizmin durma noktasında olduğu 2020 yılında bu alandan döviz geliri beklentisi gerçekleşmediği gibi, ihracatta da gerileme yaşandı. İktidarın ithalatı kısıtlamaya dönük kararları, gümrük vergilerinde yüzde 50'ye varan oranlarda ek vergi artışları getirilmesine karşılık ithalattaki artış özellikle altından kaynaklanan şekilde devam etti. Merkez Bankası rezervlerinin azaldığı, ülke döviz kaynaklarının kısıtlandığı bir süreçte rezervlerin döviz kurlarını bastırmak ve altın ithal etmek için tüketilmiş olması iktidarın ekonomi politikalarına güvensizliği yanı sıra ekonomi yönetiminin liyakatsizliğinin ve öngörüsüzlüğünün kaçınılmaz sonucudur. Cari açıktaki tablo bunun en somut kanıtıdır!

TÜİK VARSA ŞÜPHE VAR!

TÜİK'in verileri tartışmalara neden olurken, işsizliğin azaldığı, yüzde 12,7'ye düştüğü açıklandı!

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı son işsizlik verileri yine tartışmalara neden oldu. İşsizlik oranının yüzde 12,7 olarak değişmediğini belirten TÜİK geçen yılın aynı dönemine göre ise işsizlikte yüzde 0,7 puanlık düşüş yaşandığını, işsiz sayısının da 391 bin kişi azaldığını, 4 milyon 5 bin kişiye gerilediğini duyurdu! Ayrıca ekim döneminde genç işsizlik yüzde 24,9 ve tarım dışı işsizlik yüzde 14,8 olarak açıklandı!

İstihdam edilenlerin yani çalışanların sayısı 2020 yılı Ekim döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 896 bin kişi azalarak 27 milyon 447 bin kişiye inerken, istihdam oranı ise 2,3 puan geriledi ve yüzde 43,6 oldu. İşgücüne dahil olan nüfus ise 2020 yılı Ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 288 bin kişi azalarak 31 milyon 452 bin kişi olurken, işgücüne katılma oranı 3 puanlık düşüşle yüzde 50 olarak gerçekleşti.

Ekim 2020 döneminde kayıt dışı çalışanların oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 3,9 puan azalarak yüzde 31'e indi. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışanların oranı da geçen yılın aynı dönemine göre 3,6 puan azalarak yüzde 19,9 oldu. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,4 puanlık azalışla yüzde 24,9, istihdam oranı ise 2,2 puan azalarak yüzde 30,6 olarak açıklandı.

Aynı dönemde işgücüne katılma oranı 3 puanlık azalışla yüzde 40,8 seviyesinde gerçekleşirken, 'ne eğitimde ne de istihdamda' olanların oranı ise geçen yılın aynı dönemine göre 1,6 puan arttı ve yüzde 27,6 seviyesinde gerçekleşti.

Şimdi TÜİK'in bu resmi rakamlarına bakıldığında **işsizlik düşüyor, işsiz sayısı azalıyor**. Ancak aynı zamanda istihdam da azalıyor, işgücüne katılım da azalıyor! TÜİK son bir yılda çalışma çağındaki nüfusun geçen yılın ekim ayından bu yılın ekim ayına 1 milyon 179 bin kişi arttığını söylüyor. Çalışma çağındaki nüfusun artması, işgücünün de artması anlamına geldiği halde TÜİK işgücünün artmadığı gibi 1 milyon 288 bin kişi azaldığını rakamlarıyla öne sürüyor. Bunu söylerken de çalışma çağında olduğu halde işgücüne dahil olmayanların 2 milyon 467 bin kişi azaldığını belirtiyor. Yani yaklaşık 2,5 milyon kişi çalışma imkânı olduğu halde çalışmaktan vazgeçmiş. TÜİK böyle diyor!

TÜİK'in pembe bankasie tablosu böyle olunca salgının olmadığı, hayatın normal seyrettiği **2019'un Ekim ayında işsizlik oranı yüzde 13,4 iken** salgının ortalığı kasıp kavurduğu **2020'nin Ekim ayında yüzde 12,7'ye** inmiş! Birileri de çıkmış, 'ekonomimiz şahlanıyor, işsizlik azalıyor, salgında dünyada pozitif ayrışan yegâne ülkeyiz' diyor. **TÜİK aldatıyor, CB bilerek ve isteyerek aldanıyor!**

İŞSİZLİK SİGORTASI FONU'NUN HIZLA ERİYOR!

İşsizliği geriletmeyi başaran TÜİK verileri yanında İşsizlik Sigortası Fonu'nun hızla erimesi önümüzdeki dönemde fon kaynaklarının yetersiz hale gelmesine neden olacaktır. İşsiz sayısının artmasının en büyük göstergesi İŞF'nin gelirlerinin azalmasıdır. İŞF'den salgında işyeri kapanan, ücretsiz izne çıkarılan yaklaşık 6 milyon kişiye verilen desteğin üç katına yakın tutarda işverenlere aktarılması çok adaletsiz bir tutumdur!

İşsizlik Sigortası Fonu (İŞF) 2015'ten bu yana en düşük tutara gerileyerek 100 milyar doların altına indi. Her ne kadar TÜİK işsiz saymadığı milyonlarca kişiye rağmen işsizliğin azaldığını açıklasa da İŞF'nin toplam kaynaklarındaki bu gerileme işsizlikteki artışın en somut göstergesidir. İŞF varlıkları 2020'de önceki yıla kıyasla 28 milyar TL azalırken yılsonunda toplam fon tutarı Aralık ayında 103,2 milyar liraya geriledi. Süresi uzatılan ve bir ay geriden gelen ödemelerin Ocak ayında yapılmasıyla İŞKUR'un 8 Ocak 2021 itibarıyla açıkladığı veriler çerçevesinde; **İŞF'nin varlıkları** uzun bir aradan sonra ilk kez **100 milyarın altına düştü!** 2020'de işsizlik fonunun gelirleri 38,3 milyar TL olurken, giderler toplamı ise 66,6 milyar TL'ye yükseldi. **Gelir-Gider** dengesindeki yüzde 100'e yaklaşan bu bozulmanın ardında, işsizliğin artması ve buna paralel olarak İŞF'ye yatırılan işçi-işveren-devlet katkısının azalması yatıyor. Salgın nedeniyle faaliyeti sınırlanan işyerlerinde çalışanlara kısa çalışma ödeneği verilirken, bu milyonlarca kişi adına İŞF'ye yapılan ödemeler durdu. Aynı şekilde işten çıkartma yasağı nedeniyle ücretsiz izne çıkartılan ve normal maaş ödemesi yapılamayanlara verilen nakdi ücret desteği ödemesi de günlük 39,5 TL olmasına karşılık milyonlarca kişi bu ödemeleri aldığı için İŞF'nin kaynakları azaldı, nakit çıkışları aylık bazda olağanüstü tutarlara yükseldi. İşten çıkarılanlara yapılan işsizlik ödeneği ödemelerinin İŞF giderleri içindeki payı 2019 yılında yüzde 27,4 iken, 2020 yılında yüzde 12,6'ya geriledi. İşverenlerin İŞF'ye prim ve kesinti katkıları 11 milyar TL olurken, işverenlere yapılan, teşvik ve destek ödemeleri ise bu katkının 7 milyar lira üzerinde ve 18 milyar TL olarak gerçekleşti. Diğer deyişle ücretsiz izne çıkartılan gerçekte işsiz olan 2,2 milyon kişiye yapılan günlük 39,5 liralık nakdi ücret desteği toplamı 6,5 milyar lira iken, fondan işverenlere sağlanan destek ve teşviklerin tutarı neredeyse bunun üç katı ve 18 milyar TL.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Korona salgını kapsamında yapılan kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği ödemelerinin toplamı 34 milyar TL düzeyine ulaştı. Sürecin bu şekilde devam etmesiyle bir süre sonra İSF'nin açıklarının daha da büyümesi, giderleri karşılayamaz hale gelmesiyle, devlet katkısının artırılması ya da **hazineden İSF'ye kaynak aktarılması zorunlu hale gelecektir!**

MİLLET KRAL DEĞİL, KURAL İSTİYOR

Saldırıları Bıyık Altından Sırtarak İzliyorlar

Tek adam vesayet rejimi, devletimizi felç etti. Bundan 2 bin 300 yıl önce yaşamış büyük bir bilge, Aristo; "Devlet, toplumun tam ve doyurucu bir yaşam sürmesi için vardır. Devletin amacı, yalnızca yaşamayı olanaklı kılmak değildir, yaşamaya değer bir yaşamı kurmaktır" diyor. Bu ucube şahsım vesayet rejiminde devlet, bırakın vatandaşlarımıza "yaşamaya değer bir yaşam" kurmayı, vatandaşlarımızın yaşamını dahi koruyamıyor, korumuyor. Devlet krizinin zirve yaptığı son yıllarda, Türkiye'nin göbeğinde, başkentimizde, ana muhalefet partisi liderine linç girişiminde bulunuluyor. Mafya artıkları ve çeteler, siyasetçilere, gazetecilere olmadık tehditler savuruyor. Yetmiyor kalles saldırılar düzenleyebiliyor. Hükümet bu terör saldırılarını sadece seyrediyor. Ufak ortağı ise bu saldırıların arkasındaki mafya bozuntularına sahip çıkıyor. Bıyık altından sırtarak olan bitenden keyif alıyor.

Saldırıları Organize

Uzaktan kumandalı çeteler, Gelecek Partisi Genel Başkan Yardımcısı Sayın Selçuk Özdağ'a, basın mensupları; Sayın Orhan Uğuroğlu ile Sayın Afşin Hatipoğlu'na kallesçe saldırdılar. Aynı gün içinde gerçekleştirilen ve organize olduğu açıkça belli olan bu saldırıların amacı; demokrasimizin, basın özgürlüğünün ve bu ülkede siyasetin özgürce yapılmasının önünü kesmektir, terördür.

Sıradan Değil, Bir Terör Eylemi

Bu yaşadıklarımız sıradan olaylar değildir. Tekrar söylüyorum, demokrasiye darbedir, terördür. Bunlar vakayı adiyeden de değildir. Biz bu saldırıları lanetliyoruz. Saray hükümetinin failleri bir an önce yakalayıp, yargıya teslim etmesini, yargının da hızla gereğini yapmasını bekliyoruz. Böyle bu olayları getireceksiniz adi vaka gibi organize suç bile telakki etmeden adi suç gibi işlem yapacaksınız. Olmaz. Çok açık söylüyorum: Bu saldırıları cesaretlendiren, saray ortaklarının kirliliği siyasi dilidir. Saldırganlara ve tehdit savuranlara gösterilen hoşgörüdür. Hatta bunlardan öyle gözüküyor ki esirgenmeyen himayedir. Bu ülkenin ana muhalefet partisi lideri tehdit edilince, sinsice el ovuşturup, sessiz kalanlar, Cumhurbaşkanı zırhına sığınan AK Parti Genel Başkanına "sözde" denince bir bardak suda fırtına kopardılar.

Mafya, Çeteler Başkentte; Devlet Nerede?

Sayın Genel Başkanımıza, Çubuk'ta düzenlenen linç girişiminden sonra ne yapıldı? Yine çok yakın zamanda, bir mafya bozuntusunun tehditlerine karşı yargı ne yaptı? Siyaset kurumu ne yapıyor? Beylerden tehditlere karşı ortak bir tavır almalarını bıraktık, Sarayın küçük ortağı, tehditleri savuran mafya artığını sahipleniyor. İşte bugün mafya artıkları ve çeteler, başkentte terör estiriyorsa, bu kadar pervasızca sahneye çıkabiliyorsa, bunun arkasında sarayın, bu olaylar karşısındaki mefluç tavır, yurttaşların güvenliğini sağlama konusundaki yetersizliği vardır. Mafya ve çeteler başkentte, peki devlet nerede? Devletin polisi nerede? Yargısı nerede? Bu saldırıların tüm failleri ve azmettiricileri nerede? Öyle şüphelileri gözaltına alacaksınız, adi suçtan soruşturmaya tabi tutup bırakacaksınız, bu tiyatroları oynayacaksınız. Bu yetmez. Bu organize terör saldırılarının, en kısa sürede tüm yönleriyle aydınlatılmasını bekliyoruz.

Demokratik Siyasetin Önünü Kesme Çabası

Genel Başkanımızın TBMM kürsüsünden yaptığı konuşmaları içeren "FETÖ'nün Siyasi Ayağı" kitapçığımız nedeniyle MYK'mızın en genç kadın üyesi olan ancak milletvekili olmayan arkadaşımıza dava açmışlar. Bu davada Saray'ın şahsım vesayet rejiminin muhalefete siyaset yaptırmama, demokratik siyasetin önünü kesme çabasının en müşahhas örneklerinden biridir.

Bu Rejim Millete Deli Gömleği

Terörden medet umanları çok açıkça uyarıyoruz. Dikişleri tutmayan bu ucube rejim elbisesini, memleketimizin üzerine uymayan bu deli gömleğini, silahla, sopayla, tehditle, şantajla, Türkiye'nin üzerine uydurabileceğinizi zannediyorsanız, çok yanılıyorsunuz. Bu çabanız beyhudedir. "Yanlış bir haritayla, doğru bir hedefe ulaşamazsınız." Biz, milletimize güveniyoruz. Gücümüzü millettten alıyoruz. Milletimiz sizlerin ne yaptığını

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

görüyor. Notunuzu da veriyor. Sabırsızlıkla beklediği sandıkta, bu beceriksizliğe, bu rezilliklere, bu pespayeliğe dur diyecek. Emaneti için ehline, Cumhuriyet Halk Partisi'ne ve Millet İttifakına verecek.

Aşı Yarışında Geride Kaldık

Ülkemizde insanlarımızın canını tehlikeye atan, bir diğer önemli tehdit ise salgın... Salgın da çok kötü yönetildi. Salgının yükü fedakâr sağlık çalışanlarımızın omuzlarında kaldı. Saray ise vaka sayısı hasta sayısı oyunlarıyla kendine vitrin yapmaya çabaladı. Yüzlerce sağlık çalışanımızı kaybettik. Bugün aşı süreci çok kötü yönetiliyor. Aşıda bütün dünya zamana karşı yarışıyor. Bazı ülkeler nüfusunun yüzde 20'sini aşıladılar bile. Ama biz bu yarışta maalesef çok geride kaldık. Önce aşıların 11 Aralık'ta geleceği söylendi. Ama bugün aşılamaya ancak 13 Ocak'ta başlayabildi. Bunun anlamı nedir diye baktığımızda 11 Aralık'tan bugüne kadar, 8 bin 20 yurttaşımızı kaybettik. Bu korkunç bir tablo...

Aşı Curcunaya Döndü

Hani bu ucube tek adam vesayet rejiminde; kararlar son derece hızlı alınacaktı? Maalesef "şahsım vesayet rejiminde", her alanda olduğu gibi aşıda da tam bir fiyasko yaşandı. Tüm dünya hükümetleri aşılamadaki yarışı görerek, yurttaşlarına pek çok farklı kaynaktan aşı tedarik etmeye çalıştılar ettiler. Saray ise sadece Çin'den yani tek bir kaynaktan, o da topu topu 3 milyon doz aşı getirmiş gözüküyor. Yani gelen aşı sayısı sadece 1,5 milyon yurttaşımıza yetecek kadar. Maalesef ne yeterince aşı bağlantısı, ne de aşı çeşitlendirmesi yapılabilmiş. Neden yapılamamış para mı yoktu? Planlama mı yapılmadı? Gelen aşılar için kaç para verildi? Neden bu kadar bekletildi, kim için bunlar, hangi yandaş için bu aşılar bekletildi bunları bilmiyoruz. Ama ortada bir beceriksizlik, yani bir yandaş kayırma çabası olduğu açık... Alman aşısının gelip gelmeyeceği konusunda, hükümetin kafası hala karışık... Bakan "Anlaşmayı yaptık" diyor. Erdoğan "Nihai kararı henüz vermedik" diyor. Yani tam bir curcunadır gidiyor.

40 Milyon Doz Gelecek Dediler, 3 Milyon Geldi

Salgına karşı toplumsal bağışıklık kazanmamız için, nüfusun en az yüzde 60'ının aşılması gerekiyor. Yani, 4,5 milyon Suriyeli ile beraber, en az 105 milyon doz aşıya ihtiyacımız var. Peki, gelen ne kadar? Sadece 3 milyon doz garantili. Geriye kalan 102 milyon doz aşı ne zaman gelecek? Onu biz bilmiyoruz. Ama hükümet de bilmiyor. Oysa Sağlık Bakanı geçtiğimiz Aralık ayının başında, "Aralık ayında 10 milyon, ama muhtemelen 20 milyon temin etmiş olacağız. Ocak ayında 20 milyon, Şubat ayında ise 10 milyon doz aşı temin etmiş olacağız" diyordu. Ocak ayının ortasını geçtik. Yaklaşık 40 milyon doz aşının şu ana kadar gelmiş olması gerekirken gelen aşı 3 milyon doz.

Saray Başka, Bakan Başka Rakam Üflüyor

Şahsım hükümetinin başı ayrı rakamlar üflüyor, Bakan ayrı rakamlar üflüyor. Gelen çok sınırlı sayıda aşının ilk aşamada sağlık çalışanlarına, bakım evlerinde kalanlara, 85 yaş üzerinden başlayarak, 65 yaş ve üstü olanlara yapılacağı söylenmişti. Ama aşı konusunda herkesin gönlünü rahat tutacağı, bir aşılamaya takvimi ve uygulama hala ortada yok.

Olmayan Aşının Kampanyası

Ne var? Özendirici kampanyalar var. Şimdi şunu açıkça sorayım, olmayan aşının tanıtım kampanyası mı olur? Millet aşından kaçmıyor ki, tam tersine aşığı bekliyor. Siz getirin yeter olacak. Devletin görevi aşıda özendirici kampanya yapmak değildir. Devletin görevi önce vatandaşı en kısa sürede aşığı yapmaktır. Bu ülkede Hükümet yalakası şarkıcıların, türkücülerin aşıda ne önceliği var? Bu ülkede genç AK Parti MKYK üyelerinin aşıda ne önceliği var? Genç AK Partili Belediye Meclis üyelerinin ne önceliği var? Daha pek çok doktora, sağlık çalışanına, güvenlik görevlisine aşı yapılmadan, bunlara aşı neden yapıldı? Bari aşıda kayırmacılık yapmayın.

Genel Başkanımız Sırasını Bekleyecek

Sayın Genel Başkanımız, "Vatandaş Kemal Kılıçdaroğlu" olarak, mutlaka aşı olacağını ifade etti. Ama önceliğin sağlık çalışanlarının aşılması olduğunu da söyledi. Genel Başkanımızın ve partimizin düşüncesi, eldeki sınırlı sayıdaki aşının önce sağlık çalışanları için kullanılmasıdır.

Vatandaş Saraya Canıyla İhtarname Çekiyor

Cumhuriyet tarihimizin en ağır buhranlarından birini yaşıyoruz. Ekonomimiz entübe. Çiftçilerimiz entübe. Esnaflarımız entübe. Emekçilerimiz entübe. Esnaflarımız demişken esnaflarımız cinnet getirme noktasında. Bundan 20 yıl önce başbakanlığın önünde kasa atan esnaf, şimdi Ankara kalesinin burçlarından kaldırıp kendini atıyor. Çanakkale'de 28 yaşında bir genç, "Hayattan bir beklentim kalmadı, bundan sonrası için de ümidim yok"

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

diyerek canına kıymaya kalkıyor. Gençleri bu hale getirmeye ne hakkımız var. Bu ülkenin insanları, Saraya canıyla ihtarnama çekiyor. Ama duyan yok. Milletlin feryadı Sarayın duvarlarını bir türlü aşamıyor.

Besici, Çiftçi Maliyetinin Altına Satıyor

Cumhuriyet Halk Partisi Ekonomi Masası olarak, Ankara'nın Polatlı ilçesindeydi. Esnaflarımızla, çiftçilerimizle, üreticilerimizle bir araya geldik. Türkiye'nin hangi sorunu varsa Polatlı'da da o sorunlar var. Polatlı'da esnaf çok dertli... Esnaflarımız "sivil affı" istiyor. Bankalardan ve Esnaf Kefalet'ten alınan kredilerin en azından faizsiz ertelenmesini talep ediyor. Esnafımız; "Bana göstermelik değil, yeterli destek verin" diyor. Polatlı demek aynı zamanda tarım demek, besicilik demek...

Besici haykırıyor: "7 bin - 7 bin 500 liraya aldığım hayvana, yıl boyunca 5-6 bin liralık yem veriyorum. Buna karşın karkas etin kilosunu 33 liradan satıyorum. Ettiğim masraf 13 bin lira. Elime bir hayvandan geçen para 10 bin lira. Ben nasıl ayakta kalacağım" diyor. Besiciler usanmış, köylerini terk ediyorlar.

Polatlı, ülkemizin soğan üretiminde en önemli merkezlerinden biri... Sezonda 1 lira 40 kuruşu gören soğan, şimdi 70 kuruşlara kadar düşmüş. Fiyat, üreticinin maliyetini karşılamıyor. Bir çiftçimiz, "Kilosuna 90 kuruş masraf ettiğim soğan, 70 kuruşa satılıyor" diye şikâyet ediyor. Lokantalar kapanınca, turizm sekteye uğrayınca, soğan talebinde de çok ciddi bir düşüş yaşanıyor.

Devlet Görev Zararı Yazdı, Çiftçi Nereye Yazacak

Bir başka çiftçimiz, "İki yıl önce Mısır'dan çöpe atılacak soğanları getirdiler ve getirdikleri paranın da altına sattılar. Tarım Kredi görev zararı yazdı. Peki bugün biz maliyetin altına sattığımızda biz zararımızı nereye yazalım diye, Tarım Bakanı'na soruyor. Bu işin üretim tarafı... Bir de depoculuk tarafı var. Hani AK Parti Genel Başkanı tarafından terörist ilan edilen depocularımız... Depocular geçen dönemde getirilen ihracat kısıtlamasının kendilerini köşeye sıkıştırdığını anlatıyor. "Tek kurtuluşumuz ihracat" diyor. Soğan ucuz; ama taşıma maliyetleri alıp başını gittiği için ihracat yapamıyorlar. Konteyner fiyatlarındaki son seviye ihracat yapılmasını engelliyor.

Yol Parasından İstanbul'a Gidecek Şoför Bulunmuyor

Yurtdışına mal göndermekte çok pahalı ama yurt içine mal göndermekte ucuz değil. Şoförler Odası özellikle İstanbul'a gönderecekleri mallardaki yol ve köprü geçiş paralarından mustarip. Mazot fiyatları da almış başını gitmiş. İstanbul'a kimse mal götürmek istemiyor. Kamyoncu esnafı acil olarak mazotta ÖTV kalsın diyor. Cefakâr çiftçimiz, Saray Hükümetinden görmediğini, Ankara Büyükşehir Belediyemizden görmüş. Belediyemiz nohutta yaptığı destekleme alımlarıyla, Ankara'da nohut üreticisini tüccarın tahakkümünden kurtarmış. Rahat bir nefes almış. CHP umut olmuş.

Millet Kral Değil, Kural İstiyor

Polatlı'da da bir üreticimizin söyledikleri, Türkiye'de son iki yıldır yaşadığımız devlet krizinin en güzel özetiydi. Şöyle dedi üreticimiz: "Adalet mülkün temelidir. Adalet yoksa her şey çöker kardeşim. Siz düzgün kurallar koyun, biz uyarız. Biz Kral istemiyoruz. Kural istiyoruz." Vatandaşın son cümlesini bir kere daha tekrarlıyorum. "Biz Kral istemiyoruz, kural istiyoruz". Vatandaş sonuna kadar haklı... Kuralın olduğu yerde öngörülebilirlik vardır. Öngörülebilirliğin olduğu yerde güven olur. Güven olan yerde yatırım olur, üretim olur, iş olur. Ama kendini kral sananların yönettiği bir ekonomide, kural olmaz, keyfilik olur. Keyfi kararların alındığı bir ekonomide bu ülkenin bereketli toprakları bırakılır, Sudan'da, Nijer'de tarım yapılır işsizlikte başını alır gider. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bizim parolamız bellidir: "Kendi ülkemizde, kendi toprağımızda, kendi çiftçilerimizle üretim!" Biz çiftçimizi ve tarımı koruyacağız. Tarımsal üretimi planlı yapacağız. Derde derman olacak desteklerle, çiftçimizin her zaman yanında olacağız. Üretici daha tarlasına tohumu atarken, ürününü en az kaça satacağını bilecek.

Turizm Sektörü Felç Oluyor

Ortalık satılık otel ilanından geçilmiyor. Gazeteler "Beş Yıldızlı İflas" diye başlık atıyor. Bankalar turizmin merkezi Antalya'yı takibe almış. Turizm sektörü çığ gibi artan borçların gölgesinde... Sadece Antalya'daki otellerin bankalara borcu, 6 milyar 700 milyon dolara ulaşmış. Turizmciler, banka borçlarının yeniden yapılandırılmasını istiyor. Bu arada turizm deyince Turizm ve Seyahat Acentelerini de unutmamak gerekiyor. Otellerimiz turizmin çiçek bahçesiyse, seyahat acentelerimiz de o bahçenin arıları. 2020'de bahçede çiçekler açmadı. Arılar da bal yapamadı. Belki 2021'de çiçekler yeniden açacak, ama hükümet bir şey yapmazsa, ortada bal yapacak arı kalmayacak. Ya da birilerinin birkaç arısı kalacak, onların balı da belki saray sosyetesine yetecek ama millete yetmeyecek. Önümüzdeki yıllarda turizm sektörü felç olabilir. Eğer olursa bu soğan üreticisinden, hediyelik eşyacısına, lokantacısından, garsonuna, esnafı, sanayiciyi herkesi etkileyecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Dertler Derya, Vatandaş Sandal

Dertler derya olmuş, vatandaşlarımız da birer sandal. Vatandaşlarımız dert deryasında devriliyor, batmamaya, ayakta kalmaya uğraşıyor. Hayat pahalılığı milletimizi inim inim inliyor. TÜİK'in enflasyonu, çarşı pazarın enflasyonu arasındaki makas ikiye katlanmış. İzahı olmayan şeylerin mizahı olur. Aslında şahsım hükümetiyle ülkemiz "kara mizah" ülkesi oldu. Raflarda Ayçiçek yağı, artık tek taş pırlanta muamelesi görüyor. Gençlerimiz tek taş pırlantayı bırakıp, 5 litrelik ayçiçeği yağıyla evlilik teklifi yapmaya başlamış. Bu arada üretici dernekleri de ham maddedeki son fiyat artışlarının, raf fiyatlarına henüz daha yansımadığını söylüyor. Sıvı yağa yüzde 20 yeni zam gelmesi bekleniyor.

Tavuk Horozdan Boşandı, Nafakası Vatandaşa Düştü

Yine market raflarında bir litrelik pastörize sütün fiyatı, 8 liraya dayanmış. Karton yumurtanın fiyatı, tavuğun fiyatını geçmiş. Milletimiz, "Tavuk horozdan boşanmış, nafakasını biz ödüyoruz" diye isyan ediyor. Bugüne kadar hiç görmediğimiz açlığı, şimdi görüyoruz. Millet öğün atlayarak ayakta durmaya çalışıyor. Çöp konteynerlerinden, pazar döküntülerinden rızıkını toplayan vatandaşlarımızın görüntüleri artık sıradanlaştı.

Emekli Maaşı Asgari Ücretin, Asgari Ücret Yoksulluk Sınırının Altında

Sayın Erdoğan, 18 yıl yönettiğiniz bu ülkede insanlarımız pazar artıklarından, çöpten topladıkları meyve, sebzeyle evlerine rızık götürmeye çalışıyorsa, faturasını ödeyemediği için elektriği kesilenlerin sayısı milyonlarla ifade edilmeye başladıysa, millet sayenizde "askıda kuru ekmek" gözlüyorsa, pek çok emeklimizin maaşı asgari ücretin bile altındaysa, asgari ücret de yoksulluk sınırının altındaysa, bundan sorumlu bir hükümet olmalı değil mi?

Kuyrukları Dillerinden Düşürmediler, Şimdi Ağızlarını Bıçak Açmıyor

Anadolu'nun kalbi Kayseri'de sadece son bir ayda 7 vatandaşımız canına kıydı. O Kayseri ki, Türkiye'nin en zengin üretim merkezlerinden biriydi... Ama şimdi Kayserililer ucuz karnabahar ve elma için, şu karda kışta ucu görünmeyen kuyruklarda beklemeye başladı. Bu ülkede insanlarımız, ekmeğinden 1 lira artırmak için, Halk Ekmek kuyruklarında... 40 yıl öncesinin yağ, tüp kuyruklarını, yıllarca dillerinden düşürmediler. Şimdi; iş kuyrukları, ekmek kuyrukları, yardım kuyrukları, birde utanmadan "varlık kuyruğu" dedikleri, soğan, patates kuyrukları, ucuz meyve ve sebze kuyrukları ve hatta gasilhane kuyrukları ortadayken, ağızlarını bıçak açmıyor. Başka başka şeyleri konuşuyorlar. Ne oldu Sayın Erdoğan? Bunda Hükümetinizin hiç mi sorumluluğu yok? Yoksa bu kuyrukları siz Sarayınızdan görünmüyor musunuz?

2023 Hedefi Diyor, Ne Olduğunu Söylemiyor

Peki, 2011 seçimlerinden önce meydan meydan dolaşip anlattığınız, Devletin Kalkınma Planlarına bile koyduğunuz bir "2023 hedefleri" vardı yani cumhuriyetin 100. yıl hedefleri vardı. O hedeflere ne oldu Sayın Erdoğan? Hala çıkıp, "2023 hedeflerine ulaşacağız" diyorsunuz da, o hedeflerin ne olduğunu ağızınıza bile alamıyorsunuz. Ne oldu Sayın Erdoğan? Dilinizi mi yuttunuz.

Ben söyleyeyim. Bundan 10 yıl önce millete; "2023'te 2 trilyon dolar milli gelir" vadetmişsiniz. En son altına imza attığınız Orta Vadeli Program'da, 2023'te Milli Gelirimizin 875 milyar dolarda kalacağı gözüküyor. Ne oldu şimdi bu 2 trilyon dolarlık milli gelir hedefine?

Bundan 10 yıl önce aynı meydanlarda "2023'te kişi başına Milli Gelirimiz 25 bin dolar olacak" dediniz, gelirinizi buraya çıkaracağım dediniz. Şimdi, aynı dokümanda "Ancak 10 bin dolar olur" diyorsunuz. Aradaki 15 bin dolarlık fark nereye gitti, kimlerin cebine gitti Sayın Erdoğan? Milletin boğazından kesilen paralarla Saray mı yaptınız?

Ama bir hedef var ki onu da ikiye katlamışsınız. "2023'te işsizliği yüzde 5'e düşüreceğiz" demiştiniz şimdi çıkmış "Yüzde 11'de kalacak" diyorsunuz.

Ne Misyonları Kaldı ne de Vizyonları!

Bugün arkanızda AK Parti bayraklarının arasında Cumhurbaşkanı forsunun durduğu bir kürsüde bir konuşma yapıyorsunuz. Gerçekten bu ucube tek adam parti devleti rejiminin ne olduğunu açık seçik ortaya koyan bir tablo. Orada çıkıp diyorsunuz ki, "Vizyon hedefleri olan tek parti biziz". Sayın Erdoğan, şu sonuçlar sadece 2023 hedeflerine ilişkin sonuçlardaki sapmalar artık sizin ne misyonunuzun, ne de vizyonunuzun da kalmadığını gösteriyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2023 Hedefleri Ne Oldu?

Size soruyoruz; tekrar soruyoruz; alametifarikanız olan, 2023 Hedefleri ne oldu Sayın Erdoğan? Müteahhit neyi taahhüt ettiğini bilir, taahhüdünü yerine getiremeyen müteahhit de bedelini öder. Milletimiz neyi taahhüt ettiğinizi gün gibi hatırlıyor biliyor, ama neyi yapabileceğinizi de gördü, notunuzu verdi, yerinizi göstermek için önüne gelecek sandığı sabırsızlıkla bekliyor.

Bakan Hedef İle Tahmin Arasındaki Farkı Bilmiyor mu?

Bütçe dengesi de hızla bozuluyor. 2020'de 139 milyar lira olması hedeflenen bütçe açığı, 173 milyar lira olmuş. Ama Bakan, "2020 yılı bütçe açığımız, hedeflenen 239 milyar liranın altında, 173 milyar lira olarak gerçekleşti. 66 milyarlık tasarruf sağladık" diye övünüyor. Sayın Bakan; Devlet Planlama Teşkilatı kökenlidir. Bütçe hedefi nedir, program gerçekleşme tahmini nedir bilir. Bu ifadesini çok yadırgadığımı belirtmek isterim. TBMM'nin kabul ettiği bütçe hedeflerine göre, bütçede bırakın tasarruf yapılmayı, taahhüt ettiğinizden 34 milyar lira daha fazla açık vermişsiniz. Bu açık için de daha fazla borçlanmak zorunda kalmışsınız. Ayrıca harcamalardaki artışın hesabını da TBMM'ye vermemişsiniz.

Bu Yıl Hormonlu Artış Zor, Hesabınızı Ona Göre Yapın

Sayın Bakanı uarmak da bizim görevimiz. Bütçe gerçekleşmesinin iki ay önceki tahminin altında kalmasının nedeni vergi gelirlerindeki hormonlu artıştır. Ucuz krediyle, öne çekilen araba ve ev satışlarının yol açtığı vergi artışının, bir kez daha bu yıl tekrarlanması imkanı kalmamıştır. Geçtiğimiz yıl bunu yaptınız ama bu yıl bankaların borç verecek mecali kalmadı. Faizler aldı başını gitti, millette borç alacak mecali kalmadı. Hesabınızı bu yıl için ona göre yapın.

Salgında Millete Destek Vermedikleri Halde Bütçe Açığı Tavan Yaptı

Yine ekonomi yönetimi söylemiyor ama biz söyleyelim. 2020'de, 66 milyon lira fazla vermesi hedeflenen faiz dışı denge; 38 milyar 780 milyon lira açık vermiş. Faiz dışı bütçe dengesi son iki yıldır üst üste açık veriyor. Böyle bir durumla 1993'den bu yana karşılaşmadık. Son iki yıldır, faiz ödemek için de, borçlanmak zorunda kalıyoruz. Yine son iki yıldır, "ikiz açık" sorunu dediğimiz, hem "dış açık", hem de "iç açık" sorunuyla karşı karşıyayız. Salgın nedeniyle böyle bir tabloyla karşılaştık desek, salgında bütçeden millete doğru dürüst bir destek vermediniz ki. Bize benzer ekonomiler içinde, vatandaşına, bütçeden en az destek veren ekonomilerden bir tanesi Türkiye.

Beş Müteahhite 14 Milyar TL, Vatandaşa 6 Milyar TL

2020 Bütçesinden verilen karşılıksız gelir desteği, topu topu 6 milyar lira. Millete destek yerine, borç verdiler. Bütçeden geçilmeyen köprü, otoyol için ise beş havuz müteahhidine 13 milyar 902 milyon lira döviz garantili gelir ödediler. Tekrar ediyorum; millete salgında vere vere 6 milyar lira, beş havuz müteahhidine yaklaşık 14 milyar lira... Şimdi salgında beş havuz müteahhidine tüm millete verdiğiniz paranın desteğinin iki katını verdiğiniz zaman bunu hiçbir şeyle izah edemezsiniz.

Milletin Kursağından Kesip, Beş Müteahhide Azık Yaptılar

Bakın, salgın dönemindeyiz. Millet in evinde internet yok, çocuğunun çocuğunun tableti yok, bilgisayarı yok. Çocuklar doğru düzgün uzaktan eğitim alamıyor. Ama 2020'de eğitim harcamalarından 766 milyon lira kesmişsiniz onu da bu beş müteahhide azık yapmışsınız. Çocukların eğitiminden kesip, beş müteahhide vermek ne demek oluyor? Bu nasıl bir vicdandır, bu hangi izana sığar? Koskoca bir kuşağı hükümetin beceriksizliği yüzünden, göz göre göre kaybediyoruz.

Tasarruf Millete, İsrif Beylere

Bunlarda vicdan, izan olmadığını biliyoruz da milleti kuru ekmeğe muhtaç edenler, Yazlık Sarayları için 640 milyon 500 bin lira, Kışlık Sarayları için 99 milyon lira, Ankara'daki saraylarının ek binaları için de 3 milyar lira, harcayacaklarını söylüyorlar. Bu sarayların toplam bedeli bu yapılacak tüm yatırımların. O da şimdilik... Bu hesabın içinde uçan, kaçan saraylar da yok. Sonra da çıkıyorlar, millete tasarruftan bahsediyorlar. Tasarruf millete, debdebe israf beylere... Niye? İtibardan tasarruf olmaz.

Damat Gitti, Sorumlular Yerlerinde Oturuyor

Kayınpeder, damat bir olup, Merkez Bankasının 128 milyar dolarını buharlaştırdılar. Şimdi Damat ortada yok. "Allah sonumuzu hayır eylesin" dedi bırakıp gitti. Bu 128 milyar dolar; esnafa gitmedi, çiftçiye gitmedi, işçiye gitmedi, emekliye gitmedi, bu para nereye gitti? Soruyoruz cevap yok... Kim verdi, hakkında soruşturma açtınız mı, gereğini yapıyor musunuz? Ona da cevap yok. Herkes yerinde oturuyor bir tek damat gitti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yüksek Faizin Şampiyonlar Ligindeyiz

“Faiz sebep, enflasyon neticedir” deyip, bir de Merkez Başkanı uğruna 128 milyar doları gözlerini kırpmadan harcadılar. İki Merkez Bankası Başkanını yaktılar. Para bitti, damat gitti, iki ayda TCMB faizlerini 7 puana yakın artırdılar. Şu anda TCMB’nin politika faizi yüzde 17 oldu. Dünya üzerinde, en yüksek politika faizine sahip 10. ekonomiyiz. Evet burada ilk 10’a girmişler. Önümüzdekiler kim? Venezüella, Arjantin, Zimbabve, Yemen, Liberya gibi ülkeler. Şimdi yüksek faizle şampiyonlar liginde yarışıyoruz.

Damadın Kellesini Aldı, Sıra Yeni Ekonomi Yönetiminde

Peki, bu durumun sorumlusu kim? Her fırsatta “Ekonominin başında ben varım, ben” diye bağırın Erdoğan. Şimdi aynı Erdoğan, çıkmış yeniden “Yüksek faiz sebep, yüksek enflasyon neticedir” diyor. Bir yandan da bankaları haşlıyor. Madem öyleydi... Damadın kellesini neden aldı? Şimdi de belli ki kellesini alma sırası, yeni ekonomi yönetimine gelmiş.

Görevden Ayrılması Gereken Kişi Erdoğan

Çok açık söylüyoruz. Ekonominin rahatlaması için, görevden ayrılması gereken kişi Recep Tayyip Erdoğan’dır. Milletimiz sandıkta bunu yapacaktır. Milletimiz bu kifayetsiz yönetime, sandıkta notunu vermek, evlerine göndermek için artık gün saymaktadır. Mazlumların ahı pahasına, sadece kendilerine ve yandaşlarına hayrı dokunan, bu ucube tek adam vesayet rejimi ilk sandıkta bitecektir. Milletimizin teveccühüyle, Cumhuriyet Halk Partisi ülkemizi aydınlığa çıkarmaya hazırdır. Biz hazırız. Dostlarımız hazır. Milletimiz hazır.

YURTTAŞ SÜREKLİ YOKSULLAŞIYOR

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi’nin yaptığı Türkiye Hanehalkı Finansal Algı ve Tutum Araştırması’na 49 ilde 15 bin 41 kişi katıldı. Araştırmada ailelerin tasarruf tercihleri incelenerek Türkiye’de tasarruf yapabilen yurttaşların oranı açıklandı. Toplumun sadece yüzde 20’si son bir yılda tasarruf yapabildiğini ve para biriktirdiğini söyledi.

Tasarruf yapamayanların yüzde 45’i “Gelirimiz yetmedi” dedi. Katılımcıların yüzde 36’sı borcu olduğunu belirtirken, borçlu kişilerin yüzde 76’sının aniden borçları istense ödeyemeyecek durumda olduğu görüldü. Borcu olanların yüzde 34’ü yakınlarından borç aldığını, yüzde 17’si bankadan kredi çektiğini, yüzde 10’u kredi kartına borcu olduğunu söyledi.

CHP Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, ANKA’ya yaptığı açıklamada, Cumhurbaşkanlığı’nın raporuna göre Türkiye’deki yurttaşların yüzde 80’inin tasarruf yapamadığına dikkat çekerek, “Bu araştırmaya göre vatandaşlarımızın yüzde 43’ü Türkiye’deki finansal sistemin zengini daha zengin, fakiri daha fakir yaptığını söylüyor. Üstelik bu rakamların makyajlı olduğu, durumun daha da vakim rakamlara ulaştığı aşikardır” diye konuştu.

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi’ni araştırmadaki soruları Cumhurbaşkanı Erdoğan’a sorması gerektiğini dile getiren Yavuzylmaz, açlık sınırı ve enflasyon ile asgari ücreti karşılaştırarak, şunları söyledi: “Kamu kurumlarının dudak uçuklatan zararları ve hazine garantili yap-işlet- devlet projelerinin vahameti ortadadır. Ülke kaynaklarını yok eden AK Parti hükümetinin ta kendisidir. AK Parti hükümetleri döneminde genel maaşa dönen asgari ücret adeta sefalet ücreti halini aldı. Bugün asgari ücretin yüzde 20 fazlası ve altında ücret alan yaklaşık 10 milyon vatandaşımız bulunuyor. Bu sayı neredeyse ücretli çalışanların yarısı demek.”

2021 KAMU MALİ KRİZİNİN YILI OLACAK

2020 yılında piyasaya bankalar aracılığıyla 1 trilyon liradan fazla kredi dağıtıldı. Bu kredilerin yaklaşık 200 milyar lirası ise Hazine’ye vergi olarak geri ödendi. Ancak 2021’de yüksek seyretmek zorunda olan faizler yüzünden kredi mekanizması çalışmayacak. Vergi gelirleri azalacak, katlanan kamu borcu Hazine’yi daha çok zorlayacak.

2020 yılının bütçe verileri önceki hafta içi Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlandı. Buna göre geçen yıl 172,7 milyar lira bütçe açığı verildi. Açığın 133,9 milyar lirası faiz harcamalarından kaynaklandı.

Bütçe dengesi özellikle 2019 ve 2020 yıllarında yoldan çıkmış durumda. Faiz dışı denge son 18 yılda ilk kez 2019’da açık vermişti. 2020’de ise faiz dışı açık 2019’a kıyasla yüzde 56,5’lik artışla 24,8 milyar TL’den 38,8 milyar TL’ye yükseldi.

Açığın pandemi nedeniyle sosyal harcamalarda yaşanan artıştan kaynaklandığı düşünülse de durum öyle değil. İktidar pandemi paketlerini ya kamu bankalarının dağıttığı kredilerle ya da İşsizlik Sigortası Fonu ile finanse etti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yani, pandemide bütçe kaynakları neredeyse hiç kullanılmadı. Buna rağmen bütçe açığı 2020’de rekor seviyelere yükseldi.

Krediler Vergiye Dönüştü

Öte yandan 2020’de Hazine’nin vergi gelirlerinde ekonomik durgunluğa rağmen görülen artışlar azımsanabilir değil. Verilere göre 2019’da 673,8 milyar lira olan Hazine’nin vergi geliri, 2020’de yüzde 23,6’lık artışla 873 milyar TL’ye yükseldi. Ancak bu artışın nedeni yıl boyunca faizlerin düşürülerek piyasaya pompalanan kredilerin talebi artırması. Bu duruma en güzel örnek motorlu taşıtlardaki ÖTV’de yaşandı. 2019 yılında bu kalemden 13,8 milyar TL vergi toplanmıştı. 2020 bütçesinde de motorlu taşıtlardan toplanacağı düşünülen vergi tutarının 16,5 milyar TL olacağı tahmin ediliyordu. Ancak yıl içinde düşük tutulan faizler, ÖTV zammıyla birleşince yıl sonunda motorlu taşıtlardan toplanması tahmin edilen ÖTV 3 misline çıkarak 46,6 milyar TL oldu. Benzer artışlar kredilerle talep yaratılan diğer kalemlerde de mevcut.

Peki 2020’de piyasaya ne kadar kredi pompalandı? BDDK kasım ayı verilerine göre 2019’un sonunda tüm kesimlerin bankalara 2,74 trilyon lira kredi borcu bulunuyordu. Bu borcun 450 milyar TL’si konut, taşıt, ihtiyaç gibi tüketici kredilerinden geri kalanı ise büyük ölçüde ticari kredilerden oluşuyordu. Buna karşılık 2020’nin kasım ayına gelindiğinde tüm kesimlerin bankalara olan borcu 3,77 trilyon liraya yükseldi. Yani 1 yılda piyasaya düşük faizler sayesinde 1 trilyon liradan fazla para pompalanmış oldu. Bu pompalanan paranın yaklaşık yüzde 20’si yani 200 milyar lirası ise KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergiler biçiminde Hazine’ye girdi. Yani kredi hacminin genişlemesi Hazine’ye yaradı.

Ancak 2021’in başlarında hükümet bir yol ayrımında. Faizler düşürüldüğü takdirde döviz kuru kontrolden çıkıyor ancak faizler yükseltildiği takdirde bu sefer de mal ve hizmet tüketimi azalıyor. Buna paralel olarak Hazine gelirleri düşüyor. Üstelik daha şimdiden yüksek faize karşı iş dünyasından homurtular gelmeye başladı.

Artık Borç Ödeme Zamanı

Bu veriler ışığında 2021 yılı Hazine’nin en zor yıllarından biri olacak. Bir yandan 2020’de bankalar tarafından dağıtılan borçlar 2021’de tahsil edilmeye başlayacak. Böylece krediyle büyüyen ekonomi kredi daralması yüzünden hareket edemeyecek. 2020’de 133,9 milyar lira olan faiz harcamaları iyimser tahminle 180 milyar liraya yükselecek. Pandemi döneminde alınan çeşitli önlemlerle iflaslar ertelenmişti, pandeminin etkisinin azalmasıyla birlikte iflaslar artacak. Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) projelerine Hazine’den ödenen garanti bedelleri bu sene daha da artacak. Tüm bunlar, faizlerin yüksek seyretmek zorunda olduğu 2021’de piyasaya kredi pompalanmadan yaşanacak. Kredi daralması yüzünden tüketim azalacak. Verginin yüzde 65’ini tüketim üzerinden alan Hazine’nin vergi gelirleri reel olarak azalacak ancak harcamalar reel olarak artacak. Böylece son 2 yıldır katlanan kamu borçları daha da azacak, bütçe açığı ise görülmemiş seviyelere çıkacaktır.

AKP TİPİ BAŞARI FORMÜLÜ!

Hedefi yılbaşında uydur, yıl sonunda revize et, sonra tutturduk de!

Yılsonunda gelecek yıla ilişkin yapılan bütçe tahminlerini bol keseden sallayan hükümet, rakamların tutmayacağını anlayınca hedefi revize ediyor. Yeni hedef tutturulunca halka sahte başarı hikâyeleri anlatılıyor. Bunun son örneği Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'dan geldi.

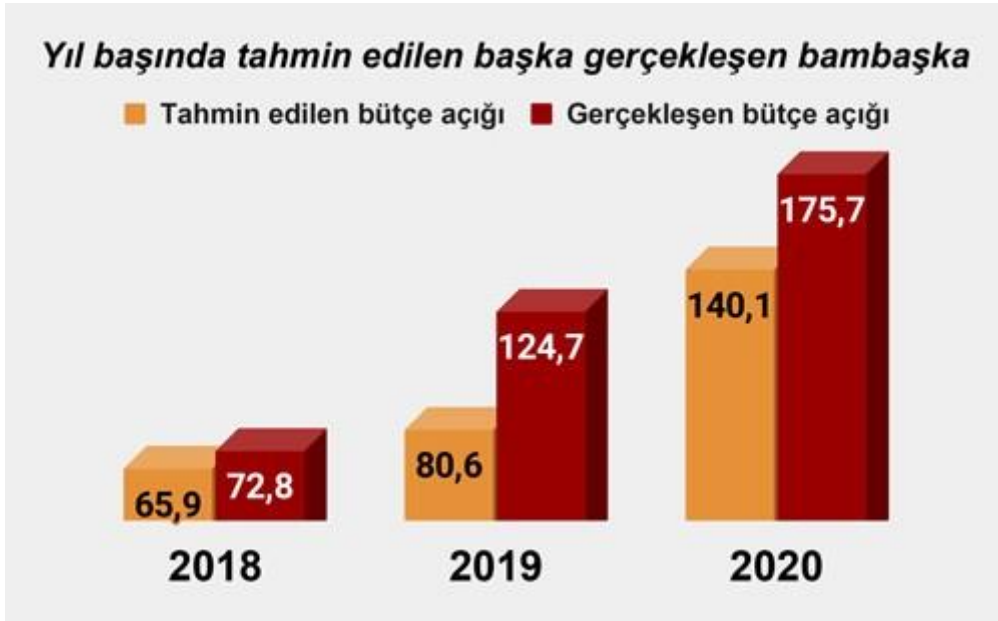
Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan 2020 yılı bütçe açığına ilişkin bir değerlendirmede bulundu. 2020 yılı bütçe açığının hedeflenen 239,2 milyar liranın altında 172,7 milyar lira olarak gerçekleştiğini söyleyen Elvan, 66,5 milyar lira tasarruf sağlandığını söyledi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, aralık ayına ilişkin bütçe verilerini geçen hafta açıkladı. Geçen yıl Hazine'nin kasasına 1 trilyon 29 milyar TL girerken, kasadan 1 trilyon 202 milyar lira çıktı. Bunun sonucunda da yıllık bütçe açığı 172,7 milyar TL olarak kayıtlara geçti.

Ancak Bakan'ın söylediği bütçe açığı hedefi eylül ayında eski Bakan Berat Albayrak tarafından açıklanan Yeni Ekonomi Programı'nın (YEP) tahmini. Zira 2020 yılının başında bütçe açığı tahmini 140,1 milyar lira olarak belirlenmişti. Hatta bu tahmin de yılın ilk 9 ayında aşılmış, eylül ayı sonundaki bütçe açığı 140,6 milyar liraya çıkmıştı.

Ekonomi yönetimi son yıllarda bütçe verilerini kılıfına uydurma yöntemi bu. Yılbaşında açıklanan bütçe hedefleri gerçekleşmeyince eylül sonuna doğru açıklanan şimdiki adı YEP olan 3 yıllık Orta Vadeli Plan'da revize ediyor.

Son altı yılda YEP'ler ile yapılan değişikliklere mercek tuttuk. 2019 yılında 80,6 milyar lira olan bütçe açığı hedefi YEP ile 125 milyar liraya çıkarıldı. Gerçekleşen bütçe açığı ise 124,7 milyar lira civarında oldu. Yapılan değişiklik ile bütçe açığı hedefi küçük bir oranda aşıldı.

2018 yılında ise bütçe açığı hedefi yılbaşında 65,9 milyar lira olarak açıklandı. Eylül ayına gelindiğinde ise YEP'te bütçe açığı tahmini 88,3 milyar lira olarak değiştirildi. Yıl sonunda 72,8 milyar liralık bir bütçe açığı meydana geldi. Tahmin değiştirilmeseydi bütçede 6,9 milyar lira fazladan açık gerçekleşecekti. Ancak YEP değişikliğiyle 15,5 milyarlık bir tasarruf yapılmış gibi gösterildi.

2020

Yılbaşı bütçe tahmini

Harcamalar: 1 trilyon 82,0 milyar lira

Gelirler: 941,9 milyar lira

Açık: 140,0 milyar lira

Eylül YEP tahmini

Harcamalar: 1 trilyon 212, milyar lira

Gelirler: 973,1 milyar lira

Açık: 239,2 milyar lira

GERÇEKLEŞEN BÜTÇE AÇIĞI: 175,7 milyar lira

2019

Yılbaşı bütçe tahmini

Harcamalar: 960,9 milyar lira

Gelirler: 880,3 milyar lira

Açık: 80,6 milyar lira

Eylül YEP tahmini

Harcamalar: 992,4 milyar lira

Gelirler: 867,4 milyar lira

Açık: 125 milyar lira

GERÇEKLEŞEN BÜTÇE AÇIĞI: 124,7 milyar lira

2018

Yılbaşı bütçe tahmini

Harcamalar: 762,7 milyar lira

Gelirler: 696,8 milyar lira

Açık: 65,9 milyar lira

Eylül YEP tahmini

Harcamalar: 1 trilyon 224 milyar 3 milyon lira

Gelirler: 1312,6 milyar lira

Açık: 88,3 milyar lira

GERÇEKLEŞEN BÜTÇE AÇIĞI: 72,8 milyar lira

2017

Yılbaşı bütçe tahmini

Harcamalar: 645,1 milyar lira

Gelirler: 588,2 milyar lira

Açık: 46,8 milyar lira

Eylül YEP tahmini

Harcamalar: 1 trilyon 85 milyar 3 milyon lira

Gelirler: 1011,0 milyar lira

Açık: 74,3 milyar lira

GERÇEKLEŞEN BÜTÇE AÇIĞI: 47,7 milyar lira

2016

Yılbaşı bütçe tahmini

Harcamalar: 570,5 milyar lira

Gelirler: 540,8 milyar lira

Açık: 29,6 milyar lira

Eylül YEP tahmini

Harcamalar: 581,1 milyar lira

Geliler: 546,5 milyar lira

Açık: 34,6 milyar lira

GERÇEKLEŞEN BÜTÇE AÇIĞI: 29,9 milyar lira

'ARALIK ATEŞİ'

Kamu kurumlarının harcamaları, 2020 ödeneklerinden kullanmadıklarını ifade etmek zorunda kalma, bir sonraki yıl daha düşük ödenek verilmesi gibi kaygılarla aralık ayında patladı. Kasım ayına göre aralıkta mal ve hizmet alımları, savunma harcamaları, taşıt alımları, temsil ve tanıtma giderleri, tedavi ve cenaze harcamaları büyük oranda arttı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kamu kurumlarının yıllık ödeneklerinden kullanmadıklarını iade etmek zorunda olması, az harcama yapıldığında bir sonraki yıl ödeneğinin düşük belirlenmesi gibi nedenlerle aralık ayında israf harcamaları patladı. Bir sonraki yıla devredilemeyen taşıt ödeneğini bitirmek için bir ayda 623 milyon TL'lik harcama yapıldı. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan bütçe gerçekleşme rakamları, 2020 sonunda da "Aralık ateşi" aralık ayı sendromu olarak tanımlanan harcama alışkanlığının artarak sürdüğünü gösterdi. Kamu kurumları diğer aylara göre daha yüksek harcama yapılan kasım ayını da geride bırakarak aralık ayında, büyük tüketim harcamalarına imza attı. Bu harcamalar, taşıt alımında on katına kadar çıktı.

Yıllık bütçe gerçekleştirmelerine göre, AKP iktidarlarının taşıt alımı, kira, mal ve hizmet alımı gibi israf olarak nitelendirilen harcamaları ile güvenlik ve savunma amaçlı yapılan harcamalarda dikkat çeken büyük artışlar yaşandı.

Kırtasiye de Rekor Kırdı

Yıl boyunca 3.6 milyar TL ile 9.8 milyar TL arasında değişen mal ve hizmet alım giderleri, aralık ayında 19.1 milyar TL'ye fırladı. 68.1 milyar TL'lik başlangıç ödeneğinin yaklaşık 16 milyar TL üstüne çıkılarak 83.9 milyar TL'lik mal ve hizmet alımı yapıldı. Bu ödenek kalemi altında yer alan "Tüketime yönelik mal ve malzeme alımları" adı altında yapılan kırtasiye, büro malzemesi, yayın gibi alımlara harcanan tutar iki katı arttı. Kasım ayında tüm yıl ortalamasının çok üstünde 6.2 milyar TL harcanırken bu rakam aralık ayında 12.3 milyar TL'ye çıktı. Enerji alımı 972 milyon TL'den 1.8 milyar TL'ye, yiyecek, içecek ve yem alımı 791 milyon TL'den 1.2 milyar TL'ye, giyim kuşam alımı 320 milyon TL'den 798 milyon TL'ye fırladı.

Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet alımına harcanan tutar ise 2.1 milyar TL ile yıl rekorunun kırıldığı kasım ayından sonra da hız kesmedi ve aralık ayında 5.4 milyar TL oldu. Bu kalemden yapılan silah, araç, gereç ve teçhizat alımı da 951 milyon lira ile kasım ayında yıl rekoru kırdı, aralıkta ise 2.8 milyar TL harcama yapıldı.

Tedavi ve Cenaze Gideri

Müşavir, şirket ve kişilere yapılan ödemelerin de bulunduğu hizmet alımları kaleminde de aynı tablo ortaya konuldu. Hizmet alımları için kasım ayında 2.5 milyar TL harcadı, aralık ayında bu rakam 4.8 milyar TL oldu. Haberleşme harcamaları 228 milyon TL'den 892 milyon TL'ye, kiralar 110 milyon TL'den 280 milyon TL'ye, temsil ve tanıtma giderleri 10 milyon TL'den 21.9 milyon TL'ye, bakım ve onarım giderleri 100 milyon TL'den 305 milyon TL'ye, tedavi ve cenaze giderleri 39 milyon TL'den 65 milyon TL'ye çıktı.

Dernek ve Vakıf Yardımı 6 Kat

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler 194 milyon TL'den 481 milyon TL'ye çıktı. Bu kaleminde yaşanan en büyük artış, dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık gibi yapılanmalara aktarılan tutarda oldu. Kasım ayında 26 milyon TL, aralık ayında altı kat artışla 163 milyon TL verildi. AKP iktidarının en çok eleştirildiği harcama kalemi olan taşıt alımı da büyük oranda arttı. 1.2 milyar TL'lik yıllık harcamanın yarısı aralık ayında yapıldı. Aralık ayında 288 milyon TL'lik aralarında zırlıların da bulunduğu kara taşıtları, 154 milyon TL'lik demiryolu taşıtı, 202 milyon TL'lik de uçak alımı yapıldı. Aralık harcaması 623 milyon TL oldu.

Hazine Müteahhede Aktı

Müteahhitlik harcamaları da yıl sonunda 23.7 milyar TL'ye ulaştı. Ekonomide en büyük krizlerin yaşandığı aylarda bile hız kesmeyen müteahhitlik harcamaları 1 milyar TL'lik aylık ortalamasının çok üstüne çıkarak aralıkta 7.8 milyar TL oldu. Bu kalemden bir ayda 2.9 milyar TL hizmet binalarına harcadı. Her ay ortalama 100 milyon TL ödenen kiralar da aralıkta 280 milyon TL'ye çıktı. Bunun 75 milyonu uçak, 68 milyonu hizmet binası, 47 milyonu da taşıt kiralamaya gitti.

BÜTÇE DELİK DEŞİK

Hazine ve Maliye Bakanlığı, aralık ayına ilişkin bütçe verilerini yayımladı. Buna göre sadece aralık ayı içerisinde Hazine'nin kasasına 97 milyar 559 milyon TL girdi ancak kasadan yapılan harcama 138 milyar 249 milyon TL oldu. Böylece aralık ayı bütçesi 40 milyar 690 milyon lira açık verdi.

Geçen yıl boyunca Hazine'nin kasasına 1 trilyon 29 milyar TL girerken, kasadan çıkan para ise 1 trilyon 202 milyar lira. Bunun sonucunda da yıllık bütçe açığı 172,7 milyar TL ile rekor kırdı. Geçen yıl 124,7 milyar lira olan bütçe açığı, bir yılda yüzde 38,5 oranında arttı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Vergi rekortmenleri ise geniş halk kesimleri oldu. AKP iktidarı döneminde yasalaşan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) tahsilatı geçen yıl rekora koştu. Yılın başında 175,2 milyar lira ÖTV tahsilatı yapılması tahmin edilirken yılın sonunda bu tutar pandemiyle beraber tüketimin azalmasına rağmen yılbaşı tahminini aşarak 207,3 milyar lira oldu. Toplam Hazine gelirlerinin yüzde 20,1'i, toplam vergi gelirlerinin ise yüzde 24,9'u ÖTV'den elde edildi. Her 4 liralık verginin 1 lirasını ÖTV oluşturdu.

ÖTV'deki bu beklenmeyen artış motorlu taşıtlara yıl ortasında yapılan ÖTV zammı etkili oldu. Faizlerin düşürülmesi ve pandemi nedeniyle otomobil talebinin arttığını gören iktidar, yaz aylarında fırsattan istifade ederek, motorlu taşıtlardaki ÖTV oranlarını yükseltmişti. Yılın başında motorlu taşıtlardan 18,9 milyar lira ÖTV toplanacağı tahmin edilirken, yılsonunda bu kalemden toplanan ÖTV 46,6 milyar TL oldu. Böylece tahmin edilenin yaklaşık 3 katı tahsil edildi.

Borç batağında olan Hazine'nin faiz giderleri de bu sene rekor kırdı. 2019'da 99,9 milyar lira olan Hazine'nin faiz harcamaları, 2020'de 133,9 milyar liraya yükseldi. Hiç faiz harcaması yapılmadığı varsayılarak hesaplanan faiz dışı denge ise rekor seviyede açık vererek 38,8 milyar liraya yükseldi.

BÜTÇEDEKİ KARANLIK!

Bütçeden 'örtülü ödeneğe', görev zararlarına ve kiralara milyarlarca lira gitti

Adı açıklanmayan ülkelere 603.1 milyon TL yardım yapıldı, "örtülü ödenekten" 2 milyar 6 milyon TL harcama yapılırken verdiği kredilerle gündeme gelen Ziraat Bankası'na toplam 4.4 milyar TL aktarıldı.

Yurttaş 3 kuruşun hesabını yaparken, iktidar harcamada salgın dinlemedi. Geçen yıl "örtülü ödenek", görev zararları, hizmet alımları, kiralar için bütçeden milyarlarca lira çıktı. Salgın nedeniyle birçok etkinlik iptal edilmesine karşın temsil, tanıtma, ağırlama giderleri için bile 111 milyon TL'nin üzerinde harcama yapıldı. Sürekli açık veren SGK'nin 90 milyar TL'nin üzerinde görev zararı oluştu.

Hazine ve Maliye Bakanlığının verilerine göre, 2020 yılında bütçeden yapılan harcamalardan bazı detaylar şöyle:

'Bilinmeyen' Ülkelere Yardım

- Mal ve hizmet alımları için bütçe başlangıç ödeneği 68.1 TL'ydi. Toplam harcama 83.9 milyar TL'ye ulaştı. Bu alımların büyük bir bölümünü de tüketime yönelik mal ve malzeme alımları oluşturdu. Tüketime yönelik alımlar için 32.6 milyar TL olan başlangıç ödeneği aşılarak 43.7 milyar TL harcama yapıldı.

- Yolluklar için 1.6 milyar TL'lik başlangıç ödeneğine karşın 2.1 milyar TL harcama gerçekleştirildi.

- Görev giderlerinde 2.1 milyar TL'lik başlangıç ödeneği aşılarak 5.7 milyar TL harcama yapıldı.

- Cari transferler için 489.1 milyar TL başlangıç ödeneği vardı. Bütçeden 538.4 milyar TL çıktı. Bunun 101.7 milyar TL'sini de görev zararları oluşturdu. Kamu teşebbüslerinin toplam görev zararları 2.1 milyar TL oldu. TMO'ya görev zararları kapsamında 650 milyon TL, Türkiye Taşkömürü Kurumu'na 29.6 milyon TL, Tarım ve Kredi Kooperatifleri'ne 11.2 milyon TL, TKİ'ye 1.2 milyar TL, Et ve Süt Kurumu'na 200 milyon TL aktarıldı.

- Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferlerde 2.9 milyar TL olan başlangıç ödeneği aşılarak 3.8 milyar TL aktarma yapıldı. Dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara toplam 953.3 milyon TL verildi.

- Hanehalkına yapılan transferlerde 63.3 milyarlık başlangıç ödeğine karşın bütçeden 65.5 milyar TL çıktı. "Diğer" kaleminden yapılan sosyal amaçlı transferlerin toplamı da 22.9 milyar TL oldu.

Bankalara Transfer

- Dış ülkelere yapılan transferler kapsamında adları belirtilmeyen "diğer ülkelere" 603.1 milyon TL yardım yapıldı.

- Cumhurbaşkanlığı'nın kullanımında bulunan ve nereye harcandığı açıklanmayan, bütçe giderleri içerisinde de "gizli hizmet giderleri" olarak gösterilen "örtülü ödenekten" geçen yıl toplam 2 milyar 6 milyon TL harcama yapıldı. "Örtülü ödenekten" 2019 yılında da toplam 2.1 milyar TL harcama gerçekleştirilmişti.

- Bütçeden "hizmet alımları" için geçen yıl 29.8 milyar TL çıktı. Müteahhitlik hizmetleri için 30.3 milyon TL ödendi.

- Devlet geçen yıl 1.5 milyar TL kira ödedi. Verilen sözlere karşın taşıt kiralamalarının önüne geçilemedi. Geçen yıl kiralanan taşıtlara 422.5 milyon TL ödendi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Ankara'da Eskişehir yolu üzerine taşınan bakanlık binalarının birçoğuna kira ödendiği biliniyor. Bütçeden geçen yıl hizmet binası kiralama giderlerine 438.4 milyon TL ödendi.
- Milletvekili tedavi ve sağlık malzemesi giderleri için bütçeden 18.9 milyon TL harcama yapıldı.
- Toplam 101.7 milyar TL olan kamunun "görev zararları" içerisinde en büyük pay SGK'ye ait. Kurumun geçen yılki görev zararı toplamı 91.8 milyar TL'ye ulaştı. Toplam 238.6 milyar TL olan Hazine yardımları içerisinde de en büyük pay yine SGK'ye ait. SGK'ye geçen yıl toplam 154.1 milyar TL Hazine yardımı yapıldı.
- Mali kurumlara "görev zararı" kapsamında bütçeden aktarılan toplam kaynak 7.7 milyar TL oldu. Bu kapsamda Ziraat Bankası'na toplam 4.4 milyar TL, Halk Bankası'na da yaklaşık 3.1 milyar TL aktarma yapıldı.

2020'DE 40,5 MİLYAR TL KARANLIKTAKI KALDI

2020'de 40,5 milyar TL büyüklüğündeki ulaştırma ihalesi pazarlık usulüyle yapıldı ve sonuçları bile açıklanmadı. 2021 yılında şeffaflık olsun.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2020 yılında 40,5 milyar TL büyüklüğündeki ihaleyi önceden ilan edilmeden ve belli firmaların davet edildiği pazarlık usulüyle yaptı ve sonuçlarının bile açıklanmadı. Yatırım programına göre ulaştırma sektöründe 2021 yılında 42 milyar TL tutarında yeni yatırım yapılması öngörülüyor. 2020 yılında kapalı kapılar ardından yapılan ihaleler kamuoyunda şeffaflık konusunda tartışmalara neden olurken, bu yıl istisna olan bu yöntem artık uygulanmamalı. Vatandaşın parası şeffaf bir şekilde açık ihale yöntemiyle dikkatle harcanmalı. Cumhurbaşkanlığı kararıyla Resmi Gazete'de yayımlanan 2021 yılı yatırım programı dağılımında en büyük payı ulaştırma ve haberleşme sektörü aldı. Programa göre 2021 yılında ulaştırma ve haberleşme sektöründe 42 milyar 474 milyon 438 bin TL tutarında kamu yatırımının yapılması öngörülüyor.

2020'de 40,5 Milyar TL Karanlıkta

Şeffaflığı konusunda soru işaretlerine neden olan pazarlık usulüyle milyarlarca lira tutarındaki ihaleler malesef karanlıkta kaldı. 2020 yılında Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bünyesinde pek çoğu hızlı tren, otoyol ve metro hattıyla ilgili 40,5 milyar TL büyüklüğündeki ihale pazarlık usulüyle yapıldı ve sonuçları ilan edilmedi.

2021'de İktidar Artık Şeffaf Olmalı

2021 yılında ulaştırma alanında öngörülen 42,4 milyar TL tutarındaki yatırımla ilgili şeffaflık esas olmalı. Ulaştırmadaki projelerin neredeyse tamamı artık pazarlık usulüyle iktidara yakın firmaların davet edilmesiyle gerçekleştirilmeye başlandı. Geçen yıl ulaştırma alanında pazarlık usulüyle 12 ihalenin 8'inin sonuçları hala açıklanmadı. 40,5 milyar TL tutarındaki ihalelerin ayrıntılarını kamuoyu bilmiyor. Henüz 2020 yılı karanlıkta kalırken, 2021 yılında da bu alanda 42 milyar TL tutarında yeni yatırım yapılması öngörülüyor. Artık istisna olan bu yöntem uygulanmamalı. Vatandaşın parası şeffaf bir şekilde, açık ihale yöntemiyle dikkatle harcanmalı.

HALKA AKŞAM PAZARI, DİYANET'E 64,7 MİLYON TL

Yurttaşa, "Akşam saatlerinde pazara gidin" önerisiyle tasarruf uyarısında bulunan Diyanet'in 2021 yılı yatırımları için 64,7 milyon TL tahsis edildi. İdarenin İzmir ve Amasya'da yapımına devam edilen müftülük binalarının proje tutarlarının 33,5 milyon TL olduğu öğrenildi.

Yurttaşa, ucuz sebze için akşam saatlerinde pazara gitmelerini tavsiye eden Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2021 yılında yapacağı yatırımlara 64 milyon 773 bin TL tahsis edildi. Cumhurbaşkanlığı 2021 Yılı Yatırım Programı'na göre, Diyanet'in İzmir ve Amasya'da yapımına devam edilen müftülük binalarına ayrılan bütçe, 6,2 milyon TL oldu.

Bütçe büyüklüğü ile aralarında yatırımcı bakanlıkların da olduğu çok sayıda kuruluşu geride bırakan Diyanet İşleri Başkanlığı için bir kez daha kesenin ağzı açıldı. Cumhurbaşkanlığı 2021 Yılı Yatırım Programı'ndan Diyanet'in payına 64,7 milyon TL düştü.

Yılda 64,7 Milyon TL

2021 Yılı Yatırım Programı'nın Kabulü ve Uygulanmasına Dair Cumhurbaşkanı Kararı, önceki gün Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı. Dev bütçesi ve bütçe harcamalarıyla tartışılan Diyanet İşleri Başkanlığı için 2021 yılında da milyonlarca lira ayrıldı. 2020 yılında aralarında Elazığ Harput Külliyesi ve müftülük binası yapımlarının da yer aldığı projeler için 74,6 milyon TL harcayan Diyanet'in, 2021 yılında ise projeler için 64,7 milyon TL harcama yapması öngörüldü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Diyanet'in, "Muhtelif İşler" kalemi altında sınıflandırılan bakım onarım, elektronik yayın alımı, makine ve teçhizat harcamaları için yatırım programına yazılan tutarın 21 milyon 730 bin TL olduğu bildirildi. 2021 Yılı Yatırım Programı'nda Diyanet'e ayrılan en büyük paylardan biri ise "Müftülük Hizmet Binası" kalemine yazıldı.

Betona 6,2 Milyon TL

İzmir ve Amasya'da yapımına devam edilen müftülük binaları için 2020 yılında 24 milyon 500 bin TL harcayan idarenin, iki kentteki müftülük binaları için 2021 yılında da 6,2 milyon TL harcamaya başlayacağı belirtildi. Projelerin toplam tutarının ise 33 milyon 500 bin TL olduğu öğrenildi. Kurumun, sosyal mekan düzenleme işleri için 2021 yılında harcamaya başlayacağı para ise 3 milyon TL olarak ifade edildi.

İŞ DE YOK İŞSİZLİK MAAŞI DA

Salgın döneminde işsizlik sigorta fonu adeta işveren destek fonuna döndü. İşsizlik maaşı sadece 10 ay boyunca alınabilirken salgında da onuncu ayı geride bıraktık. İşten çıkarma yasakları ve kısa çalışma ödeneği süreleri uzatılırken işsizlik maaşı ile ilgili ise hiçbir adım atılmadı.

Koronavirüs salgınında onuncu ayı geride bıraktık. Ancak 10 ayın sonunda başlayan aşı çalışmaları salgının gidişatına yönelik olumlu düşüncelere neden olsa da tam anlamda ne zaman normal hayata geçileceği henüz bilinmiyor.

Bu dönemde artan işsizlik ve gelir kaybı ekonomik krizi daha da derinleştiriyor. Ülkede mart ayında ilk vakanın açıklanmasından ardından 17 Nisan'da işten çıkarma yasakları başladı. Fakat salgın bahanesi ile işten çıkarmalar mart sonunda sert bir şekilde arttı. Geçen yılın ocak- şubat döneminde 281 bin 540 olan işsizlik maaşı başvuruları mart sonunda yüzde 78 artarak 502 bin 196'ya çıktı.

İŞSİZLİK MAAŞINI ALMAK ZOR

İşsizlik ödeneğini alabilmek için işsiz bazı şartları yerine getirmesi gerekiyor. Yani her işsiz işsizlik ödeneğinden faydalanamıyor. Ayrıca salgın döneminde işten çıkarma yasakları ve kısa çalışma ödeneğinin süreleri uzatılırken işsizlik maaşı ile ilgili herhangi bir adım atılmadı. Ancak salgın nedeniyle iş bulmak daha da zor.

Öte yandan işsizlik maaşı süreleri her sigortalı için değişiyor. İŞKUR'un web sitesinde işsizlik ödeneğinin süreleri ile ilgili şu bilgiler yer alıyor:

Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde

- ◆ 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- ◆ 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- ◆ 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün, süre ile işsizlik ödeneği veriliyor.

Maaş 10 Ayda Kesildi

Ülkede ilk vakanın açıklanmasından kısa bir süre sonra salgın ve ekonomik kriz bahane edilerek işten çıkarılan yurttaşlardan biri de Ada Hökelek. Grafiker olan Hökelek, "2020 yılının ocak ayında 7 yılı aşkın süredir çalıştığım işyerinden kişisel sebeplerden dolayı ayrıldım. Oradan ayrıldıktan çok kısa süre sonra bir reklam ajansında işe başladım. Tabii süreçte salgın dünyada yayılmaya başlamıştı ama bizde dünyada salgın yokmuş gibi hareket ediliyordu. Derken mart ayında ilk vaka açıklandı. Eski işverenim normal bir şekilde 'ekonomik kriz var, işler kötü' vesaire diye başladığı konuşmayı 'salgın da başladı artık seninle çalışamayız' diyerek bitirdi. İş akdimin sonlandırıldığını söyledi" ifadeleriyle çalışma geçmişini anlattı.

31 yaşındaki Hökelek, nisan ayında işsizlik maaşı almaya başladığını belirterek "Yaklaşık on ay işsizlik maaşı aldım. bin 150 lira gibi maaş aldım. O dönem evdeydim, yoksa bu para neye yeter" dedi. Kronik kalp hastası olan Hökelek, bu süreçte ilaçlarını da alabildiğini belirtti. Ailesiyle yaşayan Hökelek, sürekli çalışmaya ve maaş almaya alışmış kişi için çok zor bir süreç. Evde bile olsanız parasızlık hissi çok rahatsız edici bir duygu" ifadelerini kullandı.

Aralık ayında işsizlik maaşının kesildiğini belirten Hökelek, şans eseri bu ayın başında yeni bir işe başlamış.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

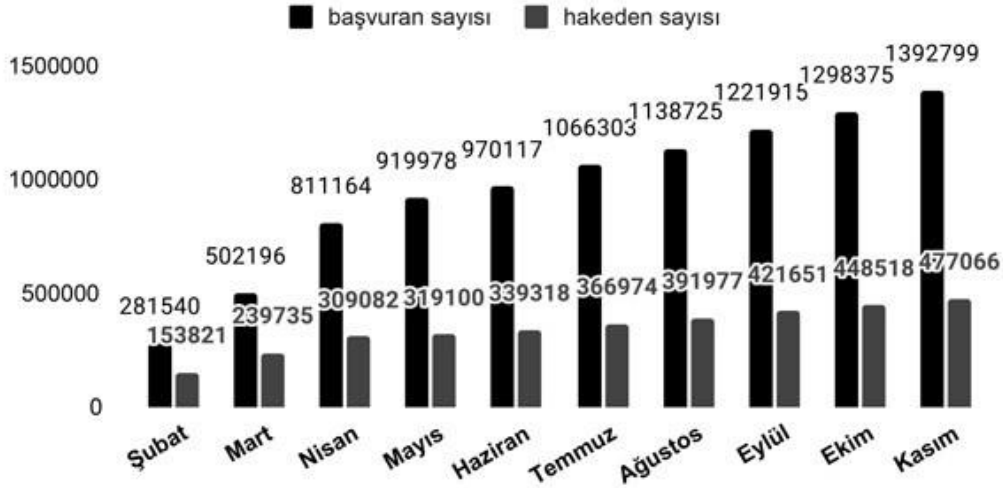
Resmi İşsizlerin Yüzde 94'ü İşsizlik Ödeneği Alamıyor

DİSK-Ar'ın Covid-19 Döneminde İşsizlik Sigortası Fonu (İSF) adlı raporuna göre resmi işsizlerin yüzde 94'ü işsizlik ödeneği alamıyor. Salgın öncesinde Şubat 2020'de ülke genelinde 4 milyon 228 bin işsiz 592 bini, yaklaşık yüzde 14'ü işsizlik ödeneği aldı. Ekim 2020 itibarıyla işsizlik sigortasından yararlanan işsizlerin sayısı yalnızca 255 bin 424 kişi oldu. Aynı dönemde TÜİK, dar tanımlı (resmi) işsiz sayısını ise 4 milyon 5 bin olarak açıkladı. Buna göre işsizlerin yalnızca yüzde 6'sı İSF'den yararlanabilirken yüzde 94'ü yararlanamadı.

Salgında Başvurular Yüzde 177 Arttı

Salgın döneminde işsizlik ödeneğine başvurular rekor seviyelere çıktı. İşten çıkarmaların yasak olmasına rağmen işveren bir yöntemini bularak iş sözleşmelerini sonlandırdı. İşveren tarafından İş Kanunu'nun 25. Maddesi bahane edilerek yapılan sözleşme fesihleri bu dönemde artış gösterdi. İŞKUR'un verilerine göre 2020'nin ocak-şubat döneminde 281 bin 540 kişi işsizlik ödeneğine başvururken 153 bin 821 kişi bu haktan faydalanabildi. 2020'nin 11 ayında ise başvuruların sayısı 1 milyon 392 bin 799'a yükseldi. Aradan geçen 9 ayda işsizlik ödeneğine başvurular yüzde 395 oranında arttı. 1 milyondan fazla kişinin başvurduğu işsizlik ödeneğini yalnızca 477 bin 66 kişi almaya hak kazandı.

Pandemi döneminde işsizlik maaşı başvuruları rekor kırdı

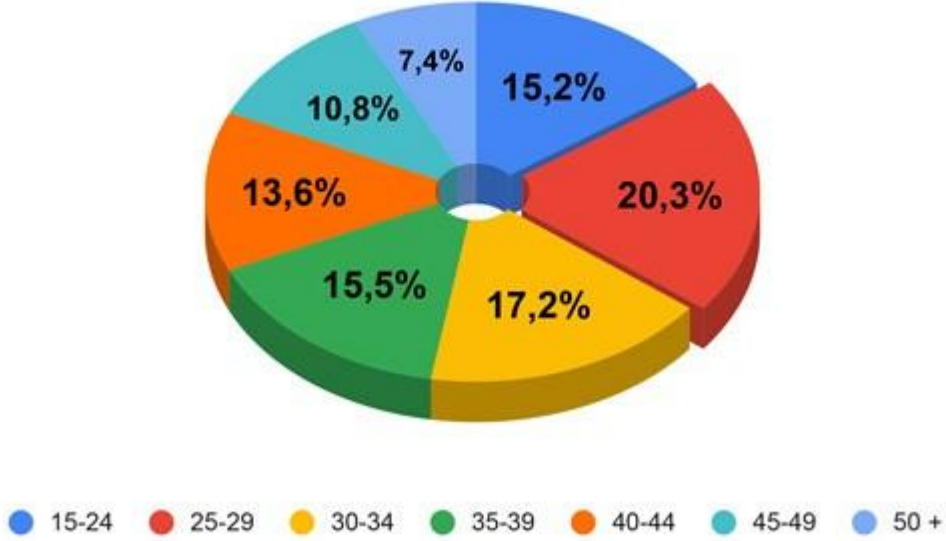

Nakdi desteğin 3 katı işverene verildi

İşveren Teşvik ve Destek Ödemeleri: 18 milyar 88 milyon 597 bin TL

Nakdi Ücret Desteği: 6 milyar 536 milyon 49 bin TL

İşsizlik ödeneğine en çok genç işsizler başvurdu

İşveren destekleri arttı

Salgın döneminde işsizlik sigortası fonu, işveren teşvik ve desteklerine daha çok kullanıldı. 2020'de işveren teşvik ve destek ödemelerine İSF'den ayrılan kaynak 18 milyar TL'ye nakdi ücret desteğine ayrılan miktar 6 milyar TL oldu. DiSK-AR'ın raporuna göre işçilere yapılan nakdi ücret desteğinin 3 katı ödeme destek ve teşvik ödemeleri olarak işverenlere yapıldı.

İŞVERENLER, İŞSİZLERDENDE ÜCRETSİZ İZNE ÇIKARTILANLARDAN DA DAHA FAZLA PARA ALDI

İşsizlik Sigorta Fonu'nun geçtiğimiz Aralık ayında 28 milyar TL azaldı ve Fonun 2020 yılında amacı dışında kullanıldığı ortaya çıktı.

Ücretsiz izne çıkarılan 2 milyon 291 bin kişiye toplamda 7,2 milyar TL para verilirken, işverenlere 18 milyar TL yani yaklaşık 2,5 kat daha fazla fondan teşvik verildi.

Fon İşverenlere Çalıştı. İşverenler Nakdi Ücret Desteğinin 2,5 Katı Daha Fazla Para Aldı

2020 yılında işverenlere nakdi ücret desteğinin 2,5 katı kadar ödeme yapıldı. Nisan Aralık ayları arasında ücretsiz izne çıkartılan 2 milyon 291 bin kişiye toplamda 7,2 milyar TL para verilirken, işverenlere 18 Milyar TL fondan teşvik verildi. 8,3 Milyar TL işsizlik ödeneği ve 7 Milyar TL nakdi ücret desteği düşünülduğünde, işverenler 18 Milyar TL yani işsize verilenden toplam 3 milyar TL daha fazla fondan para almış oldu. AKP iktidarı döneminde yıllardır İşsizlik Sigortası Fonundan işverenlere yüksek miktarda teşvikler verildi. Verilen teşvikler kamuoyuna istihdamı korumak ve arttırmak için destek olarak dile getirilse de verilen teşviklerin istihdamı arttırmadığı görülmektedir. 2020 Ocak-Aralık döneminde fondan işverenlere 18 milyar TL teşvik ve destek ödemesi aktarılmasına rağmen istihdam artmadığı gibi aksine geçen yıla göre 896 bin kişi azaldı.

İşverene Desteğe Rağmen İstihdam 896 Bin Kişi Azaldı!

2020 yılı Nisan ve Aralık ayları arasında ücretsiz izne çıkarılan 2 milyon 291 bin kişiye toplamda 7,2 milyar TL para verilirken, işverenlere 18 milyar TL yani yaklaşık 2,5 kat daha fazla fondan teşvik verildi. 2020 Ocak-Aralık döneminde fondan işverenlere daha fazla kaynak ayrılmasına rağmen ne istihdam arttı, ne de işsizlik azaldı; aksine istihdam geçen yıla göre 896 bin kişi azaldı. Ayrıca resmi olarak işsizlerin sadece yüzde 5'i Fonun işsizlik ödeneğinden yararlanabildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İşsizlik Fonunun Gelir-Gider Dengesi 2020 Yılında Bozuldu

Fonun gelir-gider yapısı bozuldu; giderler gelirlerin 1,7 katı oldu. 2018'de 34,6 milyar TL gelire karşılık 23,7 milyar TL gider, işsizliğin zirve yaptığı 2019'da ise 40,3 milyar TL gelire karşı 36,4 milyar gideri olan Fonun gelir gider dengesi 2020'de bozuldu. İşçi ve işveren primleri, devlet katkısı ile faiz geliri olarak 2020 Aralık ayında fonun toplam geliri 38,7 milyar olurken fonun gideri ise 66,6 milyar liraya ulaştı."

Fonun Maddi Varlığı Küçülüyor

Fonda biriken tutarın Covid-19 salgını nedeniyle azaldığını görüyoruz. 2018 yılında 127,6 milyar TL, 2019'da 131,5 milyar TL bulunan fonun temmuz ayı sonundaki büyüklüğü 103,2 milyar TL'ye kadar geriledi. İktidarın ucuz borçlanma aracı olarak kullandığı fondaki devlet tahvillerinin oranı hala büyüklüğünü koruyor. Fonun maddi ve mali varlığının yüzde 78.52 tahvil, yüzde 21.48'i ise mevduattan oluşuyor.

Fonda işsizlerin sadece yüzde 5'i yararlanabildi

Resmi işsiz sayısının bile 4 milyonun üzerinde bulunduğu Türkiye'de, birikimi İktidar tarafından hoyratça kullanılan İşsizlik Sigortası Fonundan geçen yıl aralık ayında işsizlik ödeneği alan işsizlerin sayısı 207 bin 263 kişi olarak gerçekleşti. Resmi olarak işsizlerin sadece % 5'i işsizlik ödeneğinden yararlanabildi. Fonun işsize cimri davrandığını görüyoruz. Fondan işsizlik ödeneği olarak Aralık 2020 itibarıyla işsizlere ise sadece 8,3 milyar TL verildi.

KREDİ BORÇLULARI BİR YILDA 2.5 MİLYON KİŞİ ARTTI

Bireysel kredi borçluları, bir yılda 2.5 milyon kişi artarak 34 milyona dayandı. Ortalama borç ise 25 bin 336 TL.

Türkiye'de özellikle 2018'in ikinci yarısından bu yana yaşanan krize geçen nisan ayında eklenen salgının yarattığı ekonomik sorunlar da eklendi. 2020'de bireysel kredi borçluları, bir yılda 2.5 milyon kişi artarak 34 milyona dayandı.

34 Milyona Yakın Borçlu

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi'nin güncel verilerine göre Kasım 2020 itibarıyla bireysel kredi borcu olanların sayısı 33 milyon 983 bin kişiye ulaştı. Bu sayı 2019'un aynı ayında 31 milyon 525 bin kişiydi. Yıllık artış 2 milyon 458 bin kişi oldu. Bireysel kredi borcu toplamı ise yüzde 43.1 artışla 601.5 milyar liradan 861 milyar liraya ulaştı. Bu bireysel kredilerin ise yüzde 46'sını ihtiyaç, yüzde 33'ünü konut, yüzde 17'sini kredi kartları ve yüzde 4'ünü taşıt kredileri oluşturdu.

Kasım 2019'dan Kasım 2020'ye kişi başına ortalama bireysel kredi borcu 19 bin 79 liradan 25 bin 336 liraya çıktı. Bu kapsamda ortalamalar; konutta 81 bin 424 liradan 110 bin 48 liraya, taşıtta 54 bin 125 liradan 86 bin 2 liraya ve ihtiyaçta 10 bin 184 liradan 14 bin 112 liraya ulaştı. Kredi kartında ise 4 bin 536 liradan 5 bin 204 liraya yükseldi.

MERKEZ BANKALARI 207 KEZ FAİZ İNDİRDİ

Pandemiye ekonomik bunalımda giren Türkiye faizleri düşük tutmayı beceremedi. Yıl boyunca merkez bankaları faiz indirirken, son çeyrekte faiz artıran 3 ülkeden biri Türkiye oldu.

Küresel çapta salgınla mücadeleyle geçen ve "Büyük Duruş"un yaşandığı 2020 yılında, dünya çapında kurum ve kuruluşlar ekonomileri desteklemek için bütün imkânlarını seferber ederken, merkez bankaları da 207 kez faiz silahını çekti.

En Fazla Faiz İndirimi Mart Ayında Yapıldı

Yılın ilk ayında Türkiye'nin yanı sıra Kuzey Makedonya, Güney Afrika, Malezya, Kenya, Arjantin, Ukrayna, Sri Lanka ve Azerbaycan olmak üzere 9 ülkenin merkez bankası 25 ila 200 baz puan arasında faiz indirimine gitti.

Şubat ayına gelindiğinde, yine aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 13 ülke faiz indirdi. Tayland, İzlanda, Brezilya, Filipinler, Rusya, Belarus, Arjantin (2 kez), Meksika, Namıbya, Endonezya ve Gambiya'nın yanı sıra salgının zirve yaptığı Çin de bu dönemde faiz indiren diğer ülkeler oldu.

Geçen yılın son çeyreğine girildiğinde, faiz indirimi döngüsü açısından artık aksiyonların önemli ölçüde yavaşlaması, az sayıda ülkenin bu aracı kullanması dikkat çekti. Öte yandan, Türkiye, Arjantin ve Ermenistan'ın faiz artırdığı görüldü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hızlanan aşı çalışmalarına ilişkin iyimserlik ile salgında ikinci dalga endişeleri arasında denge bulmaya çalışan merkez bankası yönetimleri, ekimde 4, kasımda 8 ve aralıkta 2 kez faiz indirdi.

Tunus, Botsvana ve Arjantin (2 kez) ekimde, Avustralya, Moldova, Malavi, Mısır, İzlanda, Endonezya, Filipinler ve Moğolistan kasımda, Sırbistan ile Azerbaycan ise aralıkta faiz indirimi yoluna başvurdu.

Faiz Artıran 3 Ülkeden Biri Türkiye: Biri Savaşta Diğeri Krizde

2020 yılı geride kalırken, yıla merkez bankalarının ekonomiyi genişletmek için uyguladıkları aksiyonlar damga vurdu. Bağımsız para politikası yetkinliği olan 54 merkez bankası yıl boyunca toplam 207 kez faiz indirimi yaparak piyasalarına para pompaladı. Buna karşılık söz konusu faiz indirimi bazı ülkelerin yerli paralarına iyi gelmeyince ekonomisi kötü ülkeler son çeyrekte faiz artırmak zorunda kaldı. 54 ülkenin merkez bankası içinde sadece 3'ü faiz artırmak zorunda kaldı. Bunlardan biri krizdeki Arjantin, diğeri Azerbaycan'la savaşan Ermenistan diğeri ise iktidar tarafından şahlandığı iddia edilen Türkiye oldu.

YAZLIK SARAYIN MALİYETİ 640 MİLYON TL!

2021 Yılı Yatırım Programı'na göre, Okluk Koyu'nda 130 futbol sahası büyüklüğündeki alanın yapılaşmaya açıldığı 300 odalı yazlık saray için bu yıl da Cumhurbaşkanlığı bütçesinden 20 milyon TL'lik kaynak ayrıldı. Yapımı devam eden yazlık sarayın toplam maliyeti ise 640 milyon 500 bin TL olarak açıklandı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan "2021 Yılı Yatırım Programı'nda "Muğla'nın Marmaris İlçesindeki Okluk Koyu'na yaptırılan 300 odalı yazlık saray için Cumhurbaşkanlığı bütçesinden bu yıl da milyonlarca lira harcanacağı ifade edildi.

Yatırım Programı'nda, Cumhurbaşkanlığı bütçesinden Okluk Devlet Konuk Evi olarak adlandırılan 'yazlık saray' için 2018 ve 2020 yılları arasından 620 milyon 500 bin TL harcandığı belirtildi.

Yazlık saray için 2021 yılında da 20 milyon TL'lik kaynak ayrıldığı ve Okluk Koyu'na inşa edilen yazlık sarayın 640 milyon 500 bin TL'ye mal olacağı ifade edildi. Milyonlarca liralık harcamanın, "Donanım, etüt proje, makine, teçhizat, peyzaj ve sosyal tesis yapımı" için harcandığı da aktarıldı.

130 Futbol Sahası Büyüklüğünde

Okluk Koyu'nda yaptırılan 300 odalı yazlık sarayın olduğu yerleşke ve çevresindeki tahribat büyüyor. Bölgede yüzme havuzlu küçük saraycıklar, 3 helikopter pisti ve güvenlik alanı için imara açılan 65 hektarın ardından 27 hektarlık alanın daha statüsünde değişiklik yapıldı. Böylece toplamda 130 futbol sahasına yakın alan yapılaşmaya açıldı.

AHLAT KÖŞKÜ AÇILDI AMA HÂLÂ PARA YUTMAYA DEVAM EDİYOR

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 25 Ağustos 2020 tarihinde açılışını yaptığı Ahlat Köşkü için 99 milyon TL daha harcanacak. Erdoğan'ın imam hatip lisesinden arkadaşına yaptırılan köşk için bugüne kadar toplam 125 milyon TL harcandı.

AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan 2021 Yılı Yatırım Programı'nda Ahlat Köşkü ayrıntısı dikkatleri çekti. MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin önerisiyle Bitlis'in Ahlat ilçesine yapılan ve 25 Ağustos 2020 tarihinde de Cumhurbaşkanı Erdoğan ile MHP Genel Başkanı Bahçeli tarafından açılışı yapılan köşk için milyonlarca lira daha harcanacak.

2021 Yılı Yatırım Programı'nda "Ahlat Köşkü ile Devlet Adamları Konukevi Projesi" adı altında 99 milyon TL'lik bir bütçe ayrıldı. Bu bütçenin 89 milyon TL'sinin ise bu yıl kullanılacağı açıklandı. Milyonlarca liralık harcamanın, "Donanım, etüt-proje, makine-teçhizat, 52 bin metrekairelik peyzaj ve 5 bin metrekairelik sosyal tesis" için gerçekleştirileceği de belirtildi.

AYM Kararını da Dinlemediler

Anayasa Mahkemesi (AYM), kıyı kanununu ihlal edildiği gerekçesiyle köşk projesine iptal kararı verdi. Ancak bu karar köşkün yapımını durdurmadi. İptal kararı sonrası Cumhurbaşkanlığı'ndan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilen köşkün ödeneği bu nedenle 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı'nın programına konulmadı. İki ay önce çıkarılan ikinci yasa ile kıyılarına resmi kurumlar tarafından inşaat yapılmasının yolu açıldı. Ancak bu yasanın yürürlüğe girmesinden önce hazırlanan yatırım programında köşk, bakanlığın yatırımları arasında sayıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

125 Milyon TL Harcandı

Öte yandan, 2019 Yılı Yatırım Programı'nda ödeneği 30 milyon TL olarak belirlenen Ahlat Köşkü için 2019 yılı sonuna kadar 100 milyon TL harcanmıştı. Geçen yılda 25 milyon TL'lik harcama ile köşkün maliyetinin 125 milyon TL'ye ulaştığı açıklanmıştı.

Erdoğan'ın Arkadaşı Yapıyor

Köşkü, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imam hatip lisesinden arkadaşı Hasan Gürsoy'un Güryapı Taahhüt Şirketi yapıyor. Çamlıca Cami projesini, Cumhurbaşkanlığı Huber Köşkü, Süleymaniye Camii, Galatasaray Üniversitesi, Arkeoloji Müzesi ve Topkapı Sarayı'nın restorasyon işleri ile Bilal Erdoğan'ın yöneticisi olduğu Okçular Vakfı tarafından da kullanılan Okçular Tekkesi'nin restorasyonu da Hasan Gürsoy'un şirketleri tarafından yapıldı.

YEDEK ÖDENEK FREN TUTMUYOR

Başlangıç ödeneği 8.7 milyar, kullanılan 93.5 milyar TL

2020'nin 1 trilyon 202 milyar TL'lik harcamasının yüzde 7.8'i, dağıtma inisiyatifi Cumhurbaşkanı Erdoğan'da olan yedek ödenekten yapıldı. 2019'da 58 milyar 331 milyon lira olan yedek ödenek toplamı 2020'de 93.5 milyar TL'ye çıktı. Cumhurbaşkanlığı'na mal ve hizmet alımı için 800 milyon TL, Karayolları Genel Müdürlüğü'ne 22.7 milyar TL aktarıldı.

Cumhurbaşkanlığı'nın ikinci bütçesi gibi kullanılan ve başlangıç ödeneği 8.7 milyar TL olan yedek ödenek toplamı 2020'de 11 kat artışla 93.5 milyar TL'ye çıktı. Karayolları Genel Müdürlüğü'ne 22.7 milyar TL aktarılırken Cumhurbaşkanlığı da mal ve hizmet alımları için 800 milyon liralık yedek ödenek aldı.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2020 yılı yedek ödenek rakamlarını açıkladı. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, "Merkezi yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeleyen hizmetler için" Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onayıyla kamu idarelerine aktarma yapılabilir. Ancak Sayıştay'ın da her yıl dikkat çektiği bu ödenekten yapılan aktarmalar bütçe disiplinini bozduğu, TBMM iradesi dışında ikinci bütçe oluşturulduğu gerekçeleriyle eleştiriliyor. AKP iktidarı döneminde de bu kalemden mevzuattaki sınırlamaları da aşan ödenek aktarımı alışkanlık oldu. Personeli fazla olan Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi kurumların bütçelerinden kesilen ödenekler yedek ödeneye aktarılıyor. Daha sonra maaş ödeme gerekçesiyle bu kurumlar ödenek üstü harcama yapıyor.

Yüzde 60 Oranında Arttı

CSBB'nin açıkladığı 2020 yılına ilişkin yedek ödenek rakamlarına göre, 2020'nin 1 trilyon 202 milyar TL'lik toplam harcamasının yüzde 7.8'i, dağıtma inisiyatifi Cumhurbaşkanlığı'nda olan yedek ödenekten yapıldı. 2019'da 58 milyar 331 milyon lira olan yedek ödenek toplamı yüzde 60'lık artışla 2020'de 93 milyar 488 milyon TL'ye çıktı.

Buna göre, mal ve hizmet alımı için yedek ödeneye, 11 milyar 844 milyon lira aktarıldı. Buradan aslan payını 2.5 milyar TL ile Milli Savunma Bakanlığı aldı. Adalet Bakanlığı'na 2.3 milyar TL, Sağlık Bakanlığı'na 2 milyar TL aktarıldı. 806 milyon lira Karayolları Genel Müdürlüğü'ne, 800 milyon lira da Cumhurbaşkanlığı'na verildi.

Karayolları'na Dev Ödenek

40 milyar TL'lik cari transfer giderlerinden 23 milyar TL Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na, 2.2 milyar TL Karayolları'na, 10 milyar TL Hazine ve Maliye Bakanlığı'na aktarıldı.

Sermaye giderleri için yedek ödeneye 30.5 milyar TL aktarıldı. Karayolları Genel Müdürlüğü bu kalemden de pay aldı. 19.8 milyar TL'lik yedek ödenek aktarılan Karayolları'nı, 4.2 milyar TL ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı izledi.

5 milyarlık sermaye transferleri için yapılan ödenek aktarımından 2.8 milyar TL Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 903 milyon TL de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

	Bütçe harcaması	Yedek ödenek harcaması	Yedek ödenekten yapılan harcamanın payı (%)
Mal ve hizmet alımları	96.399	11.844	12,3
Cari transferler	497,989	40.043	8,0
Sermaye giderleri	92.911	30.581	32,9
Sermaye transferleri	15.171	5.100	33,6
Borç verme	29.750	5.191	17,4
İlama bağlı borçlar		730	
Toplam	1.202.236	93.489	7,8

Hesapsızlık Rakamlarda

Yedek ödenekten yapılan 93.5 milyar TL'ik harcamadan sermaye giderlerine 30.5 milyar TL gitti. Kamu Özel İşbirliği projeleri ve bunlara yapılan garanti ödemeleri nedeniyle sürekli sapan bu kalem, sermaye giderleri için yapılan toplam 92.9 milyar TL'lik

SAĞLIKLI BESLENME ARTIK LÜKS

BİSAM'ın çalışmasına göre 4 kişilik bir ailenin sağlıklı beslenebilmesi için gereken minimum gıda harcaması tutarı 2 bin 478 TL oldu. Bu tutara kira, fauralar gibi diğer zaruri ihtiyaçlar dahil değil.

DİSK'e bağlı Birleşik Metal-İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) aralık ayına ilişkin açlık ve yoksulluk sınırını da içeren çalışmasını yayımladı. BİSAM'ın çalışmasına göre 4 kişilik ailenin sağlıklı beslenebilmesi için gereken aylık asgari gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 2 bin 478 lira olarak belirlendi. Bu tutara kira, faturalar ve zaruri diğer harcamaların eklenmesiyle bulunan yoksulluk sınırı ise 8 bin 570 TL oldu.

BİSAM açlık ve yoksulluk sınırı açıklayan diğer kurumlardan farklı olarak aynı zamanda illere göre de ayrı çalışmalar yapıyor. Buna göre BİSAM'ın İzmir için belirlediği açlık sınırı diğer illerden daha yüksek. Bu ilde açlık sınırı 2 bin 720 lirayken, İzmir'in ardından gelen İstanbul'daki açlık sınırı 2 bin 664 lira olarak tespit edildi.

Son aylarda süt ve süt ürünlerine gelen zamlar açlık sınırını yükselten en önemli etkenlerden oldu. BİSAM da raporunda, bu ürünlere gelen zamlarla beraber süt ve süt ürünlerinin sağlıklı beslenebilmek için gereken en büyük harcama kalemi olduğu vurgulandı. Çalışmaya göre gıda harcamaları içinde süt ve süt ürünlerinin payı yüzde 34,8'le ilk sırada yer aldı.

Günlük harcama ihtiyaçlarının aile fertlerine göre sıralandığı çalışmada sağlıklı beslenebilmek için yetişkin kadının en az 21,32 TL, yetişkin erkeğin 22,09 TL, 15-18 yaş arası gencin 23,51 TL, 4-6 yaş arası çocuğun da en az 15,66 TL harcaması gerektiği tespit edildi. Böylece bu bireylerden oluşan 4 kişilik ailenin sağlıklı beslenebilmek için günlük en az 82,58 TL harcaması gerektiği belirtildi. Bu rakama gıda dışında kalan harcamalar dahil değil.

Türkiye'nin Açlığı Reuters'ın Gündeminde

Reuters Haber Ajansı, Türkiye ekonomisiyle ilgili kapsamlı bir analiz yayımladı. Analizde, "Türkiye'de gıda fiyatları o kadar arttı ki, bazı insanlar gelecek aylarda daha da artacak fiyatlardan kaçınmak için ellerindeki tüm parayı pirinç ve makarna stoklamaya yatırıyor" denildi.

İşini kaybettiği için kısmi devlet yardımı alan, İstanbul'da yaşayan 43 yaşındaki üç çocuk babası güvenlik görevlisi Hüseyin Duran, "Sadece gerekli şeyleri ve en ucuz markaları satın alıyoruz. Tüm gıdaların fiyatları artıyor özellikle de bebek mamalarının" diyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sağlıklı beslenmek için günlük yapılması gereken harcama tutarı (TL)

	Et, Balık, Tavuk	16,27 TL
	Süt, Peynir, Yoğurt	28,72 TL
	Yumurta	1,68 TL
	Kurubaklagil	3,30 TL
	Meyve/Sebze	12,08 TL
	Ekmek	5,61 TL
	Makarna, Pirinç vb.	2,53 TL
	Sıvı/Katı Yağ	5,95 TL
	Şeker/Bal/Pekmez	4,18 TL
	Yağlı tohum	2,26 TL
	Toplam	82,58 TL

Duran ayrıca "Çocuklarım için endişeleniyorum. Sadece kiramızı, gıda alışverişini ve kredi ödemelerini karşılayabiliyoruz" diye konuşuyor.

Reuters, dünyada sıfıra yakın enflasyon ve koronavirüs salgınının ekonomik etkilerine karşın, yüzde 15 ile yıllık tüketici fiyatlarındaki en büyük artışlardan birinin Arjantin'den sonra Türkiye'de görüldüğünü belirtiyor. Bunun aynı zamanda OECD ülkeleri arasında açık ara en yüksek oran olduğuna dikkat çekiyor.

Ajansa göre, gıda enflasyonunun bir yılda yüzde 20'den fazla artması kısmen, petrol ve gübre fiyatlarıyla kuraklıktan kaynaklanıyor. Ancak ekonomi uzmanlarının, hükümetin siyasi kararlarının TL'nin değerlerinin geçen yıl rekor derecede düşmesine ve gıda ithalatı maliyetini 9 milyar dolar daha artırmasına da dikkat çektiği kaydediliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Dengeli Beslenebilmek İçin Kaç Para Lazım?

BİSAM'ın çalışmasına göre 4 kişilik ailenin sağlıklı beslenebilmek için gereken minimum gıda harcaması tutarları bölgelere göre şu şekilde;

İzmir	2 bin 720
İstanbul	2 bin 664
Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	2 bin 582
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	2 bin 570
Aydın, Denizli, Muğla	2 bin 520
Balıkesir, Çanakkale	2 bin 510
Bursa, Eskişehir, Bilecik	2 bin 505
Zonguldak, Karabük, Bartın	2 bin 482
Antalya, Isparta, Burdur	2 bin 490
Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	2 bin 465
Ankara	2 bin 443
Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	2 bin 437
Kastamonu, Çankırı, Sincop	2 bin 410
Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	2 bin 398
Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2 bin 388
Mardin, Batman, Şırnak, Sirt	2 bin 364
Adana, Mersin	2 bin 331
Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	2 bin 322
Malatya, Elazığ, Bingöl, Diyarbakır	2 bin 318
Erzurum, Erzincan, Bayburt	2 bin 316
Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	2 bin 290
Hatay, Maraş, Osmaniye	2 bin 289
Kayseri, Sivas, Yozgat	2 bin 284
Urfa, Diyarbakır	2 bin 274
Konya, Karaman	2 bin 258
Antep, Adıyaman, Kilis	2 bin 199

ZİRAAT BANKASI TOPRAK ZENGİNİ OLDU

Ziraat Bankası'nın internet sitesindeki ilanlarda tam 874 adet satılık tarla, bağ ve bahçe bulunuyor. Çiftçiler borçlarını ödeyemedikçe, geçim kaynağı olan tarlalar Ziraat Bankası'nın eline geçiyor. İlanlarda 1 milyon liralık bahçeler de var, 15 bin liralık buğday tarlaları da.

2020, özellikle tarım kesimi için zor bir yıl oldu. Bir yandan artan çiftçi borçları, diğer yandan döviz kurlarının yukarı yönlü hareketiyle artan girdi maliyetleri, pandemiyle birlikte başlayan ihracat yasaklarıyla birleşince bir çok çiftçi borcunu ödemekte zorlandı.

Bu durum Ziraat Bankası'nı tarla zengini haline getirmiş durumda. Bankanın internet sitesinde ilana çıkan yüzlerce tarla bulunuyor. Borçlar ödenmekte zorlanınca, borçlunun varlıkları haczediliyor.

Ziraat Bankası'nın bu şekilde sahip olduğu 1918 gayrimenkul dün itibarıyla internet sitesinde satışta görünüyor. Bu gayrimenkullerin ise 874'ü tarla, bağ ve bahçeden oluşuyor.

Bunlar ise çeşitli fiyat aralıklarında değişiyor. İlanlarda 1 milyon TL'nin üzerinde portakal bahçesi de, 15 bin TL'lik buğday tarlası da bulunuyor.

Öte yandan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre tarım kesiminin bankalara kasım ayı itibarıyla 128,8 milyar lira kredi borcu bulunuyor. Bu borcun 2019'un aynı ayında 108,3 milyar lira olduğu düşünülürse, çiftçilerin borcunda son 1 yıldaki artış yüzde 18,9 oranında gerçekleşti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

BORCUNUN ÖDEYEMEYEN ÇİFTÇİNİN TARLASI BANKANIN OLDU

Çiftçilere kolaylık sağlamak ve tarımın gelişmesine yardımcı olmak için kurulan Ziraat Bankası, borçlarını ödeyemeyen çiftçilerden eline geçen 890'ı tarla, 120'si arsa toplam bin 940 gayrimenkulü satıyor.

Türkiye'de tarımı ve özellikle hayvancılığı desteklemek için kurulan Ziraat Bankası'nın internet sitesinde, borcunu ödeyemeyen çiftçilerin el konulan tarla, bağ bahçe hatta evleri satılıyor.

Bankanın internet sitesindeki ilanlarda 890'ı tarla bağ ve bahçe, 120'si arsa toplam bin 940 gayrimenkul satışta bulunuyor.

Türkiye'nin her yerinden gayrimenkullerin yer aldığı ilan sayfasında 10 bin liralık buğday tarlaları da var, 1 milyon liralık bahçeler de. Satışa çıkarılan tarla, bağ ve bahçelerin çiftçilikle ilgisi olmayanların eline geçmesi tarım üretimini olumsuz etkiliyor.

Çiftçi Üretimden Uzaklaştırılıyor

Aydın Efeler Ziraat Odası Başkanı Mehmet Kendiroğlu, çiftçiler borçlarını ödeyemedikçe, ipotek gösterdiği geçim kaynağı olan tarlaların, gayrimenkullerin banka ve Tarım Kredi Kooperatifinin olduğunu söyledi.

Çiftçinin elinden alınan ve bankanın satışa çıkardığı toprağın başka bir çiftçiye geçmediğini söyleyen Kendiroğlu, "Bankanın satışa çıkardığı toprak başka bir çiftçiye geçse belki bir teselli olacak, ama maalesef başka bir çiftçiye geçmiyor. Çiftçi olmayan farklı ellere geçiyor, bu bizi çok üzüyor. Özellikle pandemi sürecinde üretimin ne kadar değerli ve önemli olduğunu gördük. Çiftçimizin bu tür uygulamalarla üretimden uzaklaştırılmaması gerekiyor. Elindeki toprağı aldığımızda o üretimden dışarı çıkacaktır. Çiftçiyi üzmemek yerine biraz rahatlatmak gerekir" dedi.

Borcu Beş Yıl Ertelenmeli

Üreticinin son yıllarda sürekli artan bir sıkıntılı süreç yaşadığını da sözlerine ekleyen Mehmet Kendiroğlu, çiftçinin borçlarının yapılandırılması gerektiğini kaydetti.

Kendiroğlu, "Çiftçimiz son üç yıldır gittikçe artan sıkıntılı bir süreç yaşıyor. Özellikle bu yıl pandemi nedeniyle sıkıntı çok arttı. Tarım bakanımızla görüştük. Çiftçilerin borçlarının mümkünse faizsiz, değilse çok düşük faizle beş yıla taksitlendirilmesiyle nefes alabileceğini ilettik. Kısım kısım bazı erteleme ve ötelemeler oldu ama çiftçimizi rahatlatan bir şey olmadı" şeklinde konuştu.

YOKLUK KUYRUĞU

-4 derecede ucuz elma kuyruğu

Kayseri'nin Melikgazi ilçesi İldem'de yurttaşlar, -4 derecede ucuz elma almak için metrelerce uzunlukta kuyruk oluşturdu. CHP'li Çetin Arık, "Vatandaşın alım gücü yok. Ucuz sebze meyve almak için -4 derecede, ayazda saatlerce kuyruk bekliyor" dedi. Ucuz elma almak için kuyrukta bekleyen yurttaşlar, "Bu kuyruk yokluk kuyruğu" diyerek tepki gösterdi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Kayseri Milletvekili Çetin Arık, Melikgazi ilçesi İldem'de sabahın erken saatlerinde, ucuz elma almak için metrelerce uzunluğunda kuyruk oluşturan yurttaşlarla buluştu.

Kilosu 2,5 liradan satılan elma için sabahın erken saatlerinde -4 derecede vatandaşların metrelerce uzunluğunda kuyrukta beklediğini belirten Arık, "Vatandaşın alım gücü yok. Ucuz sebze meyve almak için ayazda saatlerce kuyruk bekliyor. Vatandaşın derdine derman olmayanlar, çareyi vatandaşa ucuz sebze meyve satan esnafa ceza yazmakta buluyor. Buradan ülkeyi yönetenlere sesleniyorum: Çözüm üretmiyorsunuz, bari sorun olmayın" diye konuştu.

Arık'a şikâyetlerini ileten yurttaşlar, "Bu kuyruk yokluk kuyruğu" diyerek dert yandı.

50 yıl önce yaşanan tüp kuyruklarını anlatarak iktidar olanların, 18 yılın sonunda Türkiye'de insanları ucuz ekmek, ucuz sebze meyve kuyruklarına mahkum ettiğini belirten Arık, yurttaşa ucuz sebze meyve temin eden esnafın cezalandırılmaya çalışıldığını belirtti.

Arık, açıklamasında şunlar ifade etti: "Vatandaşın alım gücü yok. Ucuz sebze meyve almak için -4 derecede, ayazda saatlerce kuyruk bekliyor. Vatandaşın derdine derman olmayanlar, çareyi vatandaşa ucuz sebze meyve satan esnafa ceza yazmakta buluyor. Buradan ülkeyi yönetenlere sesleniyorum: Çözüm üretmiyorsunuz, bari sorun olmayın."

DEVLETİN KARADELİKLERİ DE BORCU DA BÜYÜYOR

MMO sanayinin sorunları bülteninde Demirel döneminde ortaya çıkan “Devletin 5 kara deliği” ifadesinin yeniden geçerlilik kazandığına dikkat çekildi. Raporda merkezi bütçe başta olmak üzere devletin genelinde yaşanan bütçe açıkları analiz edildi.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO), sanayinin sorunları bültenininin 66’ncısını yayımladı. Raporda bu ay merkezi bütçe ve öteki devlet kuruluşlarının büyüyen açıklarına, hızlanan kamu borçlanması sorununa yer verildi.

TÜİK, Merkez Bankası, Hazine ve Maliye Bakanlığı, BDDK, Strateji ve Bütçe Başkanlığı verileri kullanılarak yapılan analizde, merkezi bütçe başta olmak üzere devletin genelinde yaşanan bütçe açıkları analiz edildi ve bu açıkların finansmanı için yapılan iç ve dış borçlanmanın boyutlarına, faiz yüküne değinildi.

Analizde ortaya çıkan başlıklar özetle şöyle:

◆ 2018 ortalarında icrasına geçilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nde, ekonomik büyüme hızla yavaşladı. Son 3 yılda büyümenin ortalama yüzde 2’de tutulması, yakın zamana kadar benzeri görülmemeyen devlet müdahaleleriyle, kamu kesiminin büyük açıklar vermesi ve geleceğe bir dizi kırılmalık taşıma bedeliyle gerçekleşebildi.

◆ Başta merkezi bütçe olmak üzere, devletin öteki kurumlarının alt bütçelerinden verilen açıklarla ekonomi canlandırılmaya çalışılırken verilen açıklar, iç ve dış borçlanma ile finanse edilmek istendi. Bütçenin kamusal gelirlerinden daha fazla kısmının faiz ödemelerine ayrılması zorunluluğu ortaya çıktı.

İşsizlik Sigortası Fonu’nda Erime

◆ Bir diğer sosyal güvenlik kurumu İşsizlik Sigortası Fonu’nun (İSF) da varlıkları hızla eriyor. İSF’nin 2019’da 40 milyar TL dolayında olan gelirleri 2020 yılında 38 milyar TL dolayına düştü. Buna karşılık giderleri aynı dönemde 36,5 milyar TL’den 66,5 milyar TL’ye çıktı. Bu durum fon varlığının da bir yılda 133 milyar TL’den 103 milyar TL’ye kadar erimesine neden oldu.

◆ Devletin kamu-özel işbirliği üstlenen şirketlere taahhütleri bir diğer önemli karadelik. Bu şirketlere sözleşme süresince (çoğu 25 yıl boyunca) taahhüt edilen 156 milyar dolarlık hizmet-enerji alım taahhütleri, ciro garantileri, merkezi bütçeye ağır yükler getirmenin yanı sıra devleti, bu firmaların yaptıkları 20 milyar dolara yakın dış borçları üstlenmek zorunda bırakıyor.

◆ Merkezi bütçede ve diğer bütçelerdeki açığın büyümesi ile devletin iç ve dış kaynaklardan borçlanma ihtiyacı da arttı ve sonuçta devletin borç stoku yeniden büyümeye başladı. Özellikle 2020’de borç stokunda yüzde 41’e varan artış olması dikkat çekici ve alarm verici. Bu hızlı borçlanma ile birlikte devletin borç stokunun GSYH’ye oranı da yüzde 40’a tırmandı. 2019’da yaklaşık 100 milyar TL’yi bulan devletin faiz ödemeleri 2020’nin 11 ayında 129 milyar TL’yi geçti. Bu, bir yılda yüzde 35 artış demek.

◆ Devletin içine yeniden sürüklenmekte olduğu mali kriz, ekonominin genelini sürüklediği krizden bağımsız değil ve ekonomik kaos da siyasal çarpıklıktan bağımsız değil. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin uygulandığı yıllarda hem makroekonomik göstergelerde hem de kamu maliyesi göstergelerindeki bozulma artık saklanamıyor ve iyileşme ancak siyasetten başlayan makroekonomik politikalarda süren dengeli, adil politika adımlarıyla mümkün görünüyor.

KİT, SGK, İşsizlik Sigortası Fonu...

► Bugün, 1990’lı yıllardaki büyük kamu maliyesi krizine gidişe benzer bir gidiş söz konusu neredeyse. Merkezi bütçenin yanında, yerel yönetimler, SGK ve İşsizlik Sigortası Fonu açıkları, KİT açıkları büyüyor, Kamu-Özel İşbirliği projelerinin bütçe yükü ağırlaşıyor. Bu durum 1990’larda dönemin Başbakanlarından Süleyman Demirel’in, “Devletin 5 kara deliği” ifadesinin yeniden geçerlilik kazanmasına yol açıyor.

► 2021 Programı’nda öngörülen 2020 için yüzde 6 dolayındaki genel devlet açığının GSYH’ye oranı, muhtemelen 1 puan daha aşağıda gerçekleşecek ve yüzde 5 dolayında olacak. Yine de aynı oranın 2019’da yüzde 3 olduğu anımsandığında, kamu açıklarında bir yılda 2 puanlık artış dikkat çekicidir. Bu da devletteki karadelik büyümesinin önemli bir göstergesidir.

► Yaşanan salgının da etkisiyle, bir önceki yıllara kıyaslandığında, 2020 yılında ekonomik dalgalanmalar, genel devlet açığını genişletici etki yarattı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Genel devlet açıkları, merkezi bütçe açığının yanı sıra, özelleştirme kapsamındakiler dâhil olmak üzere, KİT açıklarını, SGK açıklarını, İşsizlik Sigortası açıklarını ve fonlar ile döner sermaye açıklarını da kapsıyor. Bunlar arasında en ağırlıklı yeri, elbette merkezi bütçe alıyor.

► Merkezi bütçe harcamaları 2019'a göre yüzde 20'nin üstünde artarken gelirlerdeki artış yüzde 17,6'da kaldı ve bütçe açığı da 2019'da yaklaşık 125 milyar TL iken 2020'de 173 milyar TL'ye yaklaştı ve yüzde 38 arttı. Devlet maliyesinin bel kemiğini oluşturan merkezi bütçede karadelik büyüdü. 2020 sonunda verilen 173 milyar TL'ye yakın açık, genel devlet açıklarının dörtte üçüne yakın.

► Devletin karadeliklerinden birini de yerel yönetimler oluşturuyor. 2020 yılında, mahalli idare gelirlerinin, vergi gelirlerindeki sınırlı reel artışın da katkısıyla GSYH'ye oranla yüzde 2,9 seviyesinde gerçekleşeceği, mahalli idare harcamalarının ise devam eden finansman ihtiyacına bağlı olarak GSYH'nin yüzde 37'si seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edildi. Mahalli idare açıklarının 10 milyar TL'yi geçmesi bekleniyor.

► Devletin sosyal güvenlik kuruluşlarının açıkları 5 karadelikten birini oluşturuyor. Sosyal güvenlik kuruluşlarına yönelik merkezi bütçeden yapılan transferler bir önceki yıla göre hızla yükseldi.

► 2020 yılında bütçeden SGK'ya faturalı ödemeler, ek karşılıklar, devlet katkısı, emeklilere yapılan ek ödeme, prim ve teşviklerinden kaynaklanan transferler ile prim ödeme gücü olmayanların GSS primleri dâhil olmak üzere bütçeden yapılan transferler 402 milyar TL'yi geçti. SGK, bütçe kaynaklarını giderek daha çok kullanırken, kendi kara deliğinin yanı sıra merkezi bütçenin kara deliğini de derinleştiriyor.

KAMU İŞLETMELERİ BATIYOR: 13,7 MİLYAR TL ZARAR

Sayıştay'ın Kamu İşletmeleri Genel Raporu, kötü yönetim ve kamuculuğu tercih etmeyen politikalar nedeniyle içine düşülen darboğazı gösterdi. 23 kamu işletmesi 2019 yılında zarar etti. Toplam zarar bir yılda yüzde 24 artarak 13.7 milyar TL oldu. En büyük zarar 5.6 milyar TL ile BOTAŞ'ta.

AKP iktidarının politikaları sonucu kamu işletmelerinin mali tablolarındaki bozulma sürüyor. Sayıştay'ın 2019 yılı denetimlerini içeren Kamu İşletmeleri Genel Raporu, zararın bir yılda yüzde 24 artışla 13.7 milyar liraya çıktığını, 23 kamu işletmesinin zarar ettiğini gösterdi.

Sayıştay'ın önceki yıllara göre yaklaşık bir ay gecikmeli olarak açıkladığı Kamu İşletmeleri Genel Raporu'na göre, kamu işletmelerinin 2017 yılında 5,7 milyar TL, 2018'de 11 milyar TL olan dönem zararı 2019'da 13,7 milyar TL'ye çıktı. Bir yılda yüzde 24 artışla kamu işletmeleri, önceki yıla göre 1,6 milyar TL daha fazla zarar etti.

BOTAŞ'tan TCDD'ye...

Rapora göre, ülkenin en önemli stratejik kuruluşlarının da aralarında bulunduğu zarar eden kamu işletmeleri ile zararları şöyle:

BOTAŞ 5.6 milyar TL, TCDD 2.5 milyar TL, PTT 1.2 milyar TL, TCDD Taşımacılık 1 milyar TL, Türkiye Şeker Fabrikaları 968 milyon TL, ÇAYKUR 635 milyon TL, TEDAŞ 389 milyon TL, TTK Karadon 381 milyon TL, TTK Kozlu 262 milyon TL, TTK Üzülmüş 213 milyon TL, TTK Armutçuk 138 milyon TL, TÜDEMSAŞ 101 milyon TL, TTK Amasra 99 milyon TL, Et ve Süt Kurumu 34 milyon TL, Sümer Holding 30 milyon TL, Türkiye Taşkömürü Kurumu 15 milyon TL, PTT Lojistik 9 milyon TL, RAYSİMAŞ 5 milyon TL, Doğusan 2.8 milyon TL, Arıca Turizm ve Ticaret 8 milyon TL, Vakıf İnşaat 2 milyon TL, Sofra Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri 397 bin, Askeri Fabrika ve Tersane İşletme 109 bin TL.

Kâr Yarı Yarıya Düştü

Mali kuruluşlar hariç kamu işletmelerinin dönem kârı 2017 yılında 13,6 milyar TL'den 2018 yılında 13,8 milyar TL'ye çıktı, ancak 2019 yılında ise yaklaşık yüzde 50'lik azalmayla 7,6 milyar TL'ye geriledi.

Rapora göre, en fazla kâr eden kurum TOKİ oldu. Yoksul yurttaşları ev sahibi yapma iddiasıyla kurulan ancak daha sonra lüks yatırımlara yönelen TOKİ'nin 2019 yılı kârı 7,6 milyar TL oldu. TOKİ'yi 4,2 milyar TL DHMİ, 2,8 milyar TL ile Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2,1 milyar TL ile TEİAŞ, 1,2 milyar TL ile TPAO, 1 milyar TL ile de Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü izledi.

Bankaların Kârı Azaldı

Bankalarda, net faiz gelirlerinde artış olmasına rağmen, kredi ve diğer alacaklar değer düşük karşılığı ile diğer faaliyet giderlerindeki yüksek oranlı artış nedeniyle 2019 yılı dönem net kârı önceki yıla göre yüzde 13,4 oranında azalarak 12,1 milyar TL'ye düştü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sigortacılık sektöründe faaliyette bulunan 4 kamu işletmesinin 2017 yılında 807,7 milyon TL olan kârı 2019 yılında 1,5 milyar TL'ye çıktı.

CEZAEVLERİ AKP'NİN ESERİ!

AKP'nin iktidara geldiği 2002'den 2019'a kadar cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı 5 kat arttı. Avukat Sarıhan "Baskı sürekli daha da arttı" dedi. CHP'li Hakverdi ise yoksulluğa dikkat çekti.

AKP'nin yarattığı karanlık, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayılarıyla bir kez daha kanıtlandı. Son 49 yılda cezaevinde kalan tutuklu ve hükümlü sayıları zaman zaman düştü çoğu kez de arttı. Ancak AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından 2019'a kadar istikrarlı bir şekilde artış gösterdi.

Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Merkezi'nin verilerine göre cezaevlerinde 1970 yılında 56 bin tutuklu ve hükümlü varken 1972'deyse sayı 64 bin 889 oldu. 12 Eylül Askeri Darbesinin gerçekleştiği 1980'de 70 bin 172 olan tutuklu ve hükümlü sayısı, 1981'de 79 bin 786'ya çıktı. 2002'de 59 bin 429 olan tutuklu ve hükümlü sayısının 2019'da yaklaşık 5 kat artması, ülkede daha önce böyle bir baskı döneminin görülmediğinin de kanıtı oldu. Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayıları yıllara göre şu şekilde:

- 2002: 59 bin 429
- 2015: 178 bin 89
- 2016: 197 bin 297
- 2017: 232 bin 340
- 2018: 264 bin 842
- 2019: 291 bin 546

Baskının Mimarı

AKP'nin iktidara birtakım özgürlük vaatleriyle geldiğini ancak aksine baskının en yoğun yaşandığı dönemin mimarı olduğuna dikkat çeken Avukat Şenal Sarıhan, cezaevlerindeki kalanların artışını BirGün'e değerlendirdi.

AKP'nin daha önce baskının ve şiddetin toplumsal yaşam üzerinden kalkmasına yönelik söylemleri olduğunu hatırlatan Sarıhan, "2016'daki kalkışmalar nedeniyle tutuklamalar gündeme geldi fakat 2015'teki tutuklu ve hükümlü sayısındaki yüksekliği de görüyoruz. 2018 ve 2019 yıllarındaki yükseklik şunu gösteriyor: 2016'daki kalkışmanın ardından bütün muhalifler baskıyla karşılaştı, yoğun tutuklama işlemlerinin gerçekleştiği bir dönem yaşıyoruz. 12 Mart ve 12 Eylül Askeri Darbesi'nin yaşamış bir insan olarak bunu görüyorum. Muhalif herhangi bir düşüncenin teröristlikle suçlandığı bir dönemle karşı karşıyayız."

Adil yargılanmaya yönelik umudun giderek azaldığına vurgu yapan Sarıhan, "Her konuda tutuklamayla karşılaşıyoruz. Ayrıca yoğun bir çifte standardın olduğunu da görüyoruz." dedi.

"Tutuklama, cezaya yönelik tutuklamalar yoğunlaşmalar OHAL yasalarının fiilen sürdüğünü gösteriyor" diyen Sarıhan, terörle mücadele yasasının yapısına da dikkat çekti.

Baskı ve Yoksulluk

CHP Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi ise AKP'nin baskıcı bir iktidar olduğuna işaret etti. AKP'nin her geçen gün baskısını artırdığının altını çizen Hakverdi, şunları dile getirdi: "Baskıyı artırdıkça iktidar uzaklaşıyor ve baskıyı yine artırıyor. Bu sebeple hükümet gibi düşünmeyen birçok kişi cezaevine alınıyor. İktidar devamlılığını sağlayabilmek için baskıyı artırdığında ekonomi de bozuluyor. Ekonomik sıkıntılar da beraberinde yoksulluğu getiriyor, dolayısıyla suç ve suçlu sayısını artırıyor."

90 Bini Salınmıştı

15 Nisan 2020'de yürürlüğe giren ceza infaz düzenlemesiyle ülkedeki 355 cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin 90 bini tahliye edilmişti.

Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanan 2021 Yılı Performans Programı'na göre 355 cezaevine, bu yıl 39 cezaevi daha eklenmesi planlanıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İKTİDAR CEZAEVLERİ YAPIMINA 2.2 MİLYAR LİRA HARCAYACAK

Geçen yıl 6 yeni cezaevinin inşasına başlayan hükümet, bu yıl iki yeni cezaevi daha yapacak. 2021 yılı yatırım programında Bu yıl yapımı devam eden cezaevlerine 2.2 milyar lira ödenek verildiği belirtildi.

2018 seçimleri öncesinde söz verdiği halde 3600 ek gösterge konusunda adım atmayan AKP iktidarı, binlerce insanın ölümüne neden olan koronavirüs salgınına da görmezden gelerek betona yatırım yapmaya devam ediyor. AKP'nin ağırlık verdiği yatırımlar arasında yer alan cezaevi inşaatları bu yıl da tam gaz devam edecek. Ülke genelindeki 42 farklı ilde yapımı devam eden cezaevlerine 2020 yılı sonu itibarıyla 4 milyar 449 milyon lira para aktarıldı. Hükümet, bu cezaevlerinin inşaatlarını hızlandırmak, bir bölümünü de tamamlamak amacıyla bu yıl sonuna kadar devlet bütçesinden 2 milyar 246 milyon lira ödenek aktaracak.

Geçen yıl çıkarılan af düzenlemesiyle cezaevleri büyük ölçüde boşalmasına rağmen bir taraftan yapımı devam eden cezaevi inşaatlarının hızlandırılması, bir taraftan da yeni cezaevleri yapılması yönünde adım atıldı.

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan 2021 yılı yatırım programında, Adalet Bakanlığı'nın toplam 40 ilde devam eden cezaevi inşaatlarına bu yıl Muğla ve Tokat cezaevleri de ekleneceği yer aldı. Muğla ve Tokat'a yapılacak iki ayrı cezaevi toplamda 124 bin 617 metrekare kapalı alana kurulacak ve 2024 yılında tamamlanacak. 442 milyon liraya mal olacağı hesaplanan iki cezaevinin inşasında bu yıl kullanılmak üzere Adalet Bakanlığı'na 45 milyon lira yeni ödenek tahsis edildi.

Hükümet geçen yıl af düzenlemesi çıkmadan önce 6 ilde toplam 531 bin 372 metrekare alanı kapsayacak büyüklükte 6 yeni cezaevi yapma kararı almıştı. Ancak affın çıkmasıyla birlikte bu cezaevlerinin inşaatlarına 2020 yılında hiçbir ödenek gönderilmedi. Toplamda 1 milyar 667 milyon liraya mal olması beklenen 6 cezaevi için bu yıl ise 219 milyon lira para harcanması yönünde karar alındı.

11.1 Milyarlık Cezaevi

Yatırım programına göre, yapımı devam eden cezaevi inşaatlarının kapalı alan büyüklüğü 5.3 milyon metrekareyi aştı. Bu cezaevi inşaatlarının toplam maliyetinin 2021 yılı itibarıyla 11 milyar 104 milyon lira olduğu hesaplandı.

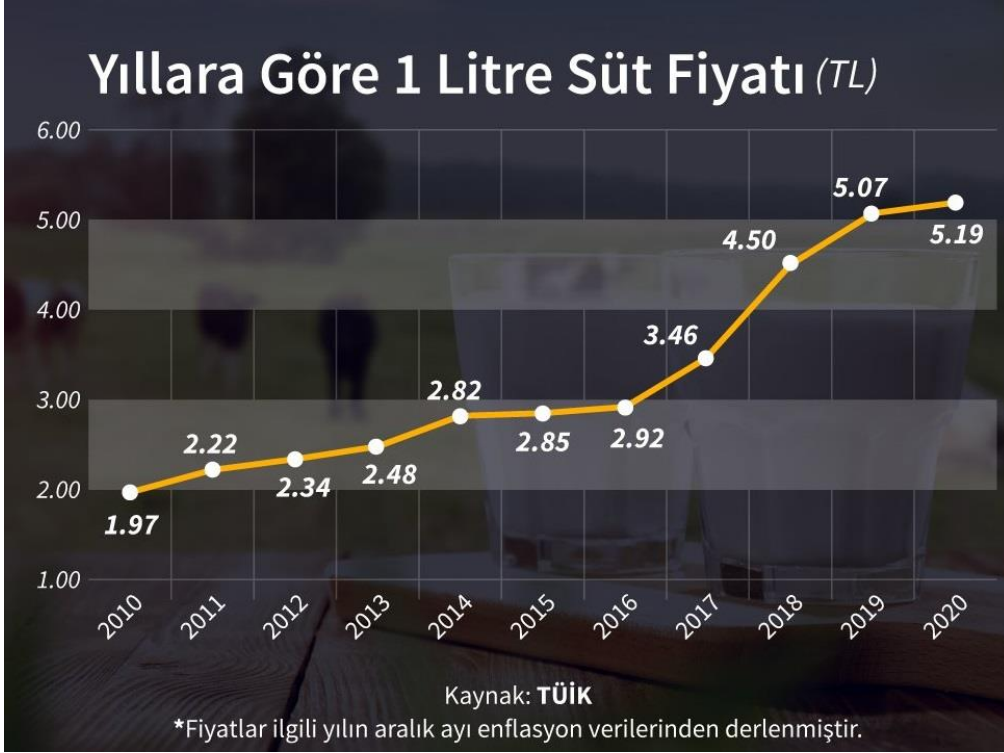
Konya Cezaevine 90 Milyon

Yapımına 2013 yılında karar verilen ancak bugüne kadar harcama yapılmayan Konya cezaevine ilk kez bu yıl 90 milyon lira para aktarılması kararlaştırıldı. 300 milyon liraya mal olması beklenen 291 bin metrekarelik cezaevinin 2024'te tamamlanması öngörüldü. 2016'da başlanan Doğanşehir (Malatya) cezaevi de bu yıl 10 milyon lira daha harcanarak 85 milyon liraya tamamlanacak.

SÜT FİYATLARI NEDEN ZAMLANDI?

Tanınmış markaların kutu süt fiyatları 7-8 TL arasında gidip gelirken hayat pahalılığı vatandaşı iyice yormaya devam ediyor. Ne oldu da süt fiyatına bu kadar zam geldi? Uzmanlara sorduk...

Türkiye'de temel gıda maddelerinde yaşanan fiyat artışları alışverişe çıkan insanları iyiden iyiye bunaltmaya başladı. Yumurtanın tanesi 1 lirayı aşarken bir kutu sütün fiyatının süpermarketlerde 7-8 TL bandına gelmesi hiç iyiye işaret değil. Önce resmi TÜİK rakamlarına göre bir litre sütün farklı marketlerden fiyat örnekleri alınarak hesaplanmış haline bakalım:

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı üzere son 11 yılda bir litre sütün fiyatında %186 artış yaşanmış. Son 5 yıla sütün fiyatında yaşanan artış ise %77. Resmi rakamlara göre geçen yıl önceki yıla göre sütün fiyatı yaklaşık yüzde 2 artmış.

Peynir, yoğurt gibi pek çok mandıra ürününü de ilgilendiren süt fiyatları neden bu kadar artıyor. Artışın sebebi kim? Süt daha ne kadar zamlanacak? Sorularımızı, Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği Genel Başkanı Tevfik Keskin, Balıkesir Süt Üreticileri Birliği Başkanı Cihat Şimşek ve Balıkesir Sındırgı Süt Üreticileri Birliği Başkanı Veteriner Hekim İbrahim Gökçe yanıtladı.

1-Süt Fiyatları 2020 Başından Bu Yana Ne Kadar Zamlandı?

KESKİN: 2020 yılında üreticiden alınan sütün litresi 2 lira 30 kuruştur, geçtiğimiz günlerde 2 lira 80 kuruşa çıkartıldı. Buna ilave olarak da 20 kuruş destekleme veriliyor. Bununla birlikte sütün litresi üreticiden 3 liraya alınıyor. Şu an süt fiyatlarına 2020 yılından bu yana yaklaşık yüzde 25 oranında bir zam yapıldı diyebiliriz.

GÖKÇE: -2020 yılının 6 ayında Hazine Bakanlığı'nın enflasyonu arttıracacağı iddiası ile süt fiyatları güncellenmiştir. Elektriğe, mazota, yeme gübreye yapılan zam oranlarında her 6 ayda bir sütün fiyatı güncellenmelidir.

'Enflasyon Herkesin Hayatına Dokunuyor'

AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da geçen günlerde hayat pahalılığına ilişkin açıklama yaparak, 'Ekonomide bu sene temel hedeflerimizden birisi fiyat istikrarını sağlamak olacaktır enflasyon bu ülkede yaşanan her bir ferden hayatına dokunuyor. Biz enflasyonu yüzde 30'lar civarında tek hanelere düşürmüş bir yönetim olarak faiz oranının yüzde 63 olduğu böyle bir dönemde 4,6'ya enflasyonu da 6,4'e düşürdüğümüz dönemini biz yaşadık boşuna konuşmuyorum. Yüksek faize karşı olduğunu söylemem boşuna değil' ifadelerini kullanmıştı.

2-Süt Fiyatları Marketlerde 7-8 Lira Etiketleri Görüyor. Süt Fiyatlarındaki Özellikle Son Bir Ayda Yaşanan Fiyat Artışının Nedenleri Neler?

KESKİN: Süt fiyatları şu an marketlerde 7-8 liraya kadar yükseldi. Burada üreticinin fiyat yükseltmesi gibi bir durum söz konusu değil. Gıda Komitesinde alınan kararlarla birlikte 2 lira 30 kuruş olan fiyat desteklemeyle birlikte 3 lira oldu. Marketlerdeki süt fiyatlarındaki artışın üretici ile bir ilgisinin olmadığını bilmesini istiyoruz.

GÖKÇE: Süte zam Aralık ayında açıklandı. Son dönemde fabrikalar süt ve süt ürünlerine yüzde 20- 30'a varan zam yaptı. Fabrikalar süte yapılan zammı elektrik, mazot, asgari ücrete yapılan zammı bahane ederek ve zincir marketlerin uzun vadeli çeklerini, pandemideki süt ürünlerine olan talepten dolayı zam yapmıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ŞİMŞEK: Market fiyatlarının yüksek olması üreticinin suçu değildir. Üreticiye yansıyan artış bellidir, artışın sebebine girdi maliyetlerinin haddinden fazla yükselmesidir.

3-Süt Üreticisi Hangi Sorunları Yaşıyor?

GÖKÇE: Girdi maliyetlerinin çok yüksek olması (elektrik mazot gübre ve özellikle kaba ve kesif yemlerin fiyat artışı) üreticinin en büyük sorunu. Süt fiyatlarının düşük olması, yapılan fiyat artışlarının yetersiz olması üreticinin sorunlarının başında geliyor.

ŞİMŞEK: Süt üreticisinin en büyük derdi girdi maliyetlerinin sürekli artması ve girdi maliyetlerini oluşturan unsurların başında gelen ve en büyük dilimi oluşturan yem fiyatlarının kontrolsüz artışlarının yanı sıra denetimsizliğidir.

KESKİN: Süt üreticimizin şu an da yaşadığı en önemli sorun yem fiyatları. Şu an dolar kurunun aşağı yönlü hareketinin ardından yem fiyatları biraz gerilese de istediğimiz seviyeye gelmedi. Üretici 1 litre sütle 1 kilo 300 gram yem alabilmeli.

'Yem Fiyatları Neden Artıyor'

CHP Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal yaptığı açıklamada yem fiyatlarındaki artış için şu sözleri kullanmıştı: Bugün dünyada yem hammaddeleri fiyatları artıyor. Kurdaki artış, son bir yılda yumurta yem fiyatının yüzde 57 artmasına neden oldu. Maliyetler arttı, üretici zararını karşılamak için ihracata yöneldi.

4-Süt Fiyatlarının Ardından Satışlar Nasıl Etkilendi?

KESKİN: Şu an üreticilerimize ciddi bir süt talebi var. İster istemez bu marketlerdeki süt fiyatları tüketiciyi etkileyecektir. İlk başta tüketimi ve satışları etkileyecektir. Burada sanayici ve marketlerin fahiş fiyat artışına gitmemesi lazım. Üreticiden alınan sütün fiyatı ve tüketiciye giden süt fiyatı ortada. Bu yüzden yetkililerin bu fiyat farkına ilişkin ciddi denetimler alması gerekiyor.

GÖKÇE: Süt ürünlerinin satışında fiyat artışlarından dolayı biraz azalma oldu.

ŞİMŞEK: Çiğ süt fiyatlarının artışı, çiğ süt satışlarını etkilememiştir. Hali hazırda şu an çiğ süte alıcıları tarafından talep yüksektir.

SAADET ZİNCİRİ KOPMADI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı TEMSAN, kamu kurumlarından aldığı işlerin bir kısmını özel şirketlere ihalesiz verme geleneğini 2019'da da sürdürdü.

Tartışmalı atamalar ile de gündeme gelen TEMSAN'ın, 2018 yılında olduğu gibi 2019 yılında da Kamu İhale Kanunu'na aykırı şekilde iş dağıttığı tespit edildi.

Sayıştay, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'ne (KİT) ilişkin 2019 yılı denetimleri kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı TEMSAN'ın mali hesaplarını masaya yatırdı.

Sayıştay'ın 2018 denetimlerinde belirlenen, "İhalesiz iş" konusunun sürdürüldüğü görüldü. Denetçiler, idarenin Kamu İhale Kanunu'nun, "İstisna" maddesi kapsamında EÜAŞ, TEİAŞ, TTK ve BOTAŞ' tan çeşitli mal ve hizmet temini işleri aldığını, bu işlerin bir kısmının şirketin üretim imkanlarıyla gerçekleştirildiğini ancak bir kısmının da yüklenicilerle sözleşme imzalanarak ihalesiz olarak dışarıdan temin edildiğini ortaya koydu.

Kendi İmkânlarınızla Karşılayın

Denetçiler, istisna kapsamında TEMSAN'a sağlanan işlerin öncelikle şirket imkanlarıyla karşılanması gerektiğini belirtti. Dışarıdan sağlanacak her türlü mal ve hizmet alım işleri için ise "4734 sayılı Kamu İhale Kanunu" ya da kuruluşun kendi Satın Alma ve İhale Yönetmeliği hükümlerine göre ihale edilerek karşılanması konusunda TEMSAN'a uyarıda bulunuldu. TEMSAN, 2018'de de 19 işin 17'sini, "Makam oluru" ya da doğrudan sözleşme imzalayarak şirketlere ihalesiz olarak vermişti.

TEMSAN'ın, üretim imkanlarının geliştirilememesi de Sayıştay denetimlerine takıldı. İncelemeler ile şirket bünyesinde yer alan işletme müdürlükleri ve fabrikalarda, kuruluş amacına yönelik üretim faaliyetlerinin yetersizliği eleştiri konusu yapıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İşveren de Yüklenici de Aynı

TBMM KİT Komisyonu üyesi Deniz Yavuzylmaz, "Saadet Zinciri" yoluyla oluşan kamu zararı ile ilgili olarak Ocak 2020'de bir rapor hazırladı. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na da sunulan raporunda Yavuzylmaz, "Saadet Zinciri"nde TEMSAN Genel Müdürü İzzet Alagöz'ün, hem yüklenici hem de işveren pozisyonuna geldiğini belirtti. Kurumda yaşananlar şu ifadelerle anlatıldı: TEMSAN'dan hülle yoluyla TEMSAN Enerji ve Otomasyon firması üzerinden kanunlara aykırı olarak ihalesiz bir şekilde işler alan İzzet Alagöz, bir yandan EÜAŞ'tan iş alan TEMSAN'ın yüklenicisi iken diğer yandan da EÜAŞ Genel Müdürü olarak işveren konumuna geçti."

ÇORBA ÇEŞMESİ'NDEN AKP'Lİ YÖNETİCİYE 3 MİLYON 309 BİN TL AKTI

AKP'li Tevfik Göksu'nun belediye başkanı olduğu Esenler Belediyesi'nin hayata geçirdiği Çorba Çeşmesi işini Esenler AKP ilçe başkan yardımcısının şirketi aldı. Dört yılda çeşmeden şirkete 3 milyon 309 bin TL verildi. Belediye bir süre önce ödeyemediği borçlar için cami ve okul satmıştı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) AKP Grup Başkanvekili ve Esenler Belediye Başkanı Mehmet Tevfik Göksu 2011 yılında ilçeye dört farklı noktaya Çorba Çeşmesi yaptırdı. Çeşme musluklarından her bir açışta bir su bardağı kadar çorba akıtıldı.

Resmi kayıtlarda 2011 ila 2015 yılları arasında hizmetin hangi şirkete ihale edildiği bilgisi yok.

Ancak 2016'dan itibaren 'Çorba Çeşme'lerinden çorba akıtma işini Esenler AKP İlçe Başkan Yardımcısı Hüseyin Aydın'a ait Aydınlar Tekstil İnşaat Otomotiv Gıda San Ve Ticaret Ltd. Şti. aldı. Dört yılda çeşme için alınan hizmet bedeli 3 milyon 309 bin TL oldu.

2020'de 1 Milyon 159 Bin 500 TL Ödendi

2016'da Esenler AKP İlçe Başkan Yardımcısı Hüseyin Aydın'a ait şirket 561 bin TL ile Çorba Çeşmeleri Hizmet Alımı işi ihalesini kazandı. Ardından her yıl aynı şirket ihaleye teklif veren tek şirket olarak bu ihaleleri almaya devam etti. 2017'de 436 bin 500, 2018'de 450 bin, 2019'da 702 bin, 2020'de ise 1 milyon 159 bin 500 TL şirkete çorba için ödeme yapıldı. AKP'li yöneticinin sahibi olduğu şirket belediyeden 5 yılda toplam 3 milyon 309 bin TL ödeme aldı.

Belediye Borca Karşılık Cami ve Okul Sattı

AKP'li Tevfik Göksu'nun yönettiği Esenler Belediyesi'nin, aralarında cami ve okul da olan 12 taşınmazı vergi borçlarına karşılık devlete sattığı ortaya çıkmıştı. Sayıştay'ın denetim raporuna göre, Esenler Belediyesi 12 taşınmazı 140 milyon TL'ye sattı. Söz konusu yerlerin bazılarının, Esenler Belediyesi'nin devlete olan vergi borçlarına karşılık Maliye Hazinesi'ne devri için, 2018'de Belediye Meclisi'nde karar alınmıştı.

Çorba Çeşmesi'nden 5 yılda ödenen para:

2016 Yaklaşık Maliyet 561.000,00 TL

2017 Yaklaşık Maliyet 436.500,00 TL

2018 Yaklaşık Maliyet 450.000,00 TL

2019 Yaklaşık Maliyet 702.000,00 TL

2020 Yaklaşık Maliyet 1.159.500,00 TL

Toplam 3.309.000 TL

EN ÇOK ZARAR EDEN ŞİRKETLER AKP'LİLERE KAZANÇ KAPISI

2019'da en çok zarar eden 10 kamu işletmesinin yönetim kurulu üyeleri arasında AKP'ye yakın isimler ya da çift maaşlı bürokratlar bulunuyor. AKP'li belediye başkanının bile yönetim kurulu üyesi olduğu işletmelerde bazı yöneticiler üç kurumda birden görev alıyor.

Kamu kurumlarının başta yöneticilik kadroları olmak üzere çok sayıda biriminde liyakate aykırı görevlendirmelere imza atan AKP'nin bu uygulaması ile kamu iktisadi teşebbüsleri de iktidara yakın isimler için "arpalık" oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sayıştay'ın 2019 Kamu İşletmeleri Genel Raporu'na göre, 23 kamu işletmesinde toplam 13,7 milyar TL zarar ortaya çıktı. Bu şirketler arasında zarar sıralamasında ilk sıralarda yer alanların yönetim kurulu üyeliklerinde ise AKP'nin çift maaşlı "süper bürokratları"nın ya da partiye yakın isimlerin görevli olduğu görüldü. Yasa gereği özelleştirme kapsamındaki kuruluşlarda bürokratların görevlendirilmesi zorunluluğu bulunmakla birlikte bazı görevlere ilgisiz isimler getirildi.

5,6 milyar TL zarar ile ilk sırada yer alan BOTAŞ'ın Yönetim Kurulu Başkanı, özelleştirilmeden önce Başkentgaz'ın Genel Müdürlüğü'nü yapan Burhan Özcan. İşletmenin Yönetim Kurulu'nda 2007, 2011 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı Danışmanlığı görevinde bulunan Safa Uslu bulunuyor. 7 Haziran seçimlerinde AKP'den Samsun Milletvekili Aday Adayı olan ve Mavi Hat Yolsuzluk Operasyonu'nda adı geçen Kerim Taşkıran da BOTAŞ'ın yönetiminde. Sık sık ölümlü kazalarla gündeme gelen ve 2,5 milyar TL ile en çok zarar eden ikinci işletme olan TCDD'nin Genel Müdürü Ali İhsan Uygun ise aynı zamanda Anadolu Raylı Ulaşım Sistemleri'nin Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yapıyor. Uygun'un iki işletmede birden ödeme aldığı kaydediliyor.

PTT'de Üçer Maaş

PTT, 1,2 milyar TL'lik zararı ile en çok kamu zararına neden olan üçüncü işletme oldu. PTT'nin Yönetim Kurulu, kamunun önemli görevlerinde bulunan isimlerini bünyesinde barındırıyor. PTT'nin Yönetim Kurulu Başkanı Enver İskurt aynı zamanda Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'nın yardımcısı. Üye Zafer Sönmez ise hem Varlık Fonu'nun Genel Müdürü hem de Borsa İstanbul'un Yönetim Kurulu Başkanvekili. Bir diğer üye Ömer Fatih Sayan da Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı.

Danışman da Yönetimde

Türkiye Taş Kömürü İşletmeleri'nin (TTK) ana teşkilatı 15 milyon 173 bin TL zarar etse de bağlı beş müessesesi ile birlikte toplam zararı 1 milyar 138 milyon TL'ye ulaştı. TTK'nin yöneticilerinden Murat Halit Durceylan, aynı zamanda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdür Yardımcısı. Zafer Benli ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Danışmanı görevinde.

1 milyar 87 milyon TL zarar eden TCDD Taşımacılık A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Üyesi Ünal Baylan, Denizcilik Genel Müdürü. Üye Ahmet Tural ise Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı.

İl Başkanı'nın Kardeşi

635 milyon TL zarar eden ÇAYKUR'un Genel Müdürü Yusuf Ziya Alim, AKP Rize İl Başkanı İshak Alim'in kardeşi. AKP'li Sakarya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Ekrem Yüce de bu işletmede yöneticilik yapıyor.

TEDAŞ'ın bir yıllık zararı, 389 milyon 440 bin TL'ye ulaştı. İşletmenin Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Erdem, aynı zamanda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı.

Genel Müdürler Bir Arada

Et ve Süt Kurumu da 2019'u zararlarla kapattı. Kurumun yıllık zararı 34 milyon TL oldu. İşletmenin Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Hüseyin Aydemir hem Tarım, Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Denetçisi hem de Tarım ve Orman Bakanlığı Müşaviri. Zekeriya Erdurmuş Hayvancılık Genel Müdürü. Mustafa Altuğ Atalay ise Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü.

Sümer Holding A.Ş., bir yılda 30 milyon TL zarar etti. Bu işletmenin yöneticilerinden Yinal Yağan, geçen yıl TÜİK'in Başkanvekilliği görevini yürütüyordu.

GSS MAĞDURLARI HASTANE KAPISINDAN DÖNÜYOR

Milyonlarca yurttaş, GSS borcu nedeniyle devletin sunduğu sağlık hizmetlerinden artık yararlanamıyor.

Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamında olup primlerini zamanında ödeyemeyen ve borçlu duruma düşen milyonlarca yurttaş, artık devletin sunduğu sağlık hizmetlerinden yararlanamıyor. Yurttaşlar, "Hani sağlık ücretsizdi? Sosyal devlet bu mu?" diye soruyor.

2020 yılı başlarında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile GSS borcu bulunan yaklaşık 6 milyon yurttaşın Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler ile kamu üniversite hastanelerinde sunulan sağlık hizmetlerinden yılsonuna kadar yararlanabilmesinin önü açılmıştı. Bu süre 31 Aralık'ta sona erdi. Süre bitince de Ağustos 2020 öncesine ait kesinleşmiş tüm prim borçları otomatik olarak yeniden yapılandırıldı; ancak sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için koşul getirildi. Buna göre, borcunu yapılandıranlardan ancak ilk taksiti ödeyenler ve cari

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

dönemde 60 günden fazla borçları olmayanlar ile bu yurttaşların bakmakla yükümlü oldukları kişiler sağlık hizmetlerinden yararlanabilecek.

Hastaneye Gidemiyorum

Borcunu ödeyemeyen, ağustos ayı sonrasında 60 gün ve daha fazla prim borcu olanlar ile bu kişilerin bakmakla yükümlü oldukları kişiler ise artık devletin sunduğu sağlık hizmetlerinden yararlanamıyor ve hastaneye gittiklerinde provizyon alamıyor. Böylelikle pandemi sürerken milyonlarca yurttaş sağlık hizmetinden mahrum bırakılıyor.

Serhat Aktan da bu yurttaşlar arasında, 3 yıldır işsiz. Manisa'da anne ve babasıyla yaşıyor, ailenin tek düzenli geliri babanın emekli maaşı. Aktan da günlük olarak bulabildiği bağ bahçe, tarla işlerine giderek aile ekonomisine katkı sağlamaya çalışıyor.

Aktan'ın 3 bin lira GSS borcu var. "Devlet bana çalışmadığım her gün için GSS borcu çıkartmış. 18'e bölmüyor, taksitlendirmiyor. Sadece nisan ayı sonuna kadar ödememi istiyor. Aksi takdirde icra sopasını gösteriyor. Yani 'Sen bu parayı bana vereceksin' diyor. Peki madem zorla istiyorsun, neden beni şimdi sağlık hakkımdan mahrum bırakıyorsun?" diye soruyor. 32 yaşındaki Aktan, astım hastası. Geçen hafta şehir hastanesine gitmiş ama hiçbir hizmet alamadan geri dönmüş. "Bir muayene, bir tomografi bir de kan tahlili için 800 TL para istediler, kapıdan geri döndüm. Sosyal devlet bu mu? Hani sağlık ücretsizdi? Hepsi yalan dolan" ifadelerini kullanıyor.

Her Gün 10-15 Telefon Geliyor

GSS mağdurları içinde çok sayıda emeklilikte yaşa takılan (EYT) yurttaş da var. Bu yurttaşlar hem emeklilik hakkından hem de sağlık hakkından mahrum bırakılıyor. EYT Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Başkanı Gönül Boran, işsiz kalan EYT'li sayısının pandemi sürecinde arttığını belirterek, "Bana her gün 10-15 telefon geliyor bu konuda. 'Bana iş bulun' diyen, 'GSS borcumu ödeyemiyorum, hastaneye gidemiyorum' diyen... Sesimizi duyurmaya çalışmaktan başka elimizden hiçbir şey gelmiyor. Eminiz ki iktidar sesimizi duyuyor; ama hâlâ duymazlıktan geliyor" diyor.

EYT'liler olarak yıllarca çalıştıklarına ve devletten sağlık hizmeti alabilmek için prim yatırdıklarına dikkat çeken Boran, "20-25 yıl prim yatırılıyorsunuz; ama işsiz kaldığınız anda GSS kapsamına giriyorsunuz" diye konuşuyor. İŞKUR ilanları da dahil tüm ilanlarda 35 yaş sınırı konulduğunu belirten Boran, "45-50 yaş aralığındaki insanlar açlığa, sefaletle mahkûm ediliyor. Zaten işsiz, geliri olmayan bu insanların sağlık hizmetinden yararlandırılmaması, borçlandırılması akla mantığa sığar mı? Ne yapsın bu insanlar, hırsızlık mı yapsın? Çekin elinizi artık emeğimizden, alın terimizden, haklarımızdan!" ifadelerini kullanıyor.

ÜCRETSİZ İZİN KÖLELİĞİNE SON!

Ücretsiz izin uygulamasına karşı mücadele büyüyor. Ülkenin dört bir yanında haklarına sahip çıktıkları için günde 47 lirayla yaşamaya mahkûm edilen yüzlerce işçi, bu hukuksuzluğa artık dur denmesini istiyor. Direnişlerin sayısı giderek artıyor.

Pandemi gerekçesiyle nisan ayında yapılan düzenlemeyle getirilen tek taraflı ücretsiz izin uygulaması, patronların en güçlü silahlarından biri haline geldi. Patronlar bu silahı sendikalaşan, haklarına sahip çıkan, haksızlıklara boyun eğmeyen işçilere karşı kullanıyor. Ücretsiz izne çıkarılarak günde 47 lirayla yaşamaya mahkûm edilen işçilerin sayısı 2,3 milyona dayanırken, ülkenin dört bir yanında yüzlerce işçi bu kölelik uygulamasına karşı direnişte. Bu direnişlerin sayısı giderek artıyor.

Nisan Ayında Başladı

Tek taraflı ücretsiz izin uygulaması, 17 Nisan 2020'de Resmi Gazete'de yayımlanan 7244 sayılı 'Yeni Koronavirüs Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' ile başladı. Yasaya eklenen geçici madde ile patronlara işten çıkarma yasağı getirildi ama istedikleri kadar işçiyi istedikleri süreyle, işçilerin onayını almaksızın ücretsiz izne gönderme hakkı tanındı. Bu işçilere İşsizlik Sigortası Fonu'ndan günlük 39,24 lira nakdi ücret desteği verilmesi kararlaştırıldı.

Ücretsiz izne çıkarılan işçilerin sayısı 31 Aralık 2020 itibarıyla 2 milyon 216 bin 622'e ulaştı. Bu işçilere İşsizlik Sigortası Fonu'ndan toplamda 6,5 milyar lira nakdi ücret desteği verildi. Patronlara geçen yıl fondan verilen teşvik ve desteklerin tutarı ise 18 milyarın üzerindedir. Buna göre patronlar, ücretsiz izne gönderilen işçilere verilen desteğin 3 katı destek ve teşvik ödemesi aldı. DİSK-AR'ın raporuna göre bu teşvikler işçiler için kullanılsaydı, ücretsiz izne gönderilen işçilere aylık bin 168 lira değil, bunun iki veya üç katı nakdi ücret desteği sağlanabilecekti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Komik Zam

Bu yılın başında nakdi ücret desteğine, asgari ücrete yapılan zam doğrultusunda yüzde 21,56 zam geldi. Böylelikle ücretsiz izne çıkarılan işçilere verilecek desteğin tutarı günlük 39 liradan 47 liraya yükseldi. Öte yandan günde 47 lirayla yaşamak zorunda bırakılan işçilerin isyanı gün geçtikçe büyüyor. Ücretsiz izne çıkarılan işçiler yurdun dört bir yanında direniyor, mücadele yürütüyor. Bu mücadelelerin bazılarında yaşanan son gelişmeler şöyle.

Migros İşçileri Kararlı: Biz Kazanacağız!

Kocaeli'ndeki Migros Şekerpınar deposunda onlarca işçi sendikalı oldukları için ücretsiz izne çıkarıldı. DGD-SEN üyesi işçiler, iki haftayı aşkın süredir deponun önünde direnişte. İşçiler, dün İstanbul Caddebostan'daki Migros'ta kasa kilitleme eylemi gerçekleştirdi. Eylemlerinin süreceğini belirten işçiler, "Ücretsiz izne, sendika düşmanlığına, tacize ve mobbinge izin vermeyeceğiz. Biz kazanacağız!" diyor.

Tayaş Gıda'da Hukuksuzluk Diz Boyu

Kocaeli Gebze'de faaliyet gösteren Tayaş Gıda'da da 60'a yakın işçi ücretsiz izne çıkarılmıştı. Bu işçilerin önceki gün işbaşı yapmaları gerekiyordu; ama izin uygulaması uzatıldı. Bazı işçiler 6 aydır ücretsiz izinde olduklarından çalışmıyor. Öte yandan fabrika yönetimi ilan açarak yeni işçi alımı için girişimlerde bulunuyor. Fabrikanın önünde önceki gün eylem yapan işçiler, bu durumu protesto etti. Eylemde "Ücretsiz izin kaldırılсын! Güvenceli çalışma, insanca bir ücret için birlikte mücadeleye" pankartı açıldı. DİSK Gıda-İş Genel Sekreteri Olcak Özak, "Pandemide işçilerin emeği üzerinden zenginliğine zenginlik katan Tayaş patronu bu uygulamalarıyla işçileri açlığa mahkûm etmiştir. Mevcut durumda çalışan işçiyi ücretsiz izne çıkarıp yeni işçi alımına girişmek haksızlık ve hukuksuzluk değil de nedir?" dedi.

Nak Kargo İşçileri de Direniyor

İzmir Işıkkent'teki Nak Kargo'da ücretsiz izne çıkarılan 5 işçi de 3 gündür direnişte. Patronlar işçileri ücretsiz izne gönderirken "pandemi ve mevsimsel geçiş süreçlerine bağlı olarak işlerin azalmasını" gerekçe göstermiş. İşçiler ise olumsuz çalışma koşullarına karşı çıktıkları için ücretsiz izne mahkûm edildiklerini söylüyor. İşçiler, her gün saat 09.00'dan 17.00'ye kadar işyerinin önünde "İşimizi geri istiyoruz, NAK Kargo işçisi köle değildir" pankartıyla direnişlerini sürdürüyor.

80 BİN MEZUNA 310 KADRO

Genç mühendisler arasında her geçen gün katlanarak artan işsizlik sorununu büyüyerek devam ediyor. Türkiye'de 15-34 yaş arasında üniversite mezunu işsiz genç sayısının 1 milyona dayandı. Üniversite mezunu gençler arasında işsizliğin en yoğun yaşandığı alanlardan biri de mühendislik. Özellikle genç mühendisler arasında işsizlik çığ gibi büyüyor. Gençler çaresiz, hükümetin bu konuda bir adım atmasını beklerken, son merkezi alımlarda mühendislere ayrılan kadro sayısı 310. Özel sektörün hali ortada, yaşanan bu kriz ortamında sektörün mevcut haliyle bu kadar mezuna istihdam yaratabilmesi imkansız. Bugün yüzbinlerce üniversite mezunu işsizse, bunun en birincil sorumlusu 'her ile üniversite' politikası ile milyonlarca aileye, öğrenciye hayal satan AKP iktidarıdır. Yüzbinlerce genç çözüm beklerken, iktidar 'Her üniversite mezunu iş bulacak diye bir şey yoktur' deyip işin içinden sıyrılamaz, gençlerin feryadını duymak zorunda.

Yükseköğretimdeki plansızlığın ve öngörüsüzlüğün sonucu olarak artan üniversite sayısı ile birlikte öğrenim gören öğrenci ve mezun sayısında da artış yaşandı. Her ile bir üniversite politikası ile yalnızca akademinin içi boşaltılmadı, yüzbinlerce öğrencinin ve ailelerinin gelecek hayalleri, umutlarıyla da oynandı. Eskiden mühendislik iş garantili bir meslek olarak itibar görür, aileler çocuklarını mühendislik okumaları için teşvik ederdi. 18 yıllık iktidarın bizi getirdiği noktada ise, genç mühendisler işsizlik batağına sapsalmış durumda. Türkiye'de üniversite mezunları arasındaki işsizlik AKP döneminde rekor kırdı. Bunun en önemli sebebi de eğitim politikalarının yatırım ve istihdam planlamasından kopuk bir şekilde yürütülmesi oldu. Son dönemde geç kalınmış bir adım olarak bazı mühendislik programlarının kontenjanlarında azalmaya gidildi. Ancak bunun yeterli olmayacağı ortada. Bu sorunların çözümü için daha kapsayıcı, planlı adımların atılması şart.

Mühendislik Fakültelerine 50 bin Yeni Kayıt

- 2019-2020 Yükseköğretim İstatistiklerine göre Türkiye'de 129 Devlet, 74 Vakıf ve 4 MYO olmak üzere toplam 207 üniversitede 3 milyonu aşkın ön lisans, 4,5 milyonu aşkın lisans, 290 bini aşkın yüksek lisans, 100 bini aşkın doktora öğrencisi olmak üzere toplamda 7 milyon 940 bin öğrenci eğitim görmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- YÖK'ün yerleştirme sonuçları raporuna göre ise, Mühendislik programlarının kontenjanı 2019 yılında 77.460 iken 2020 yılında 71 bin 244 olarak belirlenmiştir. Örneğin geçen seneki inşaat mühendisliği toplam kontenjanları 12.070 iken bu sene 8.271 olarak belirlenmiş. 2019 yılında başarı sıralaması şartı dolayısıyla mühendislik programlarında 16.930 boş kontenjan kalırken, bu sayı 2020 yılında 11.904 olarak gerçekleşmiştir.
- 2019-2020 dönemi için yalnızca “Mühendislik Fakültesi”ne kayıt yaptıran ön lisans ve lisans öğrenci sayısı 50 binden, bu fakültelerde okuyan önlisans ve lisans öğrenci sayısı ise 292 binden fazla. Buna bir de diğer fakültelele bağlı mühendislik programları eklenince sayı daha da artıyor.
- YÖK'ün “Öğrenim Düzeyleri Ve Birimlere Göre Mezun Sayıları”na ilişkin verilere baktığımızda, 2018-2019 yılında Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora programlarından **279 JEOFİZİK MÜHENDİSİ, 1114 JEOLJİ MÜHENDİSİ, 756 MADEN MÜHENDİSİ, 161 SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSİ, 736 ORMAN MÜHENDİSİ, 2916 ÇEVRE MÜHENDİSİ, 21 ZİRAAT MÜHENDİSİ** (Ziraat Fakültesi ve Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesinden mezun olanların toplam sayısı ise **4844**), **2116 KİMYA MÜHENDİSİ, 1660 HARİTA MÜHENDİSİ, 4256 GIDA MÜHENDİSİ, 6699 ENDÜSTRİ MÜHENDİSİ, 12083 İNŞAAT MÜHENDİSİ, 7705 BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ, 11287 MAKİNE MÜHENDİSİ, 9907 ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSİ** olmak üzere toplamda **61 bin 696** kişi mezun olmuştur. Bunların 40.007'si Lisans Örgün Öğretim, 13.547'si Lisans İkinci Öğretim, 145'i Lisans Açık öğretim programından mezun olurken, Yüksek Lisans programından 7148, Doktora programından ise 849 kişi mezun olmuştur. Diğer mühendislik programlarından mezun olanlarla birlikte bu sayı 80 bini aşıyor.
- TMMOB'ye (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği) bağlı 24 Odanın üye sayısının 2019 yılı sonu itibariyle 580 bine ulaştığı belirtiliyor.
- 2020/2 KPSS tercihleri ile yapılacak merkezi alımlarda mühendislere açılan toplam kadro sayısı ise 310.

ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ KADROSUNA REKTÖR YARDIMCISI'NIN KIZI. ŞAŞIRDIK MI? HAYIR!

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde araştırma görevlisi kadrosuna Rektör Yardımcısı'nın kızı seçildi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESOGÜ) Hukuk Fakültesi'nde açılan bir kişilik araştırma görevlisi kadrosuna, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ali Arslantaş'ın kızı İlayda İrem Arslantaş seçildi. Ön değerlendirmeyi geçen ve sözlü sınava girmeye hak kazanan 10 kişi arasından sonuncu olan Arslantaş'ın, sözlü sınavda en yüksek puanı alması ve diğer 9 adayın barajı dahi geçememesi dikkat çekti.

Üniversitelerin tepki çeken kişiye özel kadroları, akraba görevlendirmeleri ve torpil uygulamaları, YÖK'ün de uyarılarına karşın devam ediyor. Benzer bir uygulamanın bu kez ESOĞÜ'de gerçekleştiği iddia edildi. ESOĞÜ Rektörlüğü, 25 Kasım 2020'de, Hukuk Fakültesi için bir kişilik araştırma görevlisi ilanına çıktı. İlanda, araştırma görevlisinin birimi olarak “Özel Hukuk ve Deniz Hukuku” belirlendi. Aranılan nitelikler ise “Hukuk fakültesi mezunu olup özel hukuk alanında tezli yüksek lisans veya doktora yapıyor olmak” olarak duyuruldu.

Barajı Bile Geçemediler

Bu kapsamda, 18 Aralık'ta ön değerlendirme sonucu açıklandı. Söz konusu kadro için ALES ve Yabancı Dil puanını karşılayan 10 aday sınava girmeye hak kazandı. Adaylar arasında, ALES ve Yabancı Dil puanına göre sıralama yapıldı.

Kadro için başvuranlar arasında yer alan Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Arslantaş'ın kızı İlayda İrem Arslantaş, ön değerlendirmede sonuncu sırada yer aldı. Ön değerlendirmenin ardından 22 Aralık'ta sözlü sınav gerçekleştirildi. Sonuçlar ise 4 Ocak'ta açıklandı. Buna göre, ön değerlendirmeyi geçerek sınava girmeye hak kazananların arasında sonuncu olan Arslantaş, sözlü sınavda 95 puan alarak birinci oldu ve kadroya asil olarak seçildi. Diğer 9 aday ise baraj puanını dahi geçemedi. Bu nedenle kadro için yedek aday belirlenemedi.

Hemşerilikle Gündemdedi

ESOGÜ, 2019'da ise başhekim istifası ve yerine yeni başhekim atanması sürecinde gündeme gelmişti. Baskıya uğradığı iddia edilen ve başhekimlik görevinden istifa eden Prof. Dr. Başar Sırmagül'ün yerine Prof. Dr. Muhammed Evvah Karakılıç atanmıştı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Prof. Dr. Karakılıç'ın, Kayserili olan Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Arslantaş'ın hemşerisi olması ve üniversiteye geldikten sonraki iki yıl içinde profesörlük unvanı alarak etik kurulu başkanlığı, başhekim yardımcılığı, acil tıp anabilim dalı başkanlığı ve başhekimlik görevlerinde bulunması dikkat çekmişti.

MHP'Lİ VEKİLİN OĞLUNA TORPİL

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde 'mülakat' adı altında torpil yapıldı. MHP Genel Başkan Yardımcısı ve Aydın Milletvekili Deniz Depboylu'nun oğlu Kağan Depboylu, puanları birçok adaya göre düşük olmasına rağmen mülakat puanı yükseltilerek işe alındı.

Üniversitelerde kişiye özel ilan ve torpille işe almalar devam ediyor. Son vaka Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde (ADÜ) yapılan araştırma görevlisi alımında yaşandı. ADÜ tarafından 9 Aralık 2020'de akademik ilan yayımlandı. İlanda üniversitenin Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü'ne bir araştırma görevlisi alınacağı duyuruldu. Başvuruların sonuçları ise 11 Ocak 2021'de de ilan edildi.

Halkla ilişkiler ve reklamcılık bölümüne araştırma görevlisi olarak girmeye hak kazanan kişi, MHP Genel Başkan Yardımcısı ve Aydın Milletvekili Deniz Depboylu'nun oğlu Kağan Depboylu oldu.

Depboylu, üniversite tarafından yapılan mülakatla diğer başvuran öğrencilerin önüne geçirildi. Depboylu'nun ALES puanı 83,12, mezuniyet puanı 76,900, yabancı dil puanı 81,25, üniversitenin yaptığı giriş sınavı puanı ise 80,00 olarak açıklandı. Üniversitenin yaptığı sınavda Depboylu'ya en yakın puan ise M.K.'ye verilen 40 oldu.

İlan edilen sonuç listesinde üçüncü sırada olan ve kazanamayan bir öğrenciye, puanları Depboylu'dan yüksek olmasına rağmen üniversitenin yaptığı giriş sınavında 25,00 puan verilerek Depboylu'dan başarısız gösterildi. Kazanamadığı ilan edilen öğrencinin ALES puanı 86,101, mezuniyet puanı 91,130, yabancı dil puanı ise 81,25.

Listede kazanamayan olarak ilan edilen ve ALES puanı, 83,941, mezuniyet puanı 77,360, yabancı dil puanı ise 90,00 başka bir öğrenci de yine Depboylu'dan üniversitenin yaptığı giriş sınavında 20,00 puan verilerek elendi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 18 Ocak 2020'de de Osman Selçuk Aldemir'i rektör olarak atadığı Adnan Menderes Üniversitesi, daha öncede kişiye özel ilanlarla gündeme gelmişti.

TOPLU ULAŞIM YASAĞI 65 YAŞ ÜSTÜ ÇALIŞANLARI AÇLIĞA TERK ETTİ!

İstanbul'da 15 Ocak'ta başlatılan 65 yaş üstü vatandaşların toplu ulaşım kullanması yasaklanması kararı torununa, eşine bakan veya kendi ihtiyaçları için çalışan yaşlıları açlığa terk etti.

65 Yaş Üstü 758 Bin Çalışanın Durumu Ne Olacak?

İstanbul İl Umumi Hıfzıssıhha Kararıyla 15 Ocak'tan itibaren 65 yaş üstü vatandaşlarımız için toplu ulaşım yasaklandı. Kimse halk sağlığı için alınan bu tedbirlere karşı değil. Ancak Türkiye'de TÜİK verilerine göre, 65 yaş üstü nüfusun yüzde 10'u yani 758 bin yurttaşımız çalışıyor. Torununa, yaşlı eşine bakmak ya da kendi ihtiyaçları için sokağa çıkmak durumunda olan yaşlılar var. Kendi sağlık ihtiyaçları için de dışarı çıkan yaşlı vatandaşlarımız var. Yüz binlerce insan keyfinden değil, aç kalmamak için yaşayabilmek için sokağa çıkıyor; çalışmak zorunda olduğu için dışarı çıkıyor. Geçtiğimiz hafta Avcılar'da kısıtlamalar nedeniyle İETT otobüsünden zorla indirilmeye çalışılan 65 yaş üstü kadının '3 tane merdiven sildim, çalışmazsam açım, versinler parayı biz de gitmeyiz evde otururuz' sözlerini hepimizin tekrar düşünmesi lazım. Toplu ulaşım yasağı tüm bu yönleri düşünüldüğünde 758 bin çalışana açlığa terk etmiştir.

65 Yaşını Geçmiş Bir İnsanın Çalışmak Zorunda Olması Kendi Suçu mu?

65 yaş üstü vatandaşlarımız, toplumun sağlığını değil en başta kendi sağlıklarını tehlikeye atıyorlar. Hastalığa yakalanması durumunda, 65 yaş üstü insanlar virüsten daha kötü etkileniyorlar. 65 yaş üstünün hayatını kaybetme oranının daha yüksek olduğu da bilimsel bir gerçek. Tüm bunlara rağmen 65 yaşını geçmiş yüz binlerce insan neden çalışmak zorunda? 65 yaşını geçmiş bir insanın çalışmak zorunda olması kendi suçu mu? Bu soruya iktidardan bir Allah'ın kulu çıkıp yanıt vermiyor. TÜİK'in yayınladığı 758 bin sayısına kayıt dışı istihdamı da dahil ettiğimizde karşımıza daha kötü bir tablo çıkıyor. Ayrıca halihazırda emekli olup çalışan yine yüz binlerce yurttaşımız var. Türkiye'yi açlık sınırının altında bir gelirle yaşamak zorunda olan temel gıdaları bile alamayan milyonların olduğu bir ülke haline getirdiler. 65 yaş üstü vatandaşı kendi hayatını tehlikeye atıp çalışmak zorunda bırakanlara aldıkları ballı maaşlar haram olsun diyoruz. Üçer dörder maaşlarla, milyon dolarlık israflarla, yazlık kışlık saraylarla ülkemizde sosyal adaletsizliği zirveye taşıyanlar utançla hatırlanacak.

Tablo: Yaşlı nüfusun cinsiyete göre işgücü durumu

	15+ (bin kişi)	Oran	15-64 (bin kişi)	Oran	Fark (65+, bin kişi)
Nüfus	62935	-	55041	-	7894
Toplam	27447	1.00	26689	1.00	758
Erkek	19046	0.69	18486	0.69	560
Kadın	8401	0.31	8202	0.31	199

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri, 2020

İKİ BİN ASM'DE AİLE HEKİMİ YOK!

TTB'nin Covid-19 Pandemisi 10. Ay Raporu'nda, Covid-19 aşısının yapılacağı yerlerden biri olan aile sağlığı merkezlerinin, yaklaşık iki binde aile hekimi, yaklaşık altı binde de hemşire ve ebe bulunmadığına dikkat çekildi.

Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) Covid-19 Pandemisi 10. Ay Raporu'nda "Covid-19 Sürecinde Bağışıklama: Aile Hekimliği Boyutu" başlığıyla yer alan yazıda aile sağlığı merkezlerinin ve aile hekimlerinin durumuna dikkat çekildi.

"Biz kendimiz ve hastalarımız için güvenli aşılama talep ediyoruz" denilen raporda, "Türkiye genelinde yedi bine yakın aile sağlığı merkezi (ASM) vardır. Sadece Bilkent ve Başakşehir Şehir Hastanelerindeki yatak sayısı Türkiye genelindeki ASM sayısı kadardır. Salgın yerelde, mahallede yönetilir ancak Sağlık Bakanlığı ne yazık ki uzunca zamandır toplumun sağlık ihtiyacını karşılayacak aile sağlığı merkezlerini desteklememektedir" ifadeleri yer aldı.

Altı Binde Ebe ve Hemşire Yok

"Ülkemizde 2018 verilerine göre 26 bin 252 aile hekimliği birimi vardır ancak bunların 24 bin 82'sinde aile hekimi vardır. Dahası sadece 20 bin 747'sinde ebe ve hemşire mevcuttur" denilen raporda şunlar sıralandı:

◆ Kişisel koruyucu ekipman temini ve atık yönetimi bakanlığın sorumluluğunda olmalıdır. Günde bir milyon aşu milyonlarca çift eldiven ve binlerce kilo tıbbi atık demektir. Sağlık Bakanlığı aile hekimliği çalışanlarına kişisel koruyucu ekipman temin etmediği gibi atık yönetimi ve imhası için kilo başına vergi verdiğimizizi bilmektedir. Toplum aşılmasında bu maliyet aile hekimlerinin sırtına yüklenemez.

Hekimlere Çok Sık Ceza Kesiliyor

◆ Sağlık Bakanlığı elektrik kesintileri ya da aşu dolabı olmayan bu dolapların yarattığı sorunlar nedeniyle yaşanan soğuk zincir kırılmaları için aile hekimlerine çok sık cezalar kesmektedir. Rutinde dolu olan dolaplara ek gelecek bir aşu yükünden kaynaklı ceza kaygısı olmadan aşuları güvenle yapabilmeyi istiyoruz.

◆ 2019 yılında 45 bin civarında ebe, hemşire ve hekime yılda 278 milyon müracaat olmuştur. Bu birim başına günlük 50 kişiye yakın müracaat anlamına gelmektedir. Halihazırda her gün bu yükü taşıyan aile hekimliği birimlerinde gündelik rutin işlerin yanında bir kişinin 30 dakika beklemesi gereken, farklı yazılımlara veri girmemiz istenen ve herkesin beklediği aşılama kaç kişiye yapılabilir?

AŞIDA DOĞRU POLİTİKALAR UYGULANMIYOR, ŞEFFAKLIK BURADA DA YOK!

Tüm dünya ile birlikte ülkemizi de etkileyen Covid-19 salgınında aşu ve aşu ile ilgili çalışmalar pandeminin en önemli gündemidir.

Konunun aşının bulunması ile bitmeyeceği pandeminin ilk gününden itibaren uzmanlar tarafından dile getirilen önemli bir noktadır. Aşının üretimi, dağıtımı, ülkelerin ulaşılabilirliği, vatandaşların aşılabilmesi bir birinden zor süreçlerdir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Dünyada 14 Ocak 2021 yılı itibari ile 33 milyondan fazla kişi aşılanmıştır. Ancak bu rakam Tüm dünyanın ancak binde 42'sine denk gelmektedir.

Türkiye'ye 3 milyon doz gelen aşı 14 Ocak itibari ile sağlık çalışanlarından başlayarak kullanılmaya başlanmıştır. İsrail, ülkemizde aşılamanın başladığı gün tüm nüfusunun yüzde 23'ünü aşılamıştır.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu başkanlığında, dünyadaki aşı uygulamaları ile ilgili konusunda uzman Çin, Amerika, İsveç, Almanya ve Türkiye'den enfeksiyon hastalıkları uzmanları, virologlar, halk sağlığı uzmanları, aşı geliştirme uzmanları, biyologlar, biyoteknologlar ile bir zoom toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda ülkelerin aşı politikaları, aşılama süreçlerinde yaşananlar, Türkiye'nin aşı konusunda yaptıkları ve yapması gerekenler uzmanlar tarafından aktarılmıştır.

Tespitler

1- 18 yaş altı da aşılanmalı

Yapılan aşı planlarında 18 yaş altı tüm ülkelerde ihmal edilmektedir. 18 yaş üzeri değil, 18 yaş altının da mutlaka planlanması gerekmektedir. Uzmanlara göre bu tür patojenlerin yayılımını tam olarak kesebilmek için belirtisiz veya az belirti gösteren kişilerin de yani çocukluk döneminin de mutlaka aşılması gerekmektedir.

2- 1 yıl içinde 150 milyon doz ihtiyaç

Çocukların da aşılması gerektiğini altını çizen uzmanlar Türkiye'de 82 milyon nüfusun, yaklaşık 70 milyonunun mutlaka aşılama gerektğini söylemektedir.

Bu 70 milyonun aşılması için 150 milyon doz aşıya ihtiyaç vardır. 150 milyon doz aşının bir sene içerisinde temin edilerek, yapılması gerekmektedir. Ancak böyle bir durumda rahat döneme geçilebilir.

3- Çocukluk Dönemi diğer aşılar tehlikede

Dünyadaki Covid pandemisi nedeniyle aşı üretimi Covid-19'a endekslenmiş durumdadır. Bu nedenle çocukluk dönemi diğer aşılara erişimde sorunlar doğması muhtemeldir. Dünyadaki genel aşı üretimindeki bir daralma gelecek için ciddi sağlık sorunları yaratacaktır.

Ayrıca pandeminin devamında veya bundan on sene sonra ya da yirmi sene sonra benzer başka pandemiler çıkma durumunda da aşıya ulaşımında sorunlar yaşanabilecektir.

4- En azından aşı takvimindeki aşıları üretebilmeliyiz

Türkiye'nin en azından aşı takviminde yer alan en temel aşıları üretmesi gerekmektedir. Türkiye'nin köklü bir aşı geleneği vardır. Temel aşılarda üretimi için aşı yatırımları yapılması gerekmektedir.

5- Hızlı bağışıklama mutasyonlardan korur

Aşı hızlı bir şekilde uygulanabilir, bağışıklama yapılabilir ve virüsün sirkülasyonunun azaltılması mümkün olabilirse mutasyonlar kontrol altına alınabilir. Bu mutasyonların antijenik yapıyı değiştirecek boyutlara ulaşmadan toplumun ciddi anlamda, hızla aşılması gerekir.

6- Yerli aşıya yeterince destek yok

Türkiye'de yapılacak olan aşılara da destek olunması gerekmektedir. Şu anda devlet tarafından ciddi bir destek yapılmamaktadır. Devlet, "Üretin, getirin, kontrol edeyim, ondan sonra uygun görürsem alırım" demektedir. Ama bu üretimin ne kadar kapasitede olacağını planlanması ve özel sektör varsa devlet eliyle desteklenmesi gerekir. Çünkü tüm dünyada aşı geliştirme konusundaki prosedür bu şekildedir.

7- Sağlık Bakanlığının tutumu aşı karşıtlığını artırdı

Ülkemizde hali hazırda olan aşı karşıtlığı sorununa ek olarak Covid-19 döneminde Sağlık Bakanlığı'nın aşı ile ilgili gerekli bilgilendirmeleri yapmaması, aşı karşıtlığını ve aşı tereddüdünü arttırmıştır.

Bunun yanında Türkiye'de uygulanacak olan aşıyı üreten Sinovac şirketinin hiçbir şekilde yapılan tartışmalara ışık tutacak bir açıklama yapmaması, aslında kendi ürününe karşı olan güvenin azalmasına yol açmaktadır.

Almanya'da Robert Koch Enstitüsü internet sayfasından günlük vakaları, günlük ölüm sayılarını, baştan beri olan tüm raporları gün gün halkın erişimine açmıştır. Gün gün aşının kaç kişiye yapıldığı, hangi yaş grubunda yapıldığı görülebilmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu durum, halk açısından çok önemli bir güven ortamı teşkil etmektedir. Bu güven de, insanların aşya ön yargısını kırmaktadır. Şu anda Almanya'da halkın büyük çoğunluğu aşı yaptırmak istemektedir. Çünkü devlet her konuda halkın eleştirilerine cevap vermektedir.

8- Teknolojiye yatırım

Türkiye'de aşı çalışmalarının önemi, sadece acil durumlarda ortaya çıkmaktadır. Ancak Türkiye'de gerekli yatırım yoktur. RNA teknolojisi gelecekte çığır açacağı çok belli bir tekniktir ve özellikle olası bir salgında çok çabuk bir şekilde, virüsün ne olduğunu anlayıp, virüsün sekansından bir RNA aşısı üretebilme avantajı sağlamaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin RNA teknolojisine yatırım yapması ve bu tip yeni teknolojilere yatırım yapması çok önemlidir.

Mutasyonlar İngiltere'nin 20 milyon poundluk yatırımı sayesinde ortaya çıkmıştır. Bu tür taramalar çok değerlidir. Çünkü İngiltere Sars Cov 2 virüsünün 2020 Mart ayından bugüne kadar, 150 bin genom sekansını tamamlamıştır.

Bu tür tarama girişimleri, hem şu anki pandemi için, hem de gelecekteki olası pandemiler için Türkiye halkının büyük bir avantajı olacaktır. Dolayısıyla böyle bir yatırım gerekmektedir.

Türkiye sekanslama işine girmelidir. Bu varyantları takip etmemiz gerekmektedir. Daha sonra oluşacak mutasyonlar sayesinde oluşan varyantlar hakkında, çok daha fazla konuşulacaktır.

Pandemi sayesinde biyoteknolojik üretim başlatmak mümkündür. Silah sanayiine yapılacak yatırımdan çok daha ucuza altyapılarla Türkiye buna ulaşabilir.

9- Türkiye'de aşı bulunsa da üretim yok!

Aşı araştırmaları sonucunda, bir aşı bulunsa bile, bunu GMP (Good Manufacturing Practices= İyi Üretim Uygulamaları) şartlarında üretmek gerekmektedir. Türkiye'de sadece tek bir GMP yeri mevcut. Bu da pandemi dönemi için yetersizdir.

Bu tür laboratuvarlar üretim esnasında tamamen kitleniyorlar ve o kitlenme sırasında, sadece belli ürünler üretilebiliyor. Yani lojistik olarak seksen milyon insana birden fazla aşının üretimi zor olacaktır.

10- Şeffaflık için TİTCK veri açıklama

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihazlar İlaçlar Kurumu da, Amerikan FDA, Alman Robert Koch Enstitüsü gibi tüm verileri şeffaflıkla açıklamalıdır.

FDA internet sitesinde, Moderna ve Pfizer aşılarının FDA sunumları canlı olarak verildi ve halen internette yer almaktadır.

Bu tür bağımsız bilim kuruluşlarının da Türkiye'de verilere bakması çok önemli olacaktır.

11- Yeni virüslerin geleceği biliniyordu

COVID-19 nasıl çıktı? 2002'de SARS virüsünün ortaya çıkışından sonra Çin'deki bilim insanları, Amerika'daki bilim insanlarıyla beraber mağara mağara gezerek farklı yarasa türlerinden örnekler toplayıp, topladıkları bu örneklerden elde ettikleri virüs dotaları ile, SARS virüsünün çok farklı mutasyonlara sahip olduğunu gösterdiler.

Bu bilgiyi toplayan bilim insanları 2015 senesinde dünyanın en etkili dergilerinden Natural Medicine dergisinde koronavirüsünün çok değişik mutasyonlara uğrayarak ciddi, mevcut aşı ve ilaçların etkisiz kalacağı bir pandemiyi tetikleyebileceğiyle ilgili bir makale yazmıştır. Bilim 2007 senesinden itibaren SARS'tan ve MERS'ten sonra yeni bir koronavirüs salgını gelebileceğini ifade ediyordu.

12- PCR testleri neden hatalı çıktı?

PCR testleri için, izole edilmiş bir virüsün sekans bilgisine ihtiyaç vardır. Dünya farklı yerlerden gen bölgelerine ait bilgiler almıştır: Almanya'daki Robert Koch Enstitüsü'nden, Fransa'da Pasteur Enstitüsü'nden, Amerika'da CDC'den vb...

Böyle riskli bir durumda birden fazla yerden bu bilgiler alınıp çalışmaların yapılması gerekirken, sadece CDC'ye güvenilmiştir. Oysa, CDC'deki gen tanıyıcı bölgeler Amerika'da da sorun yaratmıştır. Dünyanın diğer ülkelerinin yaptığı gibi birden çok yerden bilgi alınmadığı için Türkiye'de de maalesef sorunlu testler kullanılmıştır.

Türkiye ayrıca testlerde farklı bir metot kullanmıştır. Türkiye şu an RNA izolasyonu yapmadan virüsü bir kırıcı çözeltinin içine koyarak içerisinde çok hızlı bir şekilde analiz yapmaktadır. Bu yöntem, genel anlamda işe yarasa

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

da zayıf pozitiflerin testte saptanamamasına neden olmaktadır. Bu da hastalığın daha hızlı bir şekilde yayılmasına yol açmıştır.

13- Aşının stratejik gücü

Şu anda, ciddi miktarda aşı üreten bir ülke, bunu stratejik güç olarak kullanabilecek kapasiteye sahip olmaktadır.

14- Yerli aşı en iyi ihtimalle 2021 Mayıs!

5 Ocak 2021 itibarıyla Türkiye'den 17 tane aşı çalışması kayıtlara girmiş görünmektedir. Bunlardan yalnızca bir tanesi, Erciyes Üniversitesi'nin araştırması, uluslararası databasede Faz-1'de görünmektedir. Bu inaktif aşının, Faz-1 sonuçlanma zamanı, yine uluslararası data veri tabanında 2021 Mart ayının sonu görünmektedir. Eğer işler yolunda giderse 2021 Mart ayının sonunda ya da Mart ayı içerisinde Faz-1 sonuçlanır, raporlanır ondan sonra Faz-2'ye geçilirse, daha sonra Faz-2'de işler yolunda giderse ve Faz-3'e geçilirse, Faz-3'te işler yolunda giderse, en iyimser tahminle 5-6 (2021 Mayıs- Haziran) ay sonra Faz-3 olumlu rapor alınabilecektir.

15- COVAX ile aşılama

COVAX'ın esas kurulma amacı az gelişmiş ülkelere ya da aşı tedarikini hiç sağlayamayacak az gelişmiş ülkelere aşı tedarikinin sağlanması ve temel felsefe olarak da "herkes güven altında olmadıkça hiç kimse güven altında olmayacaktır" felsefesidir. DSÖ buna öncülük için COVAX'ı kurmuştur. COVAX'ın içinde tedariki sağlamak ya da fonu oluşturmak için G20 ülkeleri var. Ama COVAX'ın bir amacı da yeni aşılamanın geliştirilmesine ve yeni aşılamanın geliştirilebilmesi için bir fon oluşturulmasına DSÖ temelli kaynak oluşturucu rol üstlenmektir.

COVAX'ın içinde çokça ilaç firması da mevcuttur. Çünkü onlar da bir yandan kendi aşılamanı hibe tarzında COVAX içerisinde kullanırlarken, daha ciddi ve başka aşılamanın geliştirilmesi için de burada oluşturulan fondan yararlanmak istemektedirler. Şu anda COVAX'ın içinde dünyaya dağıtılacak yeterli bir aşı rezervi de mevcut değildir.

Şeffaflıktan uzak, yeterli miktarda ve çeşitlilikte aşı ile birlikte aşı planlaması da yok.

Dünya, Covid-19'la mücadelesine devam ediyor. Pandemiye sona erdirebilmek için aşı çalışmalarında önemli aşamalar kat edilmiş olsa da aşılamanın tedariki, sevkiyatı ve uygulaması konusunda tüm dünyada ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Dünya deneyimleri aşı uygulamalarında birçok zorluğu işaret etmektedir. Ülkemizde ise aşılama 14 Ocak 2021'de ancak başlayabilmiştir. Aşı yedekleme ve çeşitlendirme planları ise çok yetersiz kalmıştır.

Uluslararası camiada aşı konusunda uzmanların görüşleri ülkemizde aşı konusunda yapılması gerekenleri ortaya koyuyor.

Öncelikle aşılamanın 18 yaş altını da kapsamaması gerekiyor.

Ülkemizde aşılamanın işe yaraması için çocuklar dahil yaklaşık 70 milyonun aşılama, bunun için de en az 150 milyon doz aşılamanın olması gerekiyor. Bu 150 milyon doz aşılamanın 1 yıl içinde yapılması durumunda pandemi süreci rahatlayacaktır.

Pandemi başka sorunlara da neden olmaktadır. Aşı çalışmaları pandemiye yoğunlaştığı için mevcut çocukluk dönemi aşılamanın bir daralma olması muhtemeldir. Bu durum gelecek için ciddi sağlık sorunları yaratacaktır.

Türkiye'nin en azından aşı takviminde yer alan en temel aşılamanı üretmesi gerekiyor. Bunun için de aşı yatırımları yapması şart.

Dünyanın aksine ülkemizde aşı çalışmaları için gerekli destek sağlanmıyor. Ülkemizin aşı üretimi için ciddi teknolojik yatırım yapması gerekiyor. Çünkü aşı artık aynı zamanda stratejik güç.

Aşı araştırmaları sonucunda, bir aşı bulunsa bile, bunu gerekli şartlarda üretecek ülkemizde sadece bir yer mevcut. Bu da pandemi dönemi için maalesef yetersiz.

Aşılama ile sağlanacak hızlı bağışıklama, aynı zamanda Covid-19'un yeni mutasyonlarının dünyada yayılmasına da engel olacaktır.

Sağlık Bakanlığının şeffaflıktan uzak tutumu ülkemizde aşı karşıtlığını artırmaktadır. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihazlar İlaçlar Kurumu, Amerikan FDA, Alman Robert Koch Enstitüsü gibi tüm verileri şeffaflıkla açıklamalıdır.

PCR testlerinde dünyanın yaptığı gibi birçok ülkeden örneklem yerine tek yerden örneklem alınması yüzünden PCR testleri yeterli olmamıştır. Türkiye'ye özgü geliştirilen test metodu yüzünden, hafif semptomların tespit edilemediği ortaya çıkmış, bu da Covid-19'un daha hızlı yayılmasına neden olmuştur.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ülkemizde gerçekleştirilen aşı çalışmalarında ise en iyi ihtimalle 2021 Mayıs- Hazirandan önce faz 3 sonuçları alınamayacaktır. Yakın zamanda bir yerli aşı kullanımı söz konusu olamayacaktır.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin de aşılınması, pandemiye bitirmek için şarttır.

Pandemilerde, ülke bazında bir çözüm olamaz. Sadece belirli kesimleri aşılayıp, süreci garanti altına alamazsınız. Afrika ülkelerinde, insanlar bu virüsü hâlâ taşıyor, bu virüsü hâlâ sirküle ettiriyorsa ve bu virüsten hâlâ hastalanıp ölüyorlarsa, bu mutasyonların çıkmayacağı ve bu mutasyonların tekrar yayılıp bir pandemiye neden olmayacağına garanti yoktur.

Ülkemiz, pandemi sürecinde aşı süreçlerini doğru organize ederek salgının etkilerini en aza indirmek için doğru politikaları uygulamak zorundadır. Şeffaflıktan uzak, yeterli miktarda ve çeşitlilikte aşının olmadığı, aşı planlamalarının yapılmadığı bir ortamda, aşılamanın da yeterli düzeyde olmayacağı açıktır.

Sağlık Bakanlığı ve iktidarın, bir an önce bilim insanlarının gösterdiği yolda, yapılan yanlışlardan geri dönerek süreci yönetmeleri, ülkemizin ve dünyanın sağlığı için büyük önem taşımaktadır.

AŞIDA ZENGİNE UMUT OLDU

Pandemi, büyük şirketlerin kâr hırsının önüne geçemedi. Zengin ülkelerin daha şimdiden 4,2 milyar doz ile aşı siparişlerinin yüzde 74'ünü vermesi, küresel eşitsizliğin boyutlarını bir kez daha gözler önüne serdi. Dünya genelinde yoksul ülkeler ise sadece 675 milyon doz aşığı garantiledi.

Büyük ölçüde kamu tarafından finanse edilen laboratuvarlarda yürütülen araştırmaların ardından geliştirilen Covid-19 aşıları, salgını bitirmeye dair büyük bir umut yarattı. Ancak bu umut, tüm dünyaya yetecek düzeyde değil. Düşük gelirli ülkeler için yetersiz Covid-19 aşısı tedariki, dünyanın belli kısımlarını aşılamanın yıllar sürebileceği anlamına geliyor. Bu da pandemiye küresel anlamda sonlandırmak adına karamsar bir tablo çiziyor.

Uluslararası Af Örgütü, Oxfam, Global Justice Now'ın dahil olduğu Halkın Aşı İttifakı, aşı stoklayan zengin ülkeleri uyardı. O ülkelerden biri olan Kanada, her yurttaşını beş defa aşılayacak sayıda aşığı sahip durumda.

Küresel araştırma kuruluşu olan Oxfam'ın sağlık politikaları yöneticisi olan Anna Marriott, "Düşük gelirli ülkelerde, korkunç düzeyde bir tedarik problemimiz var" dedi ve ekledi: "Virüs dünyada ne kadar uzun süre dolaşımında kalırsa, mutasyon riski ve elimizdeki aşıların etkisiz olma ihtimali o kadar büyük olacak."

ABD, farklı aşı şirketlerinden, ihtiyaç duyulan sayının neredeyse iki katı olan 1,1 milyar doz ön sipariş verdi. Avustralya, Japonya ve Kanada, küresel koronavirüs vakalarının yüzde 17'sinden fazla vakaya sahip olan Güney Amerika ve Karayipler'den daha fazla aşı dozunu ülkelere getirmek üzere garanti altına alacak sözleşmeyi imzaladı. İngiltere ise eylül ayına kadar ülkedeki tüm yetişkinlere koronavirüs aşılmasını mümkün kılmayı planlarken, diğer ülkelerin nüfuslarını aşılamanın üç yıl kadar uzun sürebileceği belirtiliyor.

Yoksul Ülkeler Düşünülmüyor

Yoksul ülkelerin birçoğu, geçen yıl aşı ortakları ittifakı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) destekli COVAX mekanizmasına ve bağımsız aşı araştırmalarını finanse etmek için bağış toplayan bir kuruluş olan Salgınlara Hazırlık İnovasyonları Koalisyonuna bel bağlamıştı. COVAX, 2 milyar doz Covid-19 aşısının dünyada adil dağıtımını temin etmek amacıyla yola çıktı. Yoksul ülkeler gerekli dozları ücretsiz alacaklar ve her ülke aynı fırsatı elde etmeden hiçbir ülke nüfuslarının yüzde 20'sinden fazlasını aşılayamayacaktı. Ancak süreç bu şekilde ilerlemedi, COVAX inisiyatifi, projeye mali olarak destekleyen zengin ülkelerden ihtiyaç duyulan desteği adeta "harekete geçirme" mücadelesi verdi. Zengin ülkeler iki taraflı tedarik anlaşmaları imzalamayı tercih ederken, inisiyatif şimdiye kadar sadece 1.07 milyar doz aşı temin edebildi.

Kamudan Faydalanıp Kamudan Gizlemek

Salgına karşı aşı çalışmalarında kamu kaynak finansları, önemli bir rol oynadı. Küresel olarak, aşı araştırma ve geliştirmesine 5,5 milyar dolardan fazla kamu bütçesi aktarıldı. ABD, Birleşik Krallık, Almanya ve Batı'nın diğer ülkelerindeki aşı çalışmalarının önemli miktarda kamu finansmanı temelinde, biyomedikal araştırma laboratuvarları ve üniversitelerden yararlanarak, büyük ilaç işletmeleri arasındaki rekabet yoluyla geliştirildi.

Washington ve Berlin'de de güçlü bir varlığa sahip olan ilaç devi Pfizer, aşı yarışındaki rekabete, akademik araştırmalar yapan ve kamu finansmanından yararlanan ufak ölçekli Alman biyomedikal şirketi BioNTech ile işbirliği yaparak girdi. BioNTech tarafından geliştirilen aşı da büyük ölçüde Alman hükümeti tarafından finanse edildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bir avuç ilaç devi sürekliliği olan kamu finansmanı garantisinde aşı çalışmalarını sürdürerek önemli başarılar elde etti. Aynı zamanda büyük miktarlarda aşı dozlarını önceden satın almak için önemli fonlar da sağlandı. Bu sayede bir avuç ilaç devi, kendilerini araştırma ve satışlarını gerçekleştirme anlamında büyük ölçüde garantiye almış oldular.

Salgın, Bir Avuç İlaç Devinin İnsafına Kaldı

Pfizer-BioNTech, Moderna ve AstraZeneca, yaklaşık 2,6 milyar insanı aşılama için 2021'de yaklaşık 5,3 milyar doz üretmeyi hedeflediğini duyurdu. Öte yandan Batı'nın büyük ilaç şirketleri, dünyadaki 7,6 milyar nüfusa yetecek kadar hızlı aşı üretim yapmak için yeterli kapasiteye sahip değil.

2021'de aşılamanın yerine getirilebilmesi için, gelişmekte olan ülkelerdeki ilaç işletmelerinin üretim kapasitesinin de harekete geçirilmesi gerekiyor. Ancak ilaç devlerinin kamu tarafından finanse edilen aşı çalışmalarının, fiyatlandırma taahhütleri ve patentlerini paylaşmak istememeleri aşının erişilebilir olma konusunda sıkıntılar yaratıyor. Örneğin, Pfizer ve ortağı BioNTech'in aşı üzerindeki patenti başka hiçbir şirketin bu aşığı en az 20 yıl boyunca satın alamayacağı anlamına geldiğinden, küresel tedarikin daha da sınırlı olması ise kaçınılmaz görülüyor. Milyonlarca kişinin ölümüne neden olan küresel salgın dâhil, büyük şirketlerin kâr hırsının önüne hiçbir şey geçemiyor.

Vicdanları Rahatsız Ediyor

Öncelikle aşının en fazla ihtiyaç duyan, virüs karşısında en kırılgan kesimlere ulaşması hem toplumsal hem de vicdan sorunudur. Aşıya erişmek, tüm insanlık açısından hayati derecede önemlidir. Çünkü virüs yeryüzünün farklı köşelerine yayıldıkça, korunaksız insanlara bulaştıkça mutasyona uğrama riski artıyor ve elimizdeki aşuların etkisiz olma ihtimalini de bununla orantılı bir biçimde etkisizleşme oranı artıyor. Bu nedenle aslında sorunun çözümü oldukça basittir: Aşılama çalışması sağlık çalışanlarından başlamak üzere, yaşlılar ve kronik rahatsızlığı olanlara uygulanarak tüm dünyada aynı süreci izlemelidir. Aşular, "parayı veren aşığı kapar" mantığıyla değil, IMF-Dünya Bankası gibi uluslararası mali kuruluşların Dünya Sağlık Örgütü'nü fonlamasıyla zengin-fakir ülke ayrımı gözetmeksizin eş zamanlı tüm dünyada vurulmalıdır. Küresel gelir ve servet dağılımı arasındaki adaletsizliklerin gerek ülkeler arasında gerekse de ülkeler içinde egemen olduğu bir dünyada, bugün vicdanı en çok rahatsız eden adaletsizlik, "aşı" adaletsizliğidir.

AŞI VE ADALET

Prof. Dr. Gaye Usluer – CHP PM Üyesi

Tüm dünyada bugün itibarıyla Covid-19 aşısıyla aşılananların sayısı 50 milyonu aştı. Mevcut aşuların hiçbiri ruhsatlı (uluslararası standartlarda kullanım onayı) değil. Zira, ruhsatlandırmanın olabilmesi için faz 3 çalışması tamamlandıktan sonra izlem süresinin de bitmesi ve daha uzun onay sürecinin devreye girmesi gerekiyor. Oysa durum acil. Salgından çıkışın en güçlü anahtarı AŞILANMAK. Küresel bir salgınla baş edilmeye çalışıldığından uluslararası standartlar (yani olmazsa, olmazlar) belirlenerek ülkelerin acil kullanım onayı verme şartıyla mevcut aşuları kullanabilecekleri açıklandı. Bu nedenle mevcut aşuların tümü Acil Kullanım Onayı (AKO)denilen, kuralları ve çerçevesi belirlenmiş süreçle uygulanmaya başlandı. Bir aşı için acil kullanım onayı verilmesi demek, o aşının eldeki bilimsel verilere dayanarak güvenilir, etkin ve kaliteli olduğu konusunda yeterli verinin oluşmuş olması anlamını taşımakta.

Esasında alışılmış olanı, faz 3 çalışmaları tamamlandıktan sonra verilerin değerlendirilmesi, sonuçların güvenilirliği yüksek uluslararası dergilerde yayınlanması ve en az 6 ay izlenip, sonrasında ruhsatlandırılmanın yapılması. Ancak durum acil, bekleyecek zaman yok. Bu nedenle AKO ile aşılama başlatıldı.

Türkiye'ye ilk Covid-19 aşuları 30 Aralık tarihinde ulaştı. Sinovac Firması'na ait CoronaVac isimli inaktif aşı 3 milyon doz olarak geldi. Uygulama sırasında aşıda hiç zayıt olmayacağını farz ettiğimizde, bu miktar ile en fazla 1,5 milyon kişiyi (28 gün arayla 2 doz) aşılayabileceğiz. Faydanın bireylere dağıtımında ise, risk değerlendirmesi yapılarak aşılama önceliklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Birinci dozu alan kişilerin, mutlaka ikinci dozu da almalarının sağlanması yine öncelikli koşullar arasında. Uygulama sonrasında ise aşılanan kişilerde yan etki izleminin yakın takiple yapılması gerekiyor.

Süreci anlatmak ve yazmak kolay olanı. Ancak şu anda dünyadaki en büyük kitlesel aşılama ile yüz yüze olduğumuzu bilmek zorundayız. Ülkemiz ölçeğinde baktığımızda milyonlarca kez uygulanacak, milyonlarca kez tekrarlanacak olan kitlesel bir aşılama ve tarihsel bir süreçten bahsediyoruz. Tüm bunların yapılabilmesi için başlarken doğru koordinasyonun yapılması zorunluluğunun yanı sıra, bu iş için ciddi bir bütçenin de ayrılması olma zorunluluğu mevcut.

Küresel bir salgın süreci olması nedeniyle mevcut aşuların tamamı için yeterli üretimin olmadığını, olamayacağını, buna karşın aşıya öncelikli ulaşma konusu da dahil olmak üzere talebin çok yüksek olduğunu biliyoruz. Sınırlı arz, aşırı talebin varlığı ve kimlerin öncelikli aşılanabileceği karşımıza yeni kavramlar çıkarıyor. Biyomedikal etik ve Aşı adaleti.

Aşılama ile hedefimiz hastalığa yakalanmamak ve ilişkili ölümleri azaltmak olduğuna göre, insanlık için ortak iyinin hastalığın yayılımını ve ölümleri azaltmak olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. Bu aşamada eldeki kıt kaynakların (yetersiz miktarda olan aşının) adaletli paylaşımının sağlanması yani "Dağıtım ve uygulama adaletinin" ahlaki ilkeler çerçevesinde sağlanması gerekiyor. Slogan belli "Aşı ile oluşacak faydanın, kişilerin taşıdıkları risklerle orantılı olması".

Bu tür süreçlerde sıranın önüne geçmek isteyenler, açgözlülük yapanlar, karaborsa oluşturmak isteyenler ve kayırmacılık yapısını isteyenler mutlaka olur. Oysaki yaşatmak üzerine kurgulanan bir sıralamada, sıramızı beklemek gibi bir ahlaki yükümlülüğümüz mevcut.

Pandeminin oluşturduğu korku ve çaresizlik hissi tüm insanlığın ortak duygusu ise, hiçbirimiz hepimizden daha önemli değiliz. Arzın az, talebin yoğun olduğu bu sürecin yönetiminde, dünyada ve ülkemizde en dezavantajlı gruplar dahil edilerek, risk belirteçlerine göre, riskler dahilinde fırsat eşitliğinin sağlandığı adaletli bir aşılama sürecini yönetebilmek sağlık otoritesine düşen büyük bir sorumluluk. Bu nedenle, süreçte olabilecek tüm ihlaller ve kuralsızlıkların birincil sorumlusu "Sağlık Bakanlığı" olacaktır. İnsan hayatının bu denli önemli olduğu salgın yönetimi ve aşılama süreci "araya giren bir kişiden bir şey olmaz" mantığıyla yönetilemez, yönetilmemelidir.

Sorun küresel, çözümü ise ortak iyi çerçevesinde küresel çözümlerle mümkün. Aşular insanlığın ortak yararı için araçlar olduğuna göre, uygulama 'AŞIDA ADALET' sloganıyla kamusal, herkes için ulaşılabilir eşit hak kapsamında ve ücretsiz olmak zorundadır.

STAJYER HEMŞİRELER AŞILAMADA KAPSAM DIŞI BIRAKILDI

Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı öncelikli aşılanacağı açıklanan sağlık çalışanlarının arasında stajyer hemşireler yer almıyor. Hemşirelik öğrencileri ise güvenli bir çalışma koşulları için aşı önceliği talep ediyor.

Sinovac tarafından üretilen ve Çin'den gelen Coronavac aşısı, Sağlık Bakanlığı tarafından A grubu olarak nitelendirilen, "Sağlık kurumunda çalışanlar (kamu, özel, üniversite vakıf vb. tıp fakültesi ve dış hekimliği fakültesi stajyer öğrencileri dahil), tüm (kamu, serbest) eczane çalışanları (eczacı ve kalfa dahil)" sağlık çalışanları kapsamında uygulanmaya başlandı.

Stajyer veya intörn dış hekim ve tıp fakültesi öğrencileri de A grubu kapsamında aşılanırken, hemşirelik ve fizyoterapi ve rehabilitasyon gibi staj yapacak diğer sağlık fakültesi öğrencileri A grubu içinde yer almıyor.

Türk Hemşireler Derneği Öğrenci Komisyonu'ndan öğrenci hemşire Leyla Demir, pandemi sürecinde hemşirelik mesleğinin ne denli önemli olduğunun tekrar görüldüğünü belirtti. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ve stajlarına devam edebilmeleri için aşı önceliği verilmesi gerektiğini söyleyen Demir, "Stajyer doktorlarda olduğu gibi hemşirelik öğrencilerinde de klinik uygulama sırasında covid pozitif öğrenciler oldu tabii. Bu da stajyer hemşirelerin neden aşı sıralamasında öncelik verilmesi gereken gruplar arasında olduğunu kanıtlar niteliktedir" dedi.

Demir stajyer hemşirelerin diğer taleplerini ise şu şekilde dile getirdi: "Güvenli bir çalışma koşulları için talebimiz, biz hemşirelik öğrencilerine de aşı önceliği verilmesidir. Ayrıca klinik uygulama sırasında gerekli koruyucu önlemlerin alınması için yeterli koruyucu ekipman temini sağlanmalı, koruyucu ekipmanlar ulaşılabilir düzeyde olmalı ve bu süreçte stajyer öğrencilerin kalacak yer sıkıntısı çekmemeleri için, kalacak yer temini yapılmalıdır."

Hastane Avukatı Bile Aşı Oldu

Hastanelerdeki stajyer hemşireler aşı kapsamına alınmazken, hastanelere danışmanlık veren avukatlara bile öncelikli aşı hakkı tanınıyor. AKP Eskişehir Eski Gençlik Kolları Başkanı ve şimdiki dönem Belediye Meclis Üyesi Av. Fatih Özata sosyal medya hesabından aşı olduğunu duyurdu. Gelen tepkiler üzerine, "Eskişehir'de üç hastanenin vekili veya danışmanı olmam sebebiyle sağlık sektöründe hizmet sağlayanlar kategorisinde değerlendirilmeme sebep olmuş ve aşı olma hakkı doğmuştur" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AKTİF VAKALARDA TUHAFLIK; KARANTİNALARI BİTMEDEN NASIL 'İYİLEŞTİLER?'

Covid-19 salgınının başından beri paylaştığı veriler tartışma konusu olan Sağlık Bakanlığı, aktif vakalarda da soru işareti yarattı. Tablo, on binlerce aktif Covid-19 vakasının karantinaları bitmeden 'iyileşen vaka' olarak yansıtıldığını gösteriyor.

Covid-19 salgını Türkiye'de 10. ayını geride bıraktı. Sağlık Bakanlığı'nın bu süre içerisinde salgına ilişkin açıkladığı veriler sürekli tartışma konusu oldu. Bakanlığın kuşku yarattığı yeni başlık ise 'iyileşen vaka sayısı'. 'Veriler, on binlerce Covid-19 vakasının henüz karantina süresini dahi doldurmadan tabloya 'iyileşen vaka' olarak kaydedildiğini gösteriyor.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 7 Ocak'ta Twitter üzerinden yaptığı açıklamasında, "Aktif vaka sayımızda sınırlı artış gözleniyor" dedi. Açıklamayı dikkat çekici kılan şey, Türkiye'de günlük vaka sayılarında düzenli bir düşüşün görüldüğü o tarihlerde aktif vaka sayısının artıyor oluşuydu.

Türkiye'de 'hasta' tanımından 'vaka' tanımına geçilmesinin ardından 12 Aralık'ta toplam 212 bin aktif koronavirüs vakasının bulunduğu hesaplanabildi. Bu sayı, günlük 35 binleri bulan iyileşen vakalarla 3 Ocak'a kadar sürekli gerileyerek 83 bin 890'a kadar indi. Ancak durum, bir sonraki gün tersine döndü.

25 Aralık'ta 35 binleri bulan günlük iyileşen vaka sayıları sadece 9 gün sonra keskin biçimde 10 binlerin altına kadar düştü. Bu sebeple aktif vaka sayısı 3 Ocak'tan sonra tekrar yükselmeye başladı. 11 Ocak'a kadar yükselerek 105 binlere çıkan aktif vaka sayısı bu tarihten sonra yavaş biçimde tekrar gerilemeye başladı.

Peki, Türkiye'de günlük vaka sayıları gerilerken 'aktif vaka'lar nasıl arttı?

Bu soru ışığında verilere mercek tutulduğunda Sağlık Bakanlığı'nın tablosunda 'tuhaf' bir durumun yaşandığı görülüyor.

Karantina Süresi Ayrıntısı

Bakanlık, PCR testi pozitif çıkan bir vaka için semptomsuz ya da hafif semptomlu ise 10 gün, hastanede en az 24 saat yatış verildiyse 14 gün, yoğun bakım tedavisi gördüyse 20 gün karantınayı zorunlu kılıyor. Karantina süreleri, PCR testi verildiği andan itibaren başlatılıyor.

Bunlar dışında Sağlık Bakanlığı'nın 'iyileşen vaka'lar için nasıl bir ölçüt kullandığı ise bilinmiyor.

Eldeki bilgilere göre, bu sürelerden önce hiçbir vaka iyileşmiş sayılmıyor ya da sayılmaması gerekiyor.

Hekimler de, sistemlerine düşen bir vakanın en az 10 gün boyunca takipten çıkmadığını belirterek bu bilgileri doğruladı.

Dolayısıyla aktif vaka sayısı, en az son 10 günde kaydedilmiş yeni vaka toplamının altında olmamalı.

Ancak Bakanlığın verilerinde kuşku yaratan nokta burası. Çünkü, açıklanan sayılara göre on binlerce vaka, daha karantina süresini doldurmadan 'iyileşmiş vaka' olarak tabloya yansıtılmış.

'Erkenden İyileşen' Vakalar

Bakanlığın vaka-hasta ayrımı ve konuya ilişkin veri bildirim gelgitleri nedeniyle aktif vakalar ile karantinası süren vakalar arasındaki farkın hesaplanabildiği ilk tarih 22 Aralık 2020.

13-22 Aralık tarihleri arasındaki 10 günde kaydedilen yeni vaka sayılarının toplamı 253 bin 151. Diğer bir ifadeyle 22 Aralık tarihinde 253 bin vaka henüz karantina süresini doldurmamış. Ancak Sağlık Bakanlığı tablosuna göre bu tarihte Türkiye'de 177 bin 543 aktif vaka bulunduğu görülüyor. Aradaki fark tam olarak 43 bin 247. Yani 75 bin 608 vaka, en az 10 günolan karantina süresini dahi doldurmadan Sağlık Bakanlığı tarafından 'iyileşmiş' olarak gösterildi.

Yine bir örnek tarih daha seçersek, 1 Ocak 2021'de Türkiye'de 85 bin 2 aktif vaka görülüyordu. Ancak 23 Aralık-1 Ocak tarihleri arasındaki 10 günde toplam 157 bin 895 yeni vaka kaydedilmişti. 1 Ocak'ta karantina süresini doldurmadan 'iyileşti' olarak yansıtılan vaka sayısı 72 bin 893'tü.

Karantinası devam eden vaka sayısı ile aktif vaka sayısı arasındaki bu fark 25 Aralık'ta en yüksek seviyesine, 91 bin 727'ye kadar çıktı; sonra düşüşe geçti. 15 Ocak'ta ise fark ilk kez tersine döndü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sağlık Bakanlığı'nın tablosundaki verilere göre o gün en az 10 günlük karantina süresini doldurmamış 390 vaka tabloda tutulmaya devam etti. 18 Ocak itibariyle 10 günlük minimum karantina süresini doldurmasına rağmen iyileşmiş sayılmayan 12 bin 651 vaka bulunduğu görülüyor.

Sağlık Bakanlığı'nın 22 Aralık ile 14 Ocak arasındaki 24 gün boyunca, on binlerce vakayı karantinası bitmediği halde nasıl bir ölçüt kullanarak 'iyileşmiş' saydığı bilinmiyor.

'Hasta' Dönemi Karşılaştırması

Bazı karşılaştırmalar da aktif vaka sayılarındaki 'tuhaflığı' göstermek bakımından önemli.

Türkiye'de 'hasta' sayısının açıklandığı son gün olan 9 Aralık'ta 95 bin 842 aktif 'hasta' bulunuyordu. Toplam ve iyileşen 'vaka' sayılarının açıklandığı ilk gün olan 12 Aralık'ta ise toplam aktif 'vaka' sayısının 212 bin 45 oldu.

'Hasta'dan 'vaka' tanımına geçilirken toplam ve iyileşen vaka sayıları paralel biçimde 3,5 kat arttı. Ancak aktif vaka sayısı, önceki 'aktif hasta' sayısının yalnızca 2,2 katı düzeyine yükselmekle kaldı.

Dünyada Durum Ne?

Konuya, bazı ülkelerin aktif vaka sayılarına bakarak yaklaşmak da mümkün.

Toplam vaka sayısında dünyada 7. sırada olan Türkiye, aktif vaka sayısında ise dünya 25'incisi.

Türkiye'ye toplam vaka sayısında en yakın ülkelerden biri olan İtalya'da (2 milyon 141 bin) 18 Ocak itibariyle aktif vaka sayısı 547 bin 58. Üstelik İtalya, salgındaki ikinci pik dönemini Kasım ortasında geride bıraktı. Ancak Türkiye ise ikinci pik dönemini İtalya'dan 1 ay sonra, Aralık ortasında geride bıraktı. Buna karşın İtalya'da aktif vaka sayısı Türkiye'nin yaklaşık 6 katı.

Almanya'da da aktif vaka sayısı Türkiye'nin hayli üstünde; 319 bin 172. Ülkenin toplam vaka sayısı 2 milyon 58 bin.

AKP EĞİTİM SEN'Lİ ÖĞRETMENLERİ PARTİYE NASIL SAHTE ÜYE YAPTI?

Araştırma şirketlerinin yaptığı son anket sonuçlarına göre AKP'nin oyları erimeye devam ediyor. AKP her geçen gün biraz daha kan kaybediyor. AKP yetkilileri de çözümü sahte üye kaydetmekte bulmuş olacak ki uçan kuşu bile AKP'ye kaydetmişler.

Son dönemde AKP il ve ilçe başkanlıklarından vatandaşlarımız aranarak türlü vaatlerle AKP'ye üye olmaları isteniyordu. CHP üyeleri, hatta il ve ilçe yöneticilerimiz de aranarak AKP'ye üye olmaları için ikna edilmeye çalışılmıştı. Yakın zamanda CHP Erzincan İl Başkan Yardımcımız da AKP'den üyelik için aranmıştı.

AKP üyelik sahtekarlığını önceki dönemlerde de yapmıştı. Bunu biliyoruz... Ancak hukuken siyasi partilere üye olamayan devlet memurlarını da sahte üyeliklerle partiye kaydedebileceklerini hiç düşünmemiştik. O da oldu! AKP öğretmenleri, Eğitim Sen üyelerini ve yöneticilerini partiye üye kaydetti. İzmir'de görev yapan Eğitim Sen üyesi ve yöneticisi bir öğretmenimiz, İstanbul Silivri'de AKP üyesi yapıldı.

Peki devlet memurlarının siyasi parti üyelikleri nasıl oluyor da devletin ilgili kurum ve kuruluşları tarafında da onaylanıyor ya da görmezden geliniyor? Yargıtay Cumhurbaşkanlığı devlet memurlarının üyeliğini nasıl kabul ediyor?

AKP çürümüş dökülüyor! Devlet kurumlarına yerleştirdikleri de lime lime...

UZAKTAN EĞİTİME ERİŞİM VE KARŞILAŞILAN ALTYAPI SORUNLARI

Türkiye'de en az 3 milyon çocuk ve gencin internete hiç erişiminin olmadığı ve yine en az 3 milyon çocuk ve gencin de cep telefonu, tablet veya bilgisayarının bulunmadığı biliniyor. Bu öğrencilerin öğrenmelerini nasıl sürdürdüğü, EBA TV'ye erişimlerinin olup olmadığı, EBA TV üzerinden sunulan içeriklerin farklı sınıf seviyelerinde öğrenmeyi ne ölçüde destekleyebildiği, öğrenciler tarafından ne ölçüde izlendiği, ebeveynlerin çocuklarına ne ölçüde öğrenme desteği sağlayabildiği ise bilinmiyor

Bu dönemde örgün eğitimdeki 15 milyon 189 bin 878 öğrenciden, Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıklamasına göre 2 milyon 834 bin 632'si EBA TV'ye hiç erişemedi; ancak gerçekte bu sayı çok daha fazla. Ayrıca EBA TV sistemini etkin kullanamayan milyonlarca öğrenci de göz önüne alındığında 6 milyondan fazla öğrencinin uzaktan eğitime erişemediğini söyleyebiliriz.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan uzaktan eğitim istatistiklerinin sadece katılım sayılarıyla sınırlı olması sebebiyle, tamamen dijital ortamda yaşanan **bu sürecin etkilerinin daha iyi anlaşılması için ve gerçek sayılara ulaşılması için daha fazla veriye ihtiyaç duyuluyor.**

Buna rağmen, okulların yüz yüze eğitime ara verdiği 16 Mart 2020 tarihinden bu yana, Bakanlık tarafından konuda yeterli bir girişimde bulunulmadı ve yeterli açıklama yapılmadı.

Oysa bu durumla ilgili süreç içerisinde öngörüle bulunarak, tüm ihtiyaçların eksiksiz karşılanması gerekirdi. Ancak bu yapılmadı.

Ülkemizde 24 milyon hanenin ancak yüzde 48,8'inde sabit internet var. Halen milyonlarca öğrencinin tablet, bilgisayar ve internet erişimi sorunu da devam ediyor. Çok sayıda il ve ilçede ise internet alt yapı eksikliği olduğu biliniyor. **Özellikle altyapı eksikliği ve gelir yetersizliği nedeniyle Güneydoğu Anadolu Bölgesi, EBA sistemine girişin en az olduğu bölgemiz.**

Örneğin Diyarbakır'da, 492 bin 975 öğrenci eğitim görmesine rağmen yaklaşık 200 bin öğrenci bugüne kadar hiç EBA sistemine bağlanamadı.

Bu önemli hususta TELKODER (Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği), Elektrik Mühendisleri Odası, TÜBİDER (Bilişim Sektörü Derneği) ve Tüketiciler Birliği Federasyonu temsilcileri ile koronavirüs salgını sürecinde eğitim alanında yaşanan sorunlara karşılık çözüm önerileri geliştirmek amacıyla yapılan toplantıda, uzaktan eğitim uygulamasında karşılaşılan altyapı sorunları ile bunlara ilişkin çözüm önerileri gündeme getirildi.

Bu bağlamda sunulan görüş ve öneriler şöyle:

1. Pandemi koşullarında uzaktan eğitim, öğrencilerimizin eğitim ve iletişim hakkına erişiminde önemli bir kanal olmuştur. Ancak hem öğrenciler hem de öğretmenler bilgisayar, tablet ve internet ağlarına erişimde büyük sorunlar yaşamaktadır. Öğretmenler ve öğrenciler için bilgisayar ve internet eğlence veya lüks değil, bir eğitim aracıdır. Bu nedenle hem öğrencilerimiz hem de öğretmenlerimiz bilişim teknolojileri ve ağlarını edinmek üzere desteklenmeli ve bu harcamalar kamusal uzaktan eğitim hakkının bir gereği olarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından karşılanmalıdır.
2. Zamanlama ve dağıtım sorunları açısından bu araçların, yerel bilgisayar satıcılarından ya da İnternet servis sağlayıcılarından öğretmen ve öğrencilerin belge ibraz etmesi karşılığında temin edilmesi, bedelinin de (eczane sistemi gibi) devlet tarafından karşılanması gereklidir.
3. MEB, internet servis sağlayıcıları ve bilgisayar markaları ile öğretmenler ve öğrenciler için sabit düşük fiyat anlaşması yapmalıdır.
4. EBA canlı kapasitesi derhal 5 milyona çıkarılmalıdır. Dünya Bankası'nın 2023'e kadar ayırdığı 160 milyon dolar hızla öğrenciler için tahsis edilmelidir.
5. EBA içeriği 2021-22 eğitim öğretim dönemi başına kadar tamamen interaktif hale getirilmelidir.
6. İnternet için altyapının yaygınlaştırılmasının önü açılmalıdır.
7. İnternet hizmetlerinden alınan KDV ve ÖİV (özel iletişim vergisi) öğrenci ve öğretmenler için kaldırılmalıdır.
8. İnternet altyapısı ve öğretmen+öğrencilerin bilgisayarları için BTK'nın sektörden almakta olduğu katkı payı (bu sene 5.8 milyar TL) sektöre tahsis edilmedi.
9. MEB altyapısı kurmak ve EBA içeriğini geliştirmek için yapılması gereken harcamalar Evrensel Hizmet Fonu'ndan karşılanmalıdır.
10. EBA verilerinin de Sağlık Bakanlığı'nın Turkuaz Tablosu gibi günlük paylaşılması gerekmektedir. Kaç öğrencinin derslere katıldığı, kaç saat ders yapıldığı, kaç kişinin bağlanmadığı gibi veriler günlük açıklanmalıdır.
11. Uzaktan eğitim konusunda özel gereksinimlere ihtiyacı olan vatandaşlarımız ihmal edilmekte ve çoğu eğitimden uzak kalmaktadır. Kendileri için gerekli erişim altyapısı sağlanmalıdır.
12. Uzaktan eğitim konusunda ana dili Türkçe olmayan vatandaşlarımız, sığınmacı çocuklarımızın eğitimi ihmal edilmiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

13. Okulların kapatılmasından turizmin etkileneceği düşünülüyorsa öğrencilerin tatile gittikleri yerlerdeki okullarda eğitime devam edebilmesi için gerekli hazırlıklar yapılmalı ve öğrenciler buldukları yerdeki kendilerine uygun okullarda eğitimine devam edebilmelidir.

14. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından;

Yılda en az iki kez;

- MBps (saniyede iltelen mega bit) başına fiber ve bakır-fiber karma altyapılar ayrı ayrı olmak üzere kotalı-kotasız baz tarife açıklanmalıdır.

- Mobil operatörler için bir önceki yılın MOU (abone başına ortalama dakika) değeri ile ortalama SMS değerine göre mobil baz tarife açıklanmalıdır.

MEB'DEN 'ÖZEL' AYRIMCILIK

Pandeminin ilk gününden beri özel okul yanlısı bir çifte standart uygulayan MEB hâlâ özel okul öğrencilerinin kamu okullarına geçişine dahi izin vermiyor. Eğitim Sen'li Gezici "Bütün süreç özel okullar üzerinden işliyor" dedi.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) özellikle 2020-2021 eğitim-öğretim yılının başından beri özel okulları kamu okullarından ayırıyor. MEB'den, resmi okullardaki destekleme ve yetiştirme kursları, özel okullardaki takviye kursları ile özel öğretim kurslarındaki yüz yüze eğitime ilişkin iş ve işlemleri düzenleyen iki ayrı yazı önceki gün illere gönderildi. Buna göre, resmi okullarda eğitim alan 8. ve 12. sınıf öğrencileri ve mezunlar için isteğe bağlı açılan destekleme ve yetiştirme kursları ile özel okullardaki bu sınıflara yönelik takviye kurslarında, 12. sınıf öğrenci ve mezunlarına yönelik özel öğretim kurslarında yüz yüze eğitim 22 Ocak'tan itibaren başlatılacak. Ayrıca okullar arası nakillerin de daha önce 4 Ocak'ta başlayacağını açıklanmasına rağmen henüz açılmadı. Bu konuda olumlu veya olumsuz herhangi bir açıklama da yapılmadı. Ağustos ayında telafi eğitimleri başladığında da öncelik özel okullara verilmişti.

Eğitim Hakkı İhlali

Eğitim Sen Bolu Şube Başkanı Zehra Kulalı Gezici konuya ilişkin yaptığı değerlendirmede nakillere özellikle değindi: "Pandemiyle birlikte alınan kararların genelde sermayeden yana kullanıldığını biliyoruz. Bunlardan birisi de geçtiğimiz günlerde yaşandı. Özel okullardaki çocuk ve velilerin, hizmetlerden yararlanamadıkları halde para ödemeleri sebebiyle kamu okullarına geçişle ilgili bir talep artışı oldu. Bunun önünü almak için nakiller kapatıldı. Bunun önünde bir engel yok. Sadece özel okullardan kamu okullarına geçiş önünü almanın bir yolu. Bu ciddi bir eğitim hakkı ihlali. Sosyal medyadan görüyoruz, servis ücretinden yemek ücretine kadar özel okulların taleplerinin sürdüğünü duyuyoruz. Bu mağduriyetler yaşanıyor. Telafi eğitimi de dahil olmak üzere MEB özel okulları önce açmıştı. Bütün süreç özel okullar üzerinden işliyor. 4 Ocak'ta da nakillerin açılması gerekirdi."

"Özel okulların tek mantığı sınava yerleştirme oranı üzerinden yapılan reklamlar" diyen Gezici şöyle devam etti: "Çok da yoğun bir baskıları var. Özel okulların bir an önce için yoğun bir baskı olduğunu biz biliyoruz. Büyük oranda onların talebi üzerine 8'inci ve 12'nci sınıflarda yüz yüze öğretime geçmenin koşulunu oluşturmuş oldular. Biz yüz yüze eğitime geçilmesini zaten talep ediyoruz ama talebimiz hiçbir önlem alınmadan açılması değil. Bizim isteğimiz bir an önce öğretmenlerin aşılması, yüz yüze eğitimin açılması. 24 Ocak'ta yapılan iş tamamen özel okulların talebi üzerine yapılmış bir açıklama. Özel okul sahipleri ve dernekleriyle yapılan süreç belirliyor."

'ASRIN PROJESİ'NE 1 MİLYAR TL DAHA

Bugüne dek 5 milyar TL harcanan FATİH Projesi'nin 2021 bütçesi belli oldu. 10 yıldır hedefe ulaşmayan proje için 2021'de 500 milyon TL'si dış kredi olmak üzere 1 milyar TL kaynak ayrıldı.

2014 yılında tamamlanacağı söylenen ancak milyarlarca liralık harcamaya karşın geçen yılsonu itibarıyla gerçekleştirme oranı yüzde 68,7'de kalan FATİH Projesi'nin 2021 yılı bütçesi belli oldu. Eğitimde, "asrın projesi" olarak duyurulan ve yıllardır hedefine ulaşamayan proje için 2021 yılında 1 milyar TL harcama öngörüldü.

Covid-19 salgını nedeniyle eğitimin dijital platformlara taşınması, gelir dağılımından düşük pay alanlar için olumsuz sonuçlar doğurdu. Çok sayıda öğrenci internete, bilgisayara ya da tablete erişemediği için eğitimden uzak kaldı. MEB'in, "Sayılarla uzaktan eğitim" verileri, milyonlarca öğrencinin derslere cep telefonları ile

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

katılmaya çalıştığını ortaya koydu. Veriler, "Tüm öğrencilere tablet dağıtılacak" iddiasıyla başlatılan FATİH Projesi'nin de bir kez daha sorgulanmasına yol açtı.

10 Yılda Yüzde 69'luk İlerleme

Uzaktan eğitim sürecinde önem kazanan FATİH Projesi'nde 10 yılın sonunda ortaya çıkan tablo başarısız oldu. MEB'in resmi verileri, 2011 yılında başlayan ve 2014 yılında tamamlanacağı söylenen projenin 2020 itibarıyla gerçekleşme oranının yüzde 68,7'de kaldığını ortaya koydu. Proje kapsamında 2011 yılından bugüne harcanan para, 5 milyar TL'ye yaklaştı.

2021 İçin 1 Milyar TL

Proje kapsamında yapılan işler için yalnızca 2020 yılında 3,8 milyar TL harcandığı öğrenildi. 2020 yılı harcamasının 40 milyon TL'si ise dış kredi yoluyla karşılandı. Cumhurbaşkanlığı 2021 Yılı Yatırım Programı'na göre, FATİH Projesi'ne 2021 yılı için de 1 milyar TL kaynak ayrıldı.

Yarım Milyarlık Dış Kredi

2014'te tamamlanacağı söylenen FATİH Projesi'nin bitiş yılı programda 2023 olarak açıklandı. Projenin toplam tutarı ise kayıtlara 8 milyar TL olarak yansdı. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı'nda FATİH'e yönelik yer alan ayrıntılardan biri de dış kredi miktarına ilişkin oldu. Buna göre, proje için 2021 yılı bütçesinden ayrılan 1 milyar TL'nin 500 milyon TL'sinin dışarıdan alınan krediden oluşacağı belirtildi.

ÖĞRENCİLERİN TERCİHİ GÖRMEZDEN GELİNİYOR

İHL harcamasıyla eğitim harcanıyor

İmam hatip lisesi projeleri için geçen yıl harcanan para, Anadolu liseleri ile fen liseleri için harcanan parayı geride bıraktı. 2020'de Anadolu liseleri için 252,6 milyon TL, fen liseleri için 7,8 milyon TL harcanırken İHL projelerine 277,7 milyon TL ödendi.

Resmi istatistikler, öğrencilerin büyük bölümünün tercihini akademik liselerden yana kullandığını ortaya koyarken imam hatip liseleri (İHL) için geçen yıl yapılan yatırım harcamaları, Anadolu liselerine yapılan harcamayı geride bıraktı. 2013 yılında başlayan ve 2023'te bitirilmesi planlanan İHL projelerinin toplam bütçesinin 1,4 milyar TL olduğu öğrenildi.

Cumhurbaşkanlığı 2021 Yılı Yatırım Programı, iktidarın eğitim alanındaki tercihlerini bir kez daha gözler önüne serdi. Programda yer alan verilere göre, imam hatip lisesi ve uygulama atölyesi inşaatları için 2020 yılında 277 milyon 781 bin TL, Anadolu lisesi inşaatları için ise 252 milyon 640 bin TL harcandı.

10 Yılda 1,4 Milyar TL

Ülkenin 81 ilinde yapımına devam edilen ya da inşaatı tamamlanarak eğitime açılan İHL projelerinin detayları da yatırım programında yer aldı. 2013-2023 dönemini kapsayan projeler, "çok amaçlı salon (1 adet), imam hatip lisesi (bin 731 derslik), lojman (36 daire), öğrenci pansiyonu (6 bin 311 öğrenci kapasitesi), özel proje, spor salonu (14 adet), uygulama alanı (2 adet)" şeklinde sıralandı. Projelerin toplam tutarının 1 milyar 455 milyon 914 bin TL olduğu bildirildi.

İmam hatip lisesi ve uygulama atölyesi inşaatı projeleri için 2020 yılında yapılan, "kümülatif harcama" tutarı da paylaşıldı. Buna göre, dini eğitim için aralarında yeni İHL inşaatlarının da olduğu çok sayıda proje kapsamında 2020 yılında harcanan para 277 milyon 781 bin TL olarak ifade edildi. Anadolu liseleri için yapılan harcama ise kayıtlara, 252 milyon 640 bin TL olarak geçirildi.

Yeni imam hatip liseleri ve uygulama atölyeleri için 2021 yılı bütçesinden de pay ayrıldı. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı'nda, 2021 yılında yapılacak İHL yatırımları için ayrılan tutar 574 milyon TL olarak açıklandı.

Fen Liselerinin Adı Yok

Fen liselerine ayrılan payın düşüklüğü dikkat çekti. MEB, fen liseleri projeleri için 2020 yılında yalnızca 7,8 milyon TL harcadı. 2016 ile 2023 yılları arasında fen lisesi inşaat projelerinin bütçe büyüklüğü 140 milyon 886 bin TL olarak ifade edildi. Fen lisesi inşaatı projelerine bu yıl için ayrılan para programa, 35 milyon TL olarak yansdı.

GERİCİLİĞİN SPOR YAPILANMASI

Wushu Federasyonu'nun sorumlusu Veliöğlü, Hizbullah'tan hapis yatmış

Wushu Federasyonu'nun Doğu ve Güneydoğu Genel Koordinatörü ve Üst İstişare Kurulu Üyesi Abdülaziz Veliöğlü'nun, Hizbullah'tan hapis yattığı ortaya çıktı. Veliöğlü, ayrıca 2000'de polisle girdiği çatışmada öldürülen örgütün kurucusu Hüseyin Veliöğlü'nun da yeğeni.

Skandallarla gündemden düşmeyen Türkiye Wushu Federasyonu'yla (TWF) ilgili bir çarpıcı gerçek daha açığa çıktı. Ulaşılan bilgilere göre federasyonun Doğu ve Güneydoğu Genel Koordinatörü, Üst İstişare Kurulu Üyesi Abdülaziz Veliöğlü'nun, Hizbullah operasyonları kapsamında tutuklandığı öğrenildi.

Veliöğlü ayrıca örgütün Türkiye'deki kurucusu olarak görülen Hüseyin Veliöğlü'nun da yeğeni.

'Örgüt Propagandası'

İstanbul Beykoz'daki bir villaya 17 Ocak 2000'de polisin düzenlediği baskında öldürülen Hüseyin Veliöğlü'na yakınlığıyla bilinen Abdülaziz Veliöğlü, amcasının öldürülmesinden kısa bir süre sonra Antalya'da tutuklanarak cezaevine gönderildi. O dönem çıkan bir haberde Hüseyin Veliöğlü'nun, Hizbullah'la olan ilişkisi şu ifadelerle anlatıldı: "Savcılık tarafından hazırlanan iddianamede, Hüseyin Veliöğlü'nun 1998 yılında, örgütün Batman'daki lideri konumundaki Edip Gümüş ile irtibata geçerek İstanbul'da tekvando okulunda eğitim gördüğü spor etkinliği adı altında örgütün propagandasını yaptığı ve örgüte adam kazandırma çalışmalarını yürüttüğü belirtildi. Veliöğlü'nun, 'Hizbullah terör örgütüne üye olmak' ve faaliyetlerini yürütmek suçundan TCK'nin 168/2 maddesi gereğince 12 yıl 6 ay hapis istemiyle cezalandırılması istendi."

Veliöğlü sosyal medyada yaptığı paylaşımlarda 'cihat' vurgusu yapıyor.

Sahte Kimlikle Yakalanmıştı

Antalya'nın Kumluca ilçesinde tutuklanan Abdülaziz Veliöğlü'nun evinde yapılan aramada bir pompalı tüfek, bir tabanca, mermiler ve örgütsel doküman ele geçirilmişti. Veliöğlü, 'Eşref Kan' adına düzenlenmiş sahte bir kimlikle yakalanmıştı.

'Cihatsız Olmaz' Paylaşımı

Aktif olarak TWF'nin üst düzey yöneticilerinden biri olan Hüseyin Veliöğlü, skandalların odağında yer alan federasyonun başkanvekili Abdurrahman Akyüz'e de bir hayli yakın ve sosyal medyada şeriat vurgulu paylaşımlar yapıyor. Veliöğlü, Instagram hesabından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Necmettin Erdoğan'ın olduğu bir fotoğrafı paylaşarak "Üç çiviye kafamıza çıkacağız! 1: İslamsız saadet olmaz 2: Şuursuz Müslüman olmaz 3: Cihatsız İslam olmaz" ifadelerini kullanıyor. Bu ve benzeri birçok paylaşımında bulunan Hüseyin Veliöğlü, yıllardır TWF'de üst düzey yöneticilik yapıyor.

Ayrıca kadın sporculara erkek, erkek sporculara kadın antrenör izni vermeyen federasyonun birçok gerici ve şeriat yanlısı uygulaması bulunuyor. Birçok usulsüzlüğü de imza atan Wushu Federasyonu hakkında Spor Bakanlığı hâlâ bir soruşturma başlatmadı.

Yönetim Kurulu AKP listesi gibi

Daha önce ortaya çıkarıldığı üzere aralarında RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Basın İlan Kurumu Genel Müdürü Rıdvan Duran'ın bulunduğu Türkiye Wushu Federasyonu'nun Yönetim Kurulu'nda birçok tanıdık isim de yer alıyor. Federasyonun AKP'ye yakınlığıyla dikkat çeken yönetim kurulu üyeleri, şunlar:

- ◆ Mücahit Demirtaş-Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bakan Yardımcısı
- ◆ Muhammet Çapoğlu- AKP Sakarya İl Yönetim Kurulu Üyesi
- ◆ Enver Tok-AKP Sakarya İl Başkan Yardımcısı
- ◆ Sami Er-Fatih Belediyesi Başkan Yardımcısı
- ◆ Ömer Ayberk Cengiz-AKP İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi
- ◆ Abdurrahman Dursun-AKP'li Sultangazi Belediye Başkanı
- ◆ Muhammet Talha Enis-Eski AKP Beykoz İlçe Başkan Yardımcısı

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

WUSHU FEDERASYONU AİLE ARASINDA TURNUVA DÜZENLEMİŞ

Birçok usulsüzlüğe imza atan Türkiye Wushu Federasyonu'nun (TWF) bir icraatı daha ortaya çıktı.

TWF, 17-18 Aralık 2020 tarihlerinde düzenlenen Geleneksel Türkiye Şampiyonası'nın duyurusunu 14 Aralık 2020'de yayımladı.

15 Aralık'ta sona eren başvuru işlemleri nedeniyle birçok kulüp turnuvaya kayıt yaptıramadı.

Federasyonun Başkanvekili Abdurrahman Akyüz'e yakınlığıyla bilinen kulüplere ise önceden haber verildi.

Akyüzler Hakemlik Koltuğunda

Turnuvada daha önce skandallarıyla gündeme gelen Fatma Akyüz ve Elif Akyüz de hakemlik yaptı.

Daha önce birçok usulsüzlüğe imza atan TWF yönetimi hakkında Spor Bakanlığı tarafından henüz bir soruşturma başlatılmadı.

ŞAMPİYONLUKLARI DA SAHTEYMIŞ

Usulsüzlükleriyle gündemden düşmeyen Türkiye Wushu Federasyonu'yla (TWF) ilgili her geçen gün yeni bir gerçek daha açığa çıkmaya devam ediyor.

Daha önce ortaya çıkan belgelerle aynı turnuvaya hem hakem hem sporcu olarak katıldığı anlaşılan TWF Başkanvekili Abdurrahman Akyüz'ün kızı Elif Akyüz'ün iddia ettiği gibi yedi dünya şampiyonluğu yok. Akyüz, 7 defa dünya şampiyonu olduğunu iddia etse de Uluslararası Wushu Federasyonu'nun (IWUF) resmi sitesinde yer alan bilgilerde bu sayı sadece bir.

2011'de Ankara'da düzenlenen dünya şampiyonasında birinciliğe uzanan Elif Akyüz'ün o şampiyonluğu da büyük tartışma yaratmıştı. Abdurrahman Akyüz'ün kızının şampiyon olması için hakemlere rolex saat ve bir miktar para verildiği iddia edilmişti.

Elif Akyüz'ün kazandığını iddia ettiği diğer 6 dünya şampiyonluğu ise resmi şampiyonluk statüsü taşıyor. Sporun içinden gelenlere göre festival şeklinde geçen bu şampiyonalarda wushunun popülerleşmesi amaçlanıyor ve aynı branşta yarışan birçok sporcuya madalya veriliyor.

Ayrıca Abdurrahman Akyüz'ün diğer çocukları Necmettin Erbakan Akyüz'ün iddia ettiği gibi 5, Fatma Akyüz'ün ise üç dünya şampiyonluğu bulunmuyor. Bu iki sporcunun düzenlenen hiçbir resmi dünya şampiyonasında madalya kazanabilmiş değil.

AKP'DEN SURIYELİ OYLARI İÇİN HAMLE

Kamuoyu araştırmalarında oyları hızla düşen ve yeni ittifaklar arayışı içinde olan AKP, bu kez de Suriyelilerin oyları için harekete geçti. Geçen günlerde gerçekleştirilen AKP Maltepe ilçe yönetimine Suriyeli Muaz Barudi de alındı.

AKP Maltepe İlçe Başkanlığı'nın pandemi nedeniyle ertelenen 7. olağan kongresi, geçen hafta Muhazir Sille Spor Kompleksi'nde yapıldı. Kongrede, il yönetimi tarafından atanan Mehmet Karadeniz ilçe başkanı seçildi.

İlçe yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin de belirlendiği kongrede, ilçe yönetim kurulu listesinde yer alan Muaz Barudi isimli Suriyeli bir kişinin de bulunduğu görüldü. Aynı zamanda Türk vatandaşlığı da alan Barudi'nin, AKP'nin Suriyeli göçmenler üzerinde yürüttüğü politikanın bir parçası olduğu söyleniyor.

Barudi'nin sosyal medya hesaplarına bakıldığında ise CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nu eleştiren "Yalan rüzgârı tacizi kapatmaz" başlıklı bir görsel paylaştığı görülüyor.

Barudi'nin yönetime girmesine ilişkin konuşan CHP ve İYİ Partililer ise "AKP düşen oylarını artırmak için şimdi de Türk vatandaşı yaptıkları Suriyelilerin oyunu almak için onlardan birini yönetimlerine alıyor. Bu tercih onların ancak siyaset yaptığını sanan ve sığındığı ülkede muhalefet partilerinin liderlerine yönelik iftira atan bu kişi haddini bilmeli. AKP'de işler gerçekten zor ki Suriyelilere bel bağlamışlar" dedi.

NÜKLEER SANTRAL HER ZAMAN BİR RİSKTİR

Yenilenebilir enerji yerine nükleerde ısrar akıl tutulmasıdır

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; Mersin Akkuyu Nükleer Santrali'nde vatandaşları kaygılandıran yol açma çalışması sırasında yaşanan patlamayla ilgili Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın endişeleri giderici bir açıklama yapmasını istedi. CHP'li Akın; Türkiye'nin enerji verimliliği potansiyelinin çok yüksek olmasına ve tüm dünyanın yeşil enerjiye geçmesine karşın, iktidarın nükleerde ısrar etmesinin akıl tutulması olduğunu dile getirdi.

Enerji ve Altyapı Yatırımlarından Sorumlu CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Mersin Akkuyu Nükleer Santrali'nin inşaatında meydana gelen ve yurttaşların endişelerini artıran patlamayla ilgili açıklama yaptı. Türkiye'de neredeyse bütün ilgili paydaşların itirazlarına karşın iktidarın ısrar ettiği nükleer politikası kapsamında Akkuyu'da inşaatı devam eden çalışmanın endişelere neden olduğuna işaret eden CHP'li Akın; şunları dile getirdi:

'Kaza İhtimali Uykularımızı Kaçırıyor'

"Bütün sivil toplum örgütleri, meslek odaları ve yurttaşlarımızın itirazına karşın iktidarın inatla yapımını sürdürdüğü Mersin Akkuyu Nükleer Santrali'nin inşaatında meydana gelen büyük patlama endişeleri arttırmıştır. Resmi makamlar tarafından patlamanın kontrollü yapıldığı belirtilirken; çevredeki yerleşim yerlerinin zarar gördüğü belirlenmiştir. Henüz inşaat halindeyken yol açma çalışmaları sırasında meydana geldiği belirtilen söz konusu kazanın; santralin faaliyette olduğu bir durumda yaşanması ihtimalini düşünmek bile uykularımızı kaçırmaktadır."

'Nükleerde İsrarcı Olmak Akıl Tutulmasıdır'

Türkiye'nin yüzde 30 oranında enerji verimliliği potansiyeli ortadayken, nükleer santral gibi her zaman bir risk oluşturacak politikanın belirlenmesi mantıklı değildir. Tüm dünyada yeşil enerjiye geçiş için adımlar atılırken; Türkiye'de inşaatından, yakıt ihtiyacına işletmesinden atık yönetimine kadar Rusya tarafından yapılacak bir nükleer santral için ısrarcı olmak akıl tutulmasıdır.

'Vatandaşın Faturasına Da Olumsuz Yansiyacak'

Öte yandan iktidarın plansız ve programsız yürüttüğü enerji politikaları vatandaşın faturasını olumsuz yansımaktadır. Akkuyu'da üretilecek elektriğin yarısı için devletin 15 yıl boyunca garanti ettiği alım fiyatının 12,35 dolar olması ise kaza riskinin yanı sıra nükleer santralin ekonomik olarak da kara deliğe dönüşeceğini göstermektedir.

'Bakanlık Endişeleri Giderici Açıklama Yapmalı'

Mersin başta olmak üzere bütün vatandaşlarımızı kaygılandıran bu gelişmeyle ilgili Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın tüm yurttaşların endişelerini giderecek bir açıklama yapması gerekmektedir.

ÇEVRE DAVALARINDAN HARÇ ALINMASIN

Ali Öztunç - CHP Genel Başkan Yardımcısı

Ekosistem, canlı cansız cümle varlığın birlikte oluşturduğu bir sistem. İnsan da bu sistemin bir unsuru. Doğanın tüm formları ile var olma ve yenilenme hakkı var. Yaşama, su, temiz hava, sağlık, kirlenmeme, saygı görme gibi haklar doğa hakları olarak kabul ediliyor.

Peki biz insanlar, ekosistemin ve doğanın haklarına nasıl erişebileceğiz? Anayasamızda, çevre kanununda ve uluslararası sözleşmelerde hem hükümetlere hem de yurttaşlara yüklenen ödevler var. Vatandaşa temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşamak bir hak olarak sunulurken bu değerleri korumak ise ödev olarak sayılmış. Bu hakları nasıl koruyabiliriz? Bu konuda üç yol sunuluyor. Bilgi edinme, başvuru yapma ve karar alma süreçlerine katılma. Türkiye'de bu üç usulü kullanarak ekosistem hakkına erişebilmek mümkün mü? Açıkçası pek de değil.

Ekolojik yıkım, iklim krizi, kuraklık, kıtlık gibi birçok sorunu bir arada yaşıyoruz. Bu durum, sadece bizlerin değil, gelecek kuşakların ekosistem hakkına erişimini de zorlaştırıyor.

Yurttaşlar Yok Sayılıyor

Neydi bu engeller? Yurttaş yok sayılıyor ve hiç bir çevresel karar alma sürecine dâhil edilmiyor. Katılım sağlayamadığı her türlü karardan haberdar olması ve süresi içerisinde başvuru hakkını kullanması bekleniyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Doğa haklarını korumakla yükümlü tutulan yurttaşlar, sivil toplum örgütleri, meslek odaları ve birliklerin ellerindeki tek mekanizma ise dava açmak.

Kimi durumlarda, dava açmak dışındaki başvuru hakları da yasak. Bir ÇED Olumlu kararını dava açmadan iptal ettirmeniz mümkün değil. İdareye başvuru hakkını kaldırdılar. Dava açma süresini kısalttılar. Verilen kararların duyuruları gizleniyor ama her koşulda haberdar olup süresi içerisinde dava açmanız bekleniyor. Yine aynı şekilde, mahkemeler kirletici projelerin etki alanında ikamet etmeyen ya da taşınmaz sahibi olmayan bir kişinin dava açma hakkı olmadığına dair kararlar veriyor. AKP hükümeti, sırf bu yüzden Aarhus Sözleşmesine yanaşmıyor.

Ekonomimiz çöktü. Her şey ateş pahası. Dava açmak da. Hani derler ya, fiyatlar el yakıyor. Dava masrafları da öyle oldu. Ödenebilir makul rakamların üzerine çıkan bilirkişi ücretleri el yakıyor. Sinop Nükleer Güç Santrali ile ilgili olan davada 40.890,00 TL civarında bilirkişi masrafı istendi. Kanal İstanbul ile ilgili açılan davada istenilen bilirkişi ücreti 10.000 TL.

Dava Açmak Ateş Pahası

Hükümet açıkça çevreyi koruma ödevini aksattığı için, yurttaşlar, çevre ve ekoloji örgütleri, meslek odaları dava açarak ekosistem hakkını koruma çalışıyor. Anayasal bir ödevi yoğunlukla gönüllü emek üzerinden yerine getirmeye çalışan bu kişi ve kuruluşların maddi güçleri herkesin malumu. Bu ödevi yerine getirmese, yöneticilerini görevini kötüye kullanma suçu kapsamında sorumlu tutacağınız meslek odaları yüksek yargılama gideri tehdidi altında yasal yükümlülüklerini yerine getiriyor.

Geçtiğimiz hafta, Meclise bir kanun teklifi sunduk. Çevre davalarını kamu davası olarak kabul edin, bu davaları açmanın önündeki engelleri kaldırın dedik. Dava açmak zorunda bıraktığınız yurttaşları, dava harçlarıyla korkutmayın dedik.

Birçok ülkede, kamu menfaatine açılan davaların sınırları kaldırılmış, bu amaçla açılan davalar kaybedilse bile dava masrafları davacıya yüklenmiyor.

Yaşama hakkının ön koşulu olan doğanın korunması için, adalete erişimin kolaylaştırılması gerekiyor.

Ekosistem hakkına erişim ücretsiz olmalı, kamu yararına açılan bu davalar kamu davası olarak sayılmalı. Çevre konusunda her fırsatta mangalda kül bırakmayan AKP'nin gerçek yüzü bu teklife verecekleri oy ile anlaşılacak.

BELEDİYELER VALİLİK KARARINA UYMAK ZORUNDA DEĞİL

Aydın'da valilik kararıyla 100'e yakın belediye işçisi, arşiv araştırması/güvenlik soruşturması bahanesiyle işten çıkarıldı. Hukukçular kararın hukuksuzluğuna ve belediyelerin bu karara uymak zorunda olmadığına vurgu yaptı.

Covid-19 salgınıyla birlikte yönetememe krizi yaşayan AKP iktidarının hedefinde yine muhalif belediyeler var. HDP'li belediyelere kayyum atayan, CHP'li belediyelerin özellikle salgın döneminde verdiği hizmetleri engellemeye çalışan iktidar, şimdi de CHP'li belediyelerde çalışan çok sayıda emekçinin arşiv araştırması/güvenlik soruşturması gerekçesiyle tasfiyesini istiyor. Aydın Büyükşehir Belediyesi ile Efeler ve Germencik belediyelerinde Valilik kararıyla yaklaşık 100 işçi işten çıkartıldı. Geçtiğimiz aylarda İzmir'de yine güvenlik soruşturması gerekçesiyle, İZENERJİ ve İZELMAN'da çalışan DİSK'e üye 15 işçi işten çıkartılmıştı.

Belediyeye Gelen Bu Karar Kanunsuzdur

İzmir Barosu İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Komisyonu üyesi Av. Dicle Arar, BirGün'e yaptığı açıklamada, belediyelerin Valilik kararına uymak zorunda olmadığını vurguladı. Arar, şunları söyledi: "Valilik, 'güvenlik soruşturması kapsamında gizli' diyor ve kararın içeriğini açıklamıyor. Bu konuyla ilgili birçok dava açtık ve kazandık. Bu uygulama hukuksuzdur. Kesinleşmiş suçu yoksa hiçbir işçi işten çıkartılamaz. İşe alımda da bu geçerli. Aynı zamanda valiliklerin, belediyelerden işçi çıkarma ya da belediyelere işçi alım yetkisi yoktur. Bu uygulamalar belediyenin inisiyatifindedir. Valilik anca, 'bu kişi hakkında inceleme başlat' diyebilir. Belediyeye böyle bir karar geldiyse bu kanunsuzdur. Belediyeler bu kanunsuz emre uymak zorunda değil."

AYM'nin İptal Kararı Var

Av. Mürsel Ünder de aynı fikirde. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) kararına dikkat çeken Ünder, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı: "AYM, kamuda işçi statüsünde çalışacak işçilere yönelik arşiv araştırması yapılmasının yasal dayanağı olan kanun hükmünü iptal etti. AYM'nin iptal kararı sonrasında dahi hukuksuz bir şekilde arşiv araştırması yapmaya devam edenlerin, işledikleri bu suça kamu kurum ve kuruluşlarını dahil eden uygulamalarına alet olunmamalıdır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

AYM'nin bu kararından sonra artık hiçbir işçi alımında arşiv araştırması yapılması gerekmediği için Valilikten gönderilen bu belgeler çöpe atılmalı, atılan işçiler derhal işe alınmalıdır."

İnsanların Emekleri Üzerinden Saldırı

DİSK Ege Bölge Temsilcisi Memiş Sarı ise "AKP 31 Mart'ta ele geçiremediği yerel yönetimleri gerek kayyum ile gerekse insanların emekleri üzerinden saldırarak almaya çalışıyor" dedi. Geçen yıllarda sadece devlet memurlarına güvenlik soruşturması yapılırken artık sözleşmeli ya da taşeron fark etmeksizin tüm emekçilerin soruşturmaya tabi tutulduğunu söyleyen Sarı, "Bu hukuksuzdur. Güvenlik soruşturmalarında, yargı kararı ile mahkûm olup olmamalarına bakılmaksızın kişiler hakkında sübjektif değerlendirmelerde bulunmaktadır. Yargı kararı olmaksızın, keyfi olarak doğruluğu tartışılır istihbarata dayalı bilgilerle insanları işinden edemezsiniz! Yapılan uygulama arkadan dolanarak kayyumdur. Tüm muhalefet milletvekillerinin bu hukuksuzluğa karşı ses çıkarmaları çağrısında bulunuyoruz" diye konuştu.

Aydın Germencik Belediyesi Önce Direndi, Sonra İşten Attı

Germencik Belediyesi Başkanı Fuat Öndeş, konu hakkında iki gün önce BirGün'e yaptığı açıklamada, henüz hiçbir işçiyi çıkarmadığını belirterek, "Valilikten 18 işçimiz için kâğıt geldi. Biz süreci uzatmak için elimizden geleni yapıyoruz. Zaten işçiler taşeron. İtiraz edeceğiz ve kararı Danıştay'a taşıyacağız. Eğer işçilerimizin iddia edildiği gibi bir suçu varsa gerekli işlemler yapılır. Valiliğin bir gerekçe sunması lazım. Ben hiçbir işçimi çıkarmayacağım" demişti. Ancak Germencik Belediyesi'nde dün güvenlik soruşturmaları olumsuz sonuçlanan işçilerin işten çıkarıldığı öğrenildi.

'TARAFIL CUMHURBAŞKANI' İTİRAFI

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun 'Sözde cumhurbaşkanı' ifadeleriyle başlayan tartışma ardından AKP'li isimlerden Cumhurbaşkanı'nın tarafsız olmadığı yönünde açıklamalar geliyor. Son olarak Meclis Başkanı Mustafa Şentop, "Cumhurbaşkanı taraflıdır, siyasi parti üyesidir" dedi.

TBMM Başkanı Mustafa Şentop, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "sözde Cumhurbaşkanı" ifadeleri ile başlayan "tarafsızlık" tartışmalarına ilişkin "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde cumhurbaşkanı taraflıdır, siyasi parti üyesidir. Bir siyasi parti üyesiye, bir siyasi partinin genel başkanıysa, yetkilisiye şüphesiz taraflı birisidir" dedi.

'Sözde cumhurbaşkanı' ifadeleriyle başlayan tartışmanın ardından AKP Sözcüsü Ömer Çelik, geçen hafta yaptığı açıklamada, "Diyorlar ki, 'burada tarafsızlığa karşı bir durum var.' Burada sistem değişti. Tarafsızlığın da eski tanımından yeni tanıma geçilmiştir" ifadelerini kullanmıştı.

Meclis Başkanı Mustafa Şentop da, katıldığı canlı yayında konuya değindi. Şentop, Türkiye'nin yeni sisteminin aslında "başkanlık sistemi" olduğunu ifade ederken, bu sistemle parlamenter sistemdeki "cumhurbaşkanı" kavramlarının sadece adaş olduklarını; yetki ve görevlerinin farklı olduğunu söyledi. Şentop, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ndeki cumhurbaşkanının, parlamenter sistemdeki cumhurbaşkanı, başbakan ve kabinedeki bakanların yetkilerinin tümüne sahip olduğunu dile getirdi.

Cumhurbaşkanının ettiği yemine tarafsızlıkla ilgili bir ifadenin geçtiğini ancak parlamenter sistem döneminde var olan "Cumhurbaşkanı seçilenin, partisiyle ilişkisi kesilir" ifadesinin, yemin metninden çıkartıldığını anlatan Şentop, cumhurbaşkanının parti üyesi olabileceğinin Anayasa'da öngörüldüğünü, kabul edildiğini ve genel başkan olabileceğine dair bir engelin Anayasa'ya konulmadığını söyledi.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde tarafsız cumhurbaşkanı olmadığını itiraf eden Şentop, şöyle devam etti: "Cumhurbaşkanı taraflıdır, siyasi parti üyesidir. Siyasi parti genel başkanı olabilir, olmayabilir, bir mecburiyet yok ama bir siyasi parti üyesiye, bir siyasi partinin genel başkanıysa, yetkilisiye şüphesiz taraflı birisidir. Anayasa buna engel değil. Oradaki tarafsızlıkla ilgili yemin, hukuki işlem anlamında bir tarafsızlıktır. Anayasa'nın birçok hükmünü dikkate aldığımız taktirde, siyasi anlamda bir tarafsızlık olarak yorumlanamaz. Anayasa'nın diğer hükümleri, böyle bir yorumu yapmayı imkansız hale getiriyor."

ERDOĞAN'A HÜRMET MUHALEFETE HAKARET

Bürokratlar AKP propagandasından vazgeçmiyor

İktidara geldiği 2002 yılından bu yana kamuda liyakati ikinci plana atan, 'partili' bürokrat modelini hayata geçiren AKP, bu politikasının kârşılığını alıyor. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından atanan ve kritik yerlerde görev yapan birçok bürokrat, sosyal medya ağları üzerinden muhalefete hakârete varan sözler sarf ediyor, AKP'nin çalışmalarını "ilçe ilçe" takip ediyor, "geceye bir Erdoğan fotoğrafı bırakıyor."

Kanun gereği herhangi bir siyasi partiye üye olamayan ve parti adına çalışma yürütmemesi gereken bürokratlar arasında genel müdür yardımcıları, yönetim kurulu üyeleri ve daire başkanları da yer alıyor.

O isimler arasında bulunan TEDAŞ Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı Zübeyir Çalışan, bu göreve atanmasının ardından kendisini ziyaret edenler arasından sadece AKP'li Bingöl, Solhan Belediye Başkanı Abdulhakim Yıldız hakkında paylaşım yaptı. Genel Müdür Yardımcısı Zübeyir Çalışan'ın, AKP Solhan İlçe Başkanı Nazmi Çalışan ile akrabalığının bulunduğu da iddia edildi. Zübeyir Çalışan, AKP'li ilçe başkanı Nazmi Çalışan'ın göreve seçilmesinin ardından 'başarı dilekleri' içeren ifadeleri de paylaşmaktan geri durmadı.

Hadi Çöplüğünüze

Çalışan ayrıca, eski AKP Milletvekili Şamil Tayyar'ın muhalefete yönelik sarf ettiği, "Teröristbaşı Öcalan'a akıl hocalığı yapanlar. FETÖ kârşıtı gözüküp örtülü iş tutanlar. 27 Mayıs'ı kutsayıp idamları alkışlayanlar. Türkiye sevdası Çin, Rusya, İran'dan sonra gelenler. Kâranlıklar odaklara maşalık yapanlar. AK Parti'yle yol alamazsınız, hadi çöplüğünüze" sözlerini de takipçileri ile paylaştı.

TİGEM Yönetim Kurulu Ali Osman Kiyak da muhalefeti hedef alan bürokratlar arasında yer aldı. Kiyak, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun, muhalefet milletvekillerine yönelik 'oh olsun' ifadelerini içeren konuşmasının bir bölümünü takipçileri ile paylaştı. Kiyak, Soylu'nun milletvekillerine sarf ettiği sözlerine, "Teröriste terörist diyoruz, Süleyman Soylu, ağzınıza, mangal gibi yüreğinize sağlık değerli Bakanım" üst yazısını yazdı.

Kiyak, AKP'nin kuruluş yıldönümü paylaşımlarını da kendi takipçileri ile yeniden paylaştı. O paylaşımlarda, "Türkiye'yi geleceğe taşıyacak vizyona, projelere, enerjiye, kârarlılığa ve aşka sahip yegane parti 19 yaşında" ve "Halka hizmet için yola çıkan AK Parti'mizin 19. kuruluş yıl dönümü kutlu olsun" ifadeleri yer aldı.

Yerel Seçimlerde AKP'li

DHMİ Yönetim Kurulu Üyesi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı Yunus Emre Ayözen de yerel seçimlerin öncesinde parti propagandası yaptı. O dönem İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kiptaş A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi olan Ayözen, AKP'nin belediye başkanı adayını açıkladığı paylaşımında, "partimiz" ifadesini kullanmaktan geri durmadı.

TEDAŞ'ta Genel Müdür Yardımcılığı yapan Bora Ülker de sosyal medya ağları üzerinden yaptığı paylaşımlarda, muhalefet partilerini doğrudan hedef alması ile tanınıyor. Ülker, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile fotoğrafını paylaşarak, "Esas duruşunu bozma. Bir gün hepiniz..." diye yazmıştı. CHP Sözcüsü Faik Öztrak'ın bir açıklamasını da paylaşan Bora, "Size Türk diyenin size Müslüman diyenin alayını..." dedi.

'Bürokrat' Bora'nın İYİ Parti'ye yönelik ifadeleri ise, "İP'in bir ucu Kandil'de bir ucu FETÖ'de... APLA ortada İP atlıyor. Ya arkasından giden ipsiz, sapsızlar. Siz kimin İP'ile kuyuya indiriz. Kuyunun sonu kâranlıklar. Dibi görünmeyen kuyuya inme. Boğulursun cancağızım" oldu. Bu sözlerin kamuoyunun gündemine gelmesine rağmen Ülker, görevinden ayrılmadı.

SARAY'DAN HABERE BÜYÜK BARİKAT

Saray'ın medya üzerindeki baskısı her geçen gün artarken araştırmalardan dikkat çeken sonuçlar ortaya çıkıyor. Free Web Turkey'in raporuna göre Kasım 2019- Ekim 2020 arasında engellenen haberlerin yüzde 42'si doğrudan Erdoğan ile ailesi, partinin belediye başkanları veya yöneticileriyle ilgili.

Free Web Turkey'in kamuya açık kaynaklardan derlediği gözlem raporu, Saray'ın medya üzerindeki baskısını gözler önüne serdi. Kasım 2019- Ekim 2020 arasında engellenen haberlerin yüzde 42'sinin doğrudan AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ailesi, partinin belediye başkanları veya yöneticileriyle ilgili olduğu ortaya çıktı.

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin yürüttüğü Free Web Turkey projesi kapsamında yayınlanan "Haberin sonu: Türkiye'de internet sansürü" başlıklı rapor çarpıcı sonuçlar ortaya koydu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Raporda yer alan bulgulara göre bu dönemde en az 1910 URL, alan adı ve sosyal medya paylaşımına erişim engeli getirildi. Bu sayının 870'ini engellenen haber URL'leri oluştururken, bazıları birden fazla olmak üzere toplam 26 haber sitesi bu dönemde erişime kapandı.

Emine Erdoğan'ın çantası, damadın arazisi de var

Erişime engellenen haberlerin yüzde 42'si doğrudan Cumhurbaşkanı Erdoğan ailesi ya da AKP mensuplarına ilişkin olduğu görülürken bunlar arasında 2019 yılının kasım ayında yayınlanan ve AKP Manisa İl Başkanlığı'na gelen kadınların seks işçiliğine zorlanmasını konu alan haber, 2020'nin Şubat ayında çıkan Emine Erdoğan'ın 50 bin dolarlık çantasıyla ilgili haber ve yine aynı ay içinde yayınlanan, eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın Kanal İstanbul güzergahında arazi satın almasına ilişkin haberler yer aldı.

Raporda ayrıca pandemi ile ilgili haberler içeren 56 URL'ye erişim engeli getirildiği belirtildi. Nisan'da hükümetin Covid-19 pandemisini yönetme şeklini eleştiren gazeteci Fatih Portakal'ın sosyal medya paylaşımlarının yanı sıra Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un Kuzguncuk'ta kiraladığı arazi üzerine inşa edilen yapıya ilişkin haberlerin de erişime engellendiği hatırlatıldı. Sakarya'da faaliyet gösteren Uşşaki tarikatı liderinin çocuk istismarı suçlamasıyla tutuklanmasına ilişkin haberlere de engel getirildi.

SEÇİM VE SİYASİ PARTİLER YASASI'NDA UYUM BAHANESİYLE DEĞİŞİKLİK

İktidar ortaklarının yaptıkları açıklamalara ve gündeme getirdikleri önerilere bakıldığında Seçim ve Siyasi Partiler Yasası'nda yeni yönetim sistemine uyum bahanesiyle değişikliğe gidilmesi öngörülmektedir. 2017 referandumu sonrasında yeni sisteme uyum için seçim sistemini değiştiren, 2018 seçiminde ittifakların, güvenlik bahanesiyle sandık ve seçmenlerin taşınmasının-seyyar sandıkların yolunu açan da yine aynı ortaklardı!

Türkiye, 2018 Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimi'ne AK Parti ve MHP'nin kurdukları ortak komisyonun hazırladığı düzenlemeleri TBMM'den birlikte geçirerek oluşturdukları seçim sistemiyle gitti. Üç yılda kurdukları sistem çöktü! Kendi kurguladıkları sistemle uyum için yaptıkları seçim düzenlemesinin iktidarı sürdürmelerine yetmeyeceğini, **toplumun yüzde 60'ının sistemden memnuniyetsizliği ifade ettiği kamuoyu araştırmalarının ortaya koyduğu tabloyu görünce** 'nalıncı keseri' gibi lehlerine işleyecek yeni bir seçim ve siyasi parti düzenlemesinin peşine düştüler!

2019 yerel seçimlerini kaybedenler, şimdi yerel yönetim seçimlerinin de hükümet sistemiyle uyumlu hale getirilmesini istiyor. O da yetmiyor, muhtarlıkların ve muhtar seçimlerinin de **Tek Adam Yönetim Sistemiyle** uyumlaştırılmasını dile getiriyorlar. 2014 yerel seçimleri öncesinde 2012 yılında Büyükşehir Yasası'nı değiştirip, bir gecede tüm köy muhtarlıklarıyla belde belediyelerini kaldırarak Büyükşehir il sınırlarına dahil eden düzenlemeyi yapan iktidar, şimdi bunun tarımsal üretime zarar verdiği gerekçesiyle 16 Ekim 2020'de resmi gazetede yayınlanan Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7254 Sayılı Kanun'un 10. Maddesiyle Büyükşehir Yasası'nı tekrar değiştirdi. O dönemde 16 bin 220 köy ve 1053 beldeyi bir gecede mahalleye dönüştürerek Büyükşehirlere dahil eden ve 2014 yerel seçiminde bu düzenlemeyi kendisine yontarak, kentlere yüz binlerce kırsal seçmen ilave eden iktidar, şimdi Büyükşehirlerdeki kaybının ardından tekrar kırsal mahalleler, beldeler, muhtarlıklar kuruyor, Büyükşehirlerin seçmen yapısını değiştirmeyi hedefliyor.

Neredeyse her seçim öncesi seçim yasasını değiştirmeyi alışkanlık haline getiren iktidar ve ortaklarının dar bölge, daraltılmış bölge, büyükşehirleri bölme, seçim bölgelerini ve çıkartılacak vekil sayılarını değiştirme, ittifak sistemini seçim barajı değişiklikleriyle kendi lehlerine dönüştürme oyunları, tükenmiş iktidarlarını sürdürme çabalarının sonu **hezimet ve hüsrana olacaktır!**

EMEK SÖMÜRÜSÜ...

Bakanlık, 7 ünlü market zincirini denetledi: İşçilerin 23,5 milyon liralık alacağı verilmemiş!

Çalışma Bakanlığı iş müfettişleri, 7 ünlü marketler zincirinde yaptığı denetimlerde işçilerin iş sözleşmeleri ve mevzuattan kaynaklanan 23 milyon 545 bin 20 lira 13 kuruş alacağının ödenmediğini tespit etti.

Çalışma Bakanlığı iş müfettişleri, Migros, Carrefoursa, Teknosa, Tekzen, Metro, Media Market, Vatan market zincirlerinde yaptığı denetimlerde işçilerin iş sözleşmeleri ve mevzuattan kaynaklanan 23 milyon 545 bin 20 lira 13 kuruş alacağının ödenmediğini tespit etti. Sendikalaştıkları için işten atılan Migros işçileri, bakanlığın tespit ettiği uygunsuz durumların halen devam ettiğini dile getirerek, iş müfettişlerini yeni denetime çağırdı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, 2019 yılı denetim faaliyetlerini yayımladı.

Bakanlık müfettişlerinin çeşitli sektörlerde yaptığı denetimlerde yapı, bilişim ve zincir market işyerlerinde yapılan tespitler dikkat çekti. Bu sektördeki Migros, Carrefoursa, Teknosa, Tekzen, Metro, Media Market, Vatan unvanlı 7 işveren kuruluşuna ait toplam 2 bin 644 şube/mağaza ve depo işyerinde denetim yapıldı, toplam 56 bin 269 işçinin durumu incelendi.

Bakanlık denetçileri bu 7 kuruluşta çalışan işçilerin iş sözleşmelerinden ve tabi oldukları mevzuat hükümlerinden kaynaklanan 23 milyon 545 bin 20 lira 13 kuruş alacağına ödenmediğini tespit ederek, bunların ödenmesini sağladı. Ayrıca teftişler sonucu kamuya ödenmesi gereken 4 milyon 704 bin 169 lira 6 kuruşu vergi, 9 milyon 83 bin 143 lira 83 kuruşu sigorta primi olmak üzere toplam 13 milyon 787 bin 312 lira 89 kuruşun tahsil edilmesini sağladı.

Denetimlere 2 işveren kuruluşuna da toplam 5 milyon 233 bin 891 lira para cezası kesildi.

Bakanlık Migros'un da aralarında bulunduğu işverenlere ceza keserken, burada çalışan işçiler sendikaya üye oldukları için ya işten atıldı ya da ücretsiz izne gönderildi. Depo, Liman, Tersane ve Deniz İşçileri Sendikası'nda (DGD-SEN) örgütlenen işçiler, Çalışma Bakanlığı'nın yaptığı denetim sonucunu değerlendirdi.

'Usulsüzlükler Halen Sürüyor'

DGD-SEN Genel Başkanı Murat Bostancı, CİMER'e başvuru yapmalarına rağmen Çalışma Bakanlığı'nın işçilerin çıkarıldığı depoya denetim yapmadığını belirterek, "Yeni öğrendiğimize göre Migros'un mağazalarında ve depolarındaki usulsüzlüklere dair ciddi bir para cezası verilmiş. Şu an önünde olduğumuz depoya da bu ceza verilmelidir. Patronlar ücretsiz izni bir cezalandırma yöntemi olarak kullanıyorlar" dedi. İş müfettişlerini eylem yaptıkları deponun önüne davet eden Bostancı, söz konusu usulsüzlüklerin halen sürdüğünü vurguladı.

'Milletvekili Mi, Patron Vekili mi Karar Vermeleri Lazım'

Migros işçilerinden Erhan Aydın, sendikalı oldukları için yılbaşında ücretsiz izne çıkarıldıklarını vurgulayarak, siyasilere şöyle seslendi:

"Bakanlıklara, milletvekillerine sesleniyorum. Sıcak koltuklarında oturmaları kolay. Milletvekili mi, patron vekili mi karar vermeleri lazım. Görevlerini yerine getirmeliler. Patronun sesini duyarak, işçinin sesini duymayarak o görev icra edilemez. Yedikleri aldıkları maaş haramdır."

İşçileri eylem yerinde ziyaret eden HDP İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay ise İş Kanunu'nun 25'inci Maddesi'nde düzenlenen 'ahlak ve iyi niyet' kuralı gerekçesiyle işten atmaların yaygınlaştığını belirterek, SGK işten çıkış bildiriminde bu nedenle işten atılan işçilerin Kod29 olarak işaretlendiğini hatırlattı. Kemalbay, "SGK Başkanıyla Kod29 ile ilgili konuştum. İşten atmaların normalde yasakladığı dönemde patronlar için yöntem döndü. İşçiler hem damgalanıyorlar, hem de yasak haklarını alamıyorlar. SGK Başkanı bana 'Bir bakmam lazım' dedi ama şu ana kadar dönmedi" diye konuştu.

Çalışma Bakanlığı İş Müfettişlerinin diğer sektörlerde yaptığı denetimlerin sonucu şöyle:

Özel İstihdam Büroları

79 özel istihdam bürosu denetlendi, teftişi yapılan işyerlerinde 1788 erkek, 2 bin 473 kadın işçi olmak üzere toplam 4 bin 261 işçiye ulaşıldı. Yapılan teftişler sonucunda 12 özel istihdam bürosu hakkında toplam 442 bin 114 lira idari para cezası uygulandı.

Sanayi Bölgelerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

2019 yılında 1 işyerinin teftişi tamamlandı. Söz konusu işyerinde 19 kadın, 27 erkek olmak üzere toplam 46 çalışana ulaşıldı. İşverene 2 bin 866 lira idari para cezası verilmesi istendi. Teftişte 35 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi, bu hususlardan 34'ü teftiş süresince giderildi.

Metal Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

Bu programlı teftiş kapsamında 2019 yılında 131 işyerinin teftişi tamamlandı. Söz konusu işyerlerinde; 647 kadın, 4 bin 212 erkek ve 1 genç çalışan olmak üzere toplam 4 bin 60 çalışana ve 5 çırak ile 75 stajyere ulaşılmıştır. 14 işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı 126 bin 9 lira. Ayrıca 1 işyerinde işin durdurulması yönünde kanaat bildirildi. 2019 yılında tamamlanan teftişlerde 2 bin 596 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi. Bu hususlardan 2 bin 546'sı teftiş süresince giderildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kimya Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

Bu programlı teftiş kapsamında 2019 yılında 83 işyerinin teftişi tamamlandı. 435 kadın, 3 bin 259 erkek olmak üzere toplam 3 bin 694 çalışana ve 8 stajyere ulaşıldı. 20 işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı 218 bin 025 lira oldu. 2019 yılında tamamlanan teftişlerde 2 bin 500 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi, bu hususlardan 2 bin 451'i teftiş süresince giderildi.

Tekstil Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

Bu programlı teftiş kapsamında 2019 yılında 10 işyerinin teftişi tamamlandı. Söz konusu işyerlerinde 572 kadın, 541 erkek olmak üzere toplam 1113 çalışana ve 4 stajyere ulaşıldı. 5 işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı 65 bin 144 lira oldu. 2019 yılında tamamlanan teftişlerde 240 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi, bu hususlardan 225'i teftiş süresince giderildi.

Termik Santrallerde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

Bu programlı teftiş kapsamında 2019 yılında 7 işyerinin teftişi tamamlandı. 100 kadın, 3 bin 28 erkek olmak üzere toplam 3 bin 128 çalışana ve 21 stajyere ulaşıldı. 5 işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı 543 bin 349 lira oldu. 2019 yılında tamamlanan teftişlerde 198 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi, bu hususlardan 188'i teftiş süresince giderildi.

Yapı Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

Bu programlı teftiş kapsamında 2019 yılında 14 işyerinin teftişi tamamlandı. Söz konusu işyerlerinde 15 kadın, 359 erkek olmak üzere toplam 374 çalışana ulaşıldı. 3 işveren hakkında toplam uygulanan idari para cezası miktarı 120 bin 516 lira oldu. 2019 yılında tamamlanan teftişlerde 198 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi, bu hususlardan 178'i teftiş süresince giderildi.

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Teftiş

Bu programlı teftiş kapsamında 2019 yılında 4 işyerinin teftişi tamamlandı. Söz konusu işyerlerinde 4 kadın, 349 erkek olmak üzere toplam 353 çalışana ulaşıldı. 2019 yılında teftişi tamamlanan işyerlerinde herhangi bir idari yaptırım önerilmedi. Bu teftişlerde 17 adet mevzuata aykırı husus tespit edildi, bu hususlardan 17'si teftiş süresince giderildi.

SİLAHLI ŞİDDET 5 YILDA YÜZDE 69 ARTTI

Umut Vakfı, 2020 Türkiye Silahlı Şiddet Haritası'nı yayınladı. 2020'de pandemi şartlarına rağmen silahlar susmadı. Basına yansıyan 3 bin 682 silahlı şiddet olayında; 2 bin 40 kişi öldü, 3 bin 688 kişi yaralandı. Son 5 yılda, silahlı şiddet yüzde 69 arttı. En çok artış yüzde 90'la İç Anadolu Bölgesi'nde yaşandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Umut Vakfı, 2020 Türkiye Silahlı Şiddet Haritası'nı yayınladı. 2020'de pandemi şartlarına rağmen silahlar susmadı. Basına yansıyan 3 bin 682 silahlı şiddet olayında; 2 bin 40 kişi öldü, 3 bin 688 kişi yaralandı. Son 5 yılda, silahlı şiddet yüzde 69 arttı. En çok artış yüzde 90'la İç Anadolu Bölgesi'nde yaşandı. Bireysel silahlanma ve bireysel şiddete karşı mücadele eden **Umut Vakfı**, 2015 yılından bu yana gerçekleştirdiği Türkiye genelinde yerel ve ulusal basında yayımlanan şiddet haberlerini günü gününe tarayarak elde ettiği "Türkiye Silahlı Şiddet Haritası" istatistiklerini güncelledi.

Vakfın hazırladığı 2020 raporu, **pandemi sürecinde şiddetin azalmadığını ortaya koydu**. 3 bin 623 olayın gerçekleştiği 2019'a göre geçen yıl 59 olay daha fazla yaşandı.

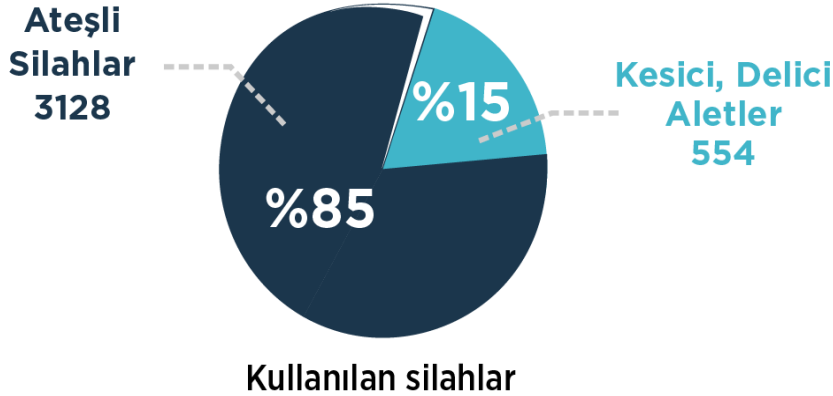
"BİREYSEL SİLAHLANMAYI ÖNLEYİN"

Umut Vakfı, raporun sonuç bölümünde bireysel silahlanmanın önlenmesi çağrısında bulundu: "Silaha karşı çıkmak şiddeti önler. Bireysel silahlanmayı önleyici yasal düzenlemeler yapın. Cezasızlığın önüne geçin. Şehir eşkıyalarının düğün, asker eğlencesi ve kutlamalarda silah kullanılmasını önleyin. Bu şehir eşkıyalarının eylemleri sonucu adam öldürüp, yaraladıktan hemen sonra salıverilmesinin, elini kolunu sallayarak dolaşmasının, mağdurların daha da mağdur olmasının önüne geçin. Adalet ve hukuku üstün kılın... Her bireyin evde, okulda, trafikte, kısacası tüm yaşam alanlarında 'huzur ve güven' içinde yaşamasını sağlayın..."

Türkiye Silahlı Şiddet (Cinayet) 2020 Raporu

2 Bin 40 Kişi Öldü

Türkiye genelinde 3 bin 682 silahlı olay basına yansıdı... Bu silahlı olayların 3 bin 128'inde ateşli silahlar (bin 303'ü tüfek, bin 825'i tabanca), 554'ünde ise kesici ve delici aletin kullanıldığı görüldü... 2020 yılında basına yansıyan 3 bin 682 silahlı şiddet olayında; 2 bin 040 kişi öldü, 3 bin 688 kişi de yaralandı...

5 Yılda Yüzde 69 Arttı

2020 yılı raporunda; 2015 yılıyla kıyaslandığında son 5 yılda, yani 2020 yılında silahlı şiddetin yüzde 69 arttığı dikkat çekiyor. 2015-2020 kıyaslamasında bazı bölgelerde de ciddi artışlar dikkat çekerken bazı bölgelerde ise olay sayılarında azalma görülüyor. En çok artışın yüzde 90'la İç Anadolu Bölgesinde yaşandığı görülürken son 5 yılda Marmara'da yüzde 75, Ege'de yüzde 71 artış dikkat çekiyor.

BÖLGELER 2015 - 2020 YÜZDE ARTIŞI			
BÖLGELER	2015	2020	ARTIŞ %
Marmara Bölgesi	548	958	75% ▲
İç Anadolu Bölgesi	283	539	90% ▲
Ege Bölgesi	307	526	71% ▲
Akdeniz Bölgesi	323	513	59% ▲
Karadeniz Bölgesi	308	499	62% ▲
Güneydoğu Bölgesi	272	433	59% ▲
Doğu Anadolu Bölgesi	134	214	60% ▲
TOPLAM	2175	3682	69%

En Çok Suçun İşlendiği Bölge Marmara

Büyük nüfus yoğunluğuna sahip Marmara Bölgesi 2020'de de, Türkiye genelinde en çok suçun işlendiği bölge... Toplam 958 olayın basına yansdığı bölgede; 205 kişinin öldüğü, 478 kişinin yaralandığı 441 şiddet olayının basına yansdığı İstanbul birinci sırada. İstanbul'dan sonra en çok olayın yaşandığı ikinci il; 153 olayla Bursa. Kocaeli 123 olayla ikinci sırada, Sakarya ise 106 olayla dördüncü sırada geliyor. Onları; 44 olayla Tekirdağ, 41 olayla Balıkesir, 17 olayla Edirne, 12 olayla Kırklareli, 10 olayla Bilecik, 8 olayla Çanakkale ve 3 olayla Yalova izliyor...

İç Anadolu'da Yüzde 90 Arttı

İç Anadolu Bölgesi'nde şiddet olaylarında 2015'e göre ciddi bir sıçrama görülüyor... 2015 yılında bölgeler bazında alttan üçüncü sırada bulunan İç Anadolu Bölgesi 2020 yılında yaşanan şiddet olaylarıyla Marmara'dan sonra en çok şiddetin yaşandığı bölge oldu. 2015 yılında 283 silahlı şiddetin basına yansdığı İç Anadolu Bölgesi'nde 2020 yılında 539 olay basına yansdı. Yani bölgede silahlı şiddet yüzde 90 oranında arttı.

Bölgede; Konya'dan 139, Ankara'dan 119, Kayseri'den 70, Aksaray'dan 53, Eskişehir'den 35, Niğde ve Karaman'dan 31'er, Sivas'tan 18, Nevşehir'den 15, Kırıkkale'den 13, Çankırı'dan 7, Kırşehir ve Yozgat'tan da 4'er olay basına yansdı...

İzmir'de 173 Olay

Ege Bölgesi'nde şiddet olaylarında son 5 yıldaki artış ise yüzde 71... Geçen yıl İzmir'de 173 olay yaşanırken, Aydın 96 olayla ikinci, Manisa 64 olayla üçüncü sırada... Bölgede diğer iller de durum ise şöyle: "Denizli: 58, Muğla: 43, Afyon: 38, Kütahya: 36, Uşak: 18."

Akdeniz'de Adana İl Sırada

Akdeniz Bölgesi'nde geçen yıl 513 silahlı şiddet olayı basına yansdı... Bu bölgede bir önceki yıl Antalya en çok olayın yaşandığı kent olmuştu. Ancak bu yıl yine Adana 182 olayla birinci sırada... Onu Antalya 137 silahlı şiddet olayıyla izliyor. Bu bölgede Kahramanmaraş'ta da şiddet olaylarında 2020'de ciddi artış gözleniyor. Kentte 61 silahlı şiddet basına yansırken Maraş'ı 53 olayla Mersin, 27 olayla Hatay ve 26 olayla Osmaniye izliyor. Isparta'da 15, Burdur'da da 12 olay yaşandı.

Karadeniz'in En Ağır Tablosu Yine Samsun'da

Silahlı şiddette bölgenin değişmez lideri Samsun... Sokağa çıkma yasaklarına rağmen Samsun'da 187 olay basına yansdı. Ancak bölgede bazı kentlerde olay sayılarının düştüğü, daha önce az olayların yaşandığı Çorum, Zonguldak, Ordu, Gümüşhane gibi bazı kentlerde ise 2020'de olay sayılarının artması dikkat çekti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Karadeniz bölgesinde son 5 yılda yüzde 62'lik artış dikkat çekerken 2020'de iller bazında yaşanan olay sayıları şöyle: "Çorum 62, Zonguldak 48, Trabzon 36, Ordu 31, Düzce 27, Kastamonu 24, Tokat 15, Rize 15, Sinop 11, Giresun 10, Karabük 9, Gümüşhane 8, Bartın 6, Amasya 4, Bolu 3, Bayburt 2, Artvin 1..."

Güneydoğu'da 433 Olay

Güneydoğu'da olay sayısı az gibi görünse de olaylarda mağdur sayısında artış dikkat çekiyor. Bölgede 433 olay meydana geldi, 261 kişi öldü, bir kısmı ağır 668 kişi de hastanelere kaldırıldı. Bölgede 55 ölümlü, 204 yaralı 99 olayla Diyarbakır birinci, 59 ölümlü, 215 yaralı 92 olayla Şanlıurfa ikinci, 57 ölümlü, 81 yaralı 86 olayla da Gaziantep üçüncü en çok olayın yaşandığı iller oldu.

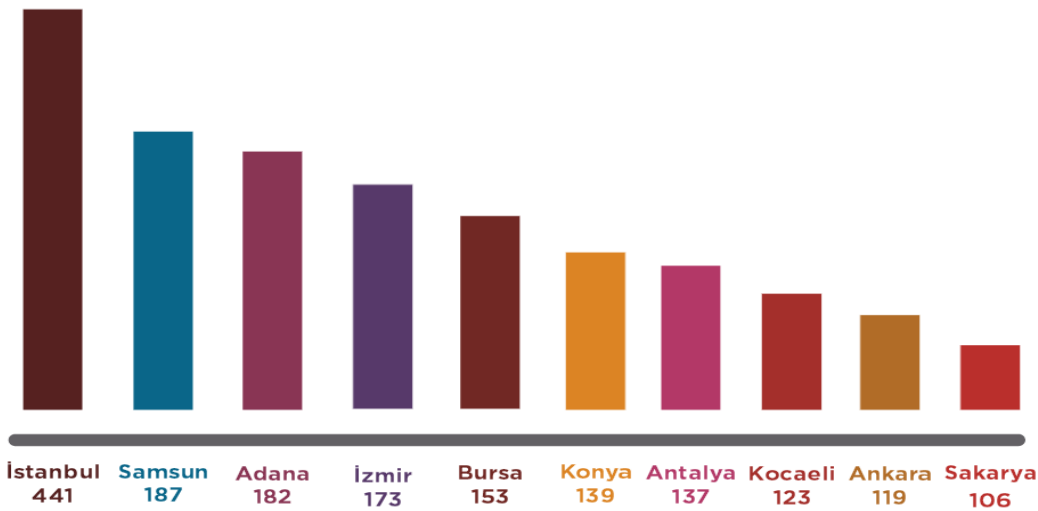
Bölgede 2020'de Adıyaman, Mardin ve Batman'da da olay sayılarında artış görüldü. Batman'da 52, Mardin'de 35, Adıyaman'da 34, Kilis'te 18, Siirt'te 11, Şırnak'ta ise 6 silahlı şiddet olayı yaşandı.

Doğu'da Malatya Açık Ara

Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Malatya'da 87, Elazığ'da 28, Kars'ta 22, Van'da 17, Erzurum ve Iğdır'da 12'şer, Ağrı'da 10, Erzincan'da 7, Hakkari'de ve Tunceli'de 4'er, Bitlis, Muş ve Ardahan'da 3'er, Bingöl'de 2 olay yaşandı.

2020-BÖLGELERE GÖRE OLAY SAYISI, ÖLÜ VE YARALI			
	OLAY	ÖLÜ	YARALI
MARMARA	958	481	922
İÇ ANADOLU	539	287	508
EGE	526	314	450
AKDENİZ	513	285	480
KARADENİZ	499	276	389
GÜNEYDOĞU	433	261	668
DOĞU ANADOLU	214	136	271
TOPLAM	3682	2040	3688

İller bazında baktığımızda ise 2020 yılında en çok olayın yaşandığı ilk 10 il şöyle:

DİPLOMASİDEN UZAK DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE YALNIZLAŞAN TÜRKİYE

Lübnan'da yeniden hükümeti kurmakla görevlendirilen Hariri'nin, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşmesi, arap medyasında ihale ve siyasi pazarlık görüşmesi olarak yankılandı!

Lübnan eski Başbakanı Hariri'nin İstanbul'da Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşmesi Arap medyasında İhvan ittifakı, Sünnilerin liderliği ve başta patlamada tahrip olan *Beyrut Liman İnşaatı* olmak üzere ihalelerin paylaşılması başlıklarıyla gündeme geldi. Lübnan'daki hükümet krizinde yeniden hükümeti kurmakla görevlendirilen *Hariri'nin daha kabineyi kurmadan* bu ziyareti gerçekleştirmesi Lübnan Cumhurbaşkanı Michel Avn'ın tepkisini çekti!

Lübnan eski Başbakanı ve şu anda da Lübnan'da devam eden hükümet krizinde yeniden hükümeti kurmakla görevlendirilen Saad Hariri İstanbul'a gelerek Cumhurbaşkanı Erdoğan ile başbaşa bir görüşme gerçekleştirdi. Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamada "Görüşmede siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel alanlarda **Türkiye-Lübnan ilişkilerini** geliştirecek hususların ele alındığı" açıklandı.

Yolsuzluk ve rüşvet iddiaları sonrasında patlak veren ağır ekonomik krizle 2019'da başlayan kitlesel protestolar üzerine Başbakanlık görevinden istifa etmek zorunda kalan Saad Hariri'nin 'gerçekten Türkiye-Lübnan ilişkilerini geliştirecek bir sıfatı ya da kendi ülkesinde böyle bir iktidarı var mı?', sorusunun sorulması gerekiyor. Lübnan'da ortada bir hükümet yok ve Hariri olmayan bir hükümet adına Cumhurbaşkanı Erdoğan ile neyin pazarlığını yapıyor?

Lübnan medyasında yer alan haberlerde Erdoğan'ın patlamada tahrip olan Beyrut Limanı'nın yeniden inşası ve Lübnan'daki büyük altyapı projelerinin ihalelerini istediği, Hariri ile ihale pazarlıklarının yapıldığı öne sürülürken, Lübnan'da tartışmalara yol açmış durumda. Diğer yandan Lübnanlı Sünnilerin desteğinin ve Müslüman Kardeşler ile Hariri'nin işbirliği yapmasının ele alındığı, bu yönde görüş alışverişinde bulunduğu kaydediliyor. Hariri'nin de İhvan ile yakın ilişki içinde olduğu, Katar-Suudi Arabistan-Körfez Ülkeleri anlaşmasının hemen ardından Saad Hariri'nin Türkiye'ye giderek Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşmesi, anlaşma sonrası Katar'ın da İhvan'a desteğini çekmesi ihtimaline dayandırılıyor. Hatırlanacağı gibi, 2017'de Riyad ziyaretinde Suudi sarayında gözaltına alınan ve bir haftaya yakın kendisinden haber alınamayan Saad Hariri daha sonra ortaya çıktı ve Başbakanlıktan istifa ettiğini Suudi Başkenti Riyad'da açıkladıktan sonra serbest kalabildi. Ardından Fransa'nın desteğini alan Hariri ülkesine dönerek Başbakanlıktan istifasını geri çekti, görevine devam etti. Aynı zamanda Fransa vatandaşı da olan Hariri'nin Fransa ile yakın ilişki içinde olduğu biliniyor. Dolayısıyla İstanbul ziyaretinin bir ayağının da iktidarın Türkiye-Fransa ilişkilerinin normalleşmesi girişiminde Hariri'nin devreye girmesinin istemesi olduğu söylenebilir.

Öte yandan Suudilerin Lübnan'daki hâkimiyetlerini sürdürmek ve İhvan'a yavaşan Saad Hariri'yi devre dışı bırakmak için kardeşi Baha Hariri'ye destek vermeye başladıkları belirtiliyor. Medya ve finansal gücü olan Baha Hariri'ye karşı Saad Hariri'ye destek veren Cumhurbaşkanı Erdoğan ve iktidar ile Suudilerin bu yüzden Lübnan'da karşı karşıya gelmeleri, Sünnilerin liderliği üzerinde bir güç mücadelesine girişmeleri gündemde!

Suudi Arabistan veliaht prensi Muhammed bin Selman'ın Saad Hariri'ye desteğini çekmesi ve her türlü desteği kardeşine yönlendirmesi üzerine, Saad Hariri'nin İhvan üzerinden Türkiye ve Katar'a yanaşmaya, destek almaya çalıştığı belirtiliyor. İstanbul ziyaretinin de bu amaca dönük olduğu, siyasi ve askeri destek karşılığında da olası hükümet kuruluşu sonrasında Beyrut Limanı ve diğer büyük imar projelerinin Katar tarafından finanse edilip, Türkiye tarafından inşa edileceği konusunda pazarlık yapıldığı kaydediliyor.

Geçtiğimiz yıl 4 Ağustos'ta Beyrut limanındaki patlama sonrasında Lübnan'ı ziyaret eden Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Lübnan halkına destek vaat ederken; "Cumhurbaşkanımızın talimatı var. Ben Türküm, Türkmenim diyen her soydaşımıza vatandaşlık vereceğiz" açıklamasını yapmıştı. O günden bu yana Kuzey Lübnan'da yoğun olarak yaşayan Türkmenlerden kaçına TC vatandaşlığı verildiği bilinmiyor. Ancak iktidar o dönemde Türkmenler üzerinden Lübnanlı Sünniler üzerinde etkinlik kurma ve İhvan ile birlikte Türkiye'nin Lübnan'da Sünnilerin liderliğini üstlenmesi siyasetine yöneldi. Bu da Suudi Arabistan ile siyasi ve etnik rekabete yol açtı.

İktidarın **Saad Hariri'ye**, Suudilerin **Baha Hariri'ye** destekleri rekabeti tırmandıracak gibi görünüyor!

Ancak Baha Hariri'nin Suriye'de Şam yönetimi ile de yakın ilişkilerinin bulunduğu, diğer zengin körfez ülkelerinin de desteğini arkasına aldığı gözleniyor. Saad Hariri'nin Lübnan siyasetinde yalnızlaştığını, sadece Sünnilerin değil, Hristiyan Cumhurbaşkanı Mişel Avn'ın sergilediği tepkiler nedeniyle Maruni Hristiyanlar, Şiiler ve Dürziler arasında da tepki çektiğini öngörebiliriz.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İktidarın **yine yanlış bir yaklaşımla** Lübnan'da İhvan'a ve hakkındaki iddialar nedeniyle itibar kaybetmiş Saad Hariri'ye destek vererek bu ülkenin içişlerine müdahalesi, Türkiye karşıtı yeni ittifakların ortaya çıkmasına zemin hazırlayacaktır. Etnik ve mezhep temelinde çok parçalı bir halde olan, çatışmaların odağındaki **Lübnan'da Türkiye'nin yeni bir bataklığa sürüklenmesi** ihtimalini de gündeme getirebilir!

Dağlık Karabağ 'In Yeniden İmar ve İnşasına Dair Başlıkların Ele Alındığı Toplantı Moskova'da Gerçekleşti, Türkiye Görüşmelerin Dışında Kaldı!

Adeta Dışişleri Bakanı gibi kendisini konumlandıran iktidar sözcülerinin güncel dış politika konularında sürekli vurguladıkları 'Hem sahada hem masada' yer almaya endeksli yaklaşımı ne yazık ki başarılı olamıyor. Umulan sonuçları da vermiyor, söylemler gerçeği yansıtmıyor! Geçtiğimiz hafta Dağlık Karabağ sorunu için Moskova'da kurulan masadan yansıyan görüntüler hedeflerin tutmadığını teyit ediyor!

Geçtiğimiz hafta ateşkesin devam kararı ardından Dağlık Karabağ'ın yeniden imar ve inşasına dair başlıkların ele alındığı toplantı Moskova'da gerçekleşti. Rusya Devlet Başkanı Putin'in Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan ile baş başa yaptığı müzakerelerde Türkiye çok istekli ve ısrarcı olmasına karşılık yer alamadı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın masada olmak konusundaki isteğine Putin'den onay çıkmadı. Putin müzakereler sonrasında Erdoğan'ı telefonla arayarak görüştü.

Kremlin'den servis edilen fotoğraftaki mizansen: Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, 'Kafkasya benim arka bahçem, benim saham. Ben istemediğim sürece burada ve masada kimse yer alamaz' diyerek, tüm dünyaya ve Türkiye'ye bu mesajı veriyordu!

Moskova Zirvesi sonrasında Dağlık Karabağ'ın ekonomik, insani sorunlarının çözümü, kentlerin yeniden imarı ve inşası, Nahçıvan-Azerbaycan arasında ulaşım koridoru açılarak Ermenistan üzerinden bir otoyol yapımı, yeni demiryolu hattı inşasıyla Ermenistan-Azerbaycan-Dağlık Karabağ'ın İran ve diğer ülkelerle bağlantısı konusunda mutabakata varıldığı açıklandı.

Bu süreçleri yürütmek üzere üç ülke başbakan yardımcılarının yer alacağı bir komite kuruldu. Türkiye bu komitede de yok ve bu planlamalarda yer almayacak. Rusya, Güney Kafkasya'da, Dağlık Karabağ'da kara ve demiryolu ulaşımını kendi kontrolüne aldı. İktidarın bölgemizdeki, bulunduğumuz coğrafyadaki pek çok soruna müdahil ve taraf olması, içişlerine karışması beklentileri negatife dönüştürüyor. Türkiye bırakın masada yer almayı, davet bile edilmiyor. Moskova'da gerçekleşen toplantı sonrasında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Türkiye ve Pakistan'a çağrıda bulunarak Dağlık Karabağ'daki inşa çalışmalarında yer almalarını, projeleri üstlenmelerini istedi. Bu çağrının ne kadar 'gerçek' ne kadar Türkiye'nin masada olmamasından ötürü 'gönlünü alma' amaçlı olup olmadığı görülecek!

Türkiye; Körfez Emirlikleri, Mısır ve Suudi Arabistan İle Katar Arasındaki Çözüm Masasında Yer Alamadı!

Dağlık Karabağ'ın yanı sıra geçtiğimiz Ağustos ayında üzerinde anlaşmaya varılan ateşkestən bu yana Libya'da da masa kurulmuş vaziyette ve siyasi, ekonomik, askeri çözüm süreçleri hızla ilerliyor. Libya'da sahada yer alan Türkiye, maalesef masada yok! Körfez emirlikleri, Mısır ve Suudi Arabistan ile Katar arasında devam eden anlaşmazlıkta yine el Ula'daki çözüm masasında yer alamadı!

Tobruk yönetimi ve Hafter güçleri ile de yakın diyalog halindeki Mısır, Libya'da tüm taraflarla görüşen, diyalog kuran bir konuma gelirken, iktidar Libya'da tüm stratejisini İhvan ve Trablus yönetimi üzerine kurup, Tobruk Meclisi'ni dışlayarak, tüm tarafların katılımıyla kurulan çözüm masasının da dışında kaldı. Benzer şekilde Körfez emirlikleri, Mısır ve Suudi Arabistan ile Katar arasında üç yılı aşkın süredir devam eden anlaşmazlığın çözümünde de krizde Katar'ı sonuna kadar destekleyen Türkiye, **el Ula'daki 41. Körfez Zirvesi'ne** ne davet edildi ne de anlaşma masasında yer alabildi.

Masada yer alamayınca sahada olmanın anlamı kalmıyor! Türkiye aleyhtarı taraflar kendilerine yer bulabiliyor. Körfez Anlaşması'ndan hemen sonra BAE, Türkiye ile ekonomik ve ticari ilişkileri genişletmek istediklerini, tek koşullarının Türkiye'nin İhvan ve Hamas'a desteğini çekmesi olduğunu açıkladı.

2017'deki anlaşmazlıkta Katar'a 13 maddelik bir ultimatoma veren Mısır ve Suudi Arabistan'ın da aralarında yer aldığı Körfez ülkeleri, Katar'ın Müslüman Kardeşler ve Hamas'a destekten vazgeçmesini, Katar'daki Türk Askeri Üssü'nün kapatılmasını, İran ile ilişkilerin kesilmesini, teröre finansman aktarmaktan vazgeçilmesini vb. talep etmişlerdi. Varılan anlaşmada bu ultimatoma maddelerini Katar'ın kabul edip etmediğine değinilmedi! Tam içeriği açıklanmayan uzlaşma mutabakatında, TSK'nın Katar'daki üssünün göreve devam edeceğini varsayabiliriz. Buna karşılık Biden yönetiminin izleyeceği bölgesel politikanın ipuçlarına bakıldığında, bir aşama

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

sonra Katar'ın Türkiye'den üssü kapatmasını istemesi gündeme gelebilir! Bu tablo sahada olmanın her zaman masada yer alma sonucu vermediğini gösteriyor. İsrail ile normalleşme anlaşması imzalayan BAE'nin Hamas'ı da gündeme getirmesinin ardında İsrail'in isteğinin yattığını öngörebilirim. Körfez ülkeleri yanında Mısır ile ilişkilerin normalleşmesinin ön koşulu iktidarın İhvan ve Hamas politikasını değiştirmesi. Bu adımın atılması halinde; bölge ilişkilerinde yeni bir açılım gerçekleşmesi, Türkiye'nin kendisine masada yer bulabilmesi söz konusu olabilecektir.

25 Ocak'ta Türkiye ile Yunanistan Arasında Kurulacak İstikşafi Görüşmesi Masasında Somut Bir Gelişme Beklenmiyor!

Türkiye, Doğu Akdeniz ve Ege için uluslararası bir konferans masasının kurulmasını ve bölgedeki tüm ülkelerin yer almasını önerdi. Türkiye ile Yunanistan arasında kurulacak 'istikşafi görüşme' masasına 25 Ocak'ta oturulacağı açıklandı. Yunanistan'ın sadece Doğu Akdeniz'deki ve Ege'deki deniz sınırlarının ve egemenlik haklarının tanınmasını isteyeceğini açıklaması, somut bir gelişme yaşanmayacağını gösteriyor!

Yunanistan peşinen Ege'deki yunan adalarının silahsızlandırılması, kıta sahanlığı, hava sahası, Türkiye sınırlarındaki adaların Yunanistan tarafından kendisine ait olduğu iddiaları gibi konuları istikşafi müzakere masasında görüşmeyeceğini duyurdu.

Türkiye'nin tezi adaların kıta sahanlığının olmadığı, Lozan anlaşmasının çiğnendiği ve adaların silahlandırıldığı vb. konuların ele alınması. İlan edilen pek çok Navtex de bu tezlere dayandırılıyor. Bu da 25 Ocak'ta İstanbul'da kurulacak masadan sonuç çıkması ihtimalinin çok düşük olduğunu gösteriyor.

Yunanistan zaten Doğu Akdeniz ve Ege sorununu iki ülke arasındaki bir sorun boyutundan Türkiye-AB ve Türkiye-ABD sorunu boyutuna taşıyarak Türkiye'yi getirdiği noktada arkasının güçlü olduğunu düşünüyor. Müzakereye, pazarlığa yanaşmıyor. Aynı uzlaşmaz tutumunu sürdürüyor.

İktidar, Yunanistan'ın bu açıklamalarına sessiz kalarak her koşulda 25 Ocak'ta istikşafi görüşmelerin başlaması ve bu sayede AB'nin Mart zirvesinde Türkiye'nin bu tavrını gözeterek yaptırımları gündeme almaması peşinde.

Yani Doğu Akdeniz ve Ege'deki sorunların Türkiye-Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) arasında olduğu yerine Türkiye-AB sorunu olduğu yaklaşımını kabullenerek, bu yönde tavir sergiler durumda.

İktidar aynı zamanda Joe Biden yönetimine de sorun çıkaran taraf olmadığı mesajını vermek istiyor! O zaman da sahada ve masada olmak uğruna Türkiye'nin Doğu Akdeniz ve Ege'deki tezlerinden, Lozan Anlaşması'ndan vaz mı geçilecek? Oysa daha baştan gerek Doğu Akdeniz, Ege, Kıbrıs sorunlarının ikili sorunlar olduğunu, AB ile Türkiye arasında olmadığı tezinde ısrarcı olunsaydı, çok farklı bir tablo ortaya çıkardı. Masanın Türkiye aleyhine kurulduğunu söylemek yanlış olmaz! Kendine masada yer açmak yerine önceliğin akılcı, öngörülebilir, gerçekçi diplomasiye verilmesi gerektiği gerçeği netleşiyor!

Ab Liderler Zirvesi Öncesi İktidarın Dış Politikada Zorunlu 'U Dönüşü' İnandırıcı Görünmüyor, AB Reform Adımlarını Bekliyor!

Bir iki ay öncesine kadar AB'ye 'sen yoluna biz yolumuza' diyerek rest çeken, Almanya Başbakanı Merkel'e 'Nazi', Fransa Cumhurbaşkanı Macron'a 'Zihinsel tedaviye ihtiyacı var' söylemlerinden AB ile 'yeni bir sayfa açma' çağrılarına yönelmesi iktidarın dış politikada zorunlu bir 'U dönüşü' hazırlığının işaretleri olarak görülmelidir. Mart ayında gerçekleşecek AB Liderler Zirvesi öncesinde olası yaptırımlara karşı önlem amaçlıdır!

İktidar, 20 Ocak'ta ABD'de gerçekleşecek yönetim değişikliği sonrasında Türkiye'ye karşı izlenecek politika konusunda ABD ile ortak hareket etmeyi kararlaştırarak olası yaptırımları ele almayı 2021 Mart Zirvesi'ne erteleyen AB Liderlerinin bu toplantısı öncesinde, hızlı bazı adımlarla, tutum ve söylem değişiklikleriyle bu süreci etkilemeye çalışıyor. Demokratik-ekonomik reformlar ve hukuk devletini güçlendirici adımlar söylemiyle birlikte gündeme gelen bu U dönüşü işaretlerinin ardında yatan asıl neden ise ekonomik sorunların ve dış kaynak gereksinmesinin ağırlaşması, dış politikada yalnızlaşmanın ciddi boyutlara ulaşmış olmasıdır.

Türkiye'nin siyasi, ekonomik, coğrafi ve stratejik açıdan gerek AB gerekse ABD için öneminin büyük olduğu açık. İktidarın İhvan çizgisinde bir dış politikaya ve diplomasi, müzakere yerine hemen her konuda güç politikasına yönelmesi gerginlikleri artırdı. Türkiye'yi Avrupa'da, Ortadoğu'da, Doğu Akdeniz'de, Kuzey Afrika'da hatta giderek dünyada yalnızlaştırdı. 2005 yılında AB ile tam üyelik adaylığının onaylanması ve müzakere sürecine başlanmasından bu yana geçen 15 yılda AB müktesebatına uyum ekonomik, hukuki, demokratik reformlar, yapısal dönüşüm adımları atılmadığı gibi; OHAL, KHK uygulamalarıyla her alanda baskılar artırıldı. AB ilerleme raporlarında yer alan tavsiye ve eleştiriler 'çöp', AİHM ve Avrupa Konseyi kararları 'yok hükmünde' sayıldı. Daha da ileri gidilerek 'AİHM kararları bizi bağlamaz' yaklaşımına yöneldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Şimdi yeniden Türkiye'nin geleceğinin AB'de olduğu açıklamaları yapılmaya başlandı. Anlaşıldığı kadarıyla AB'nin Mart Zirvesi ve 20 Ocak'ta ABD'de Joe Biden yönetiminin göreve başlayacak olması çerçevesinde Türkiye'ye karşı AB-ABD ortak tavır belirlenmesi süreci iktidar durumun ciddiyetini görerek politikasını gözden geçirmeye yönlendirdi. Tahmin edilebileceği gibi, AB, iktidarın bu hızlı U dönüşünde samimiyet, güven, somut adım atılmasını isteyecektir. İktidarın reformlar konusundaki tavrını görmeyi bekleyecektir. İçeride bir yandan reform deyip ertesi gün baskıcı yöntemlere ve düzenlemelere yönelen bir iktidarın dışarıda aynı tavır sergilemeyeceğinin garantisini test edecektir.